

ACTIVE KEMP

**Vzdělávací prázdninový program
pro žáky středních škol se zájmem o aktivní občanství,
rozvoj demokratické kultury a dialogu.**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OBSAH

1	Vzdělávací program a jeho pojetí	3
1.1	Základní údaje	3
1.2	Anotace programu	4
1.3	Cíl programu	4
1.4	Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu	5
1.5	Forma	8
1.6	Hodinová dotace	8
1.7	Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny	9
1.8	Metody a způsoby realizace	9
1.9	Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu	10
1.10	Materiální a technické zabezpečení	13
1.11	Plánované místo konání	13
1.12	Způsob realizace programu v období po ukončení projektu	14
1.13	Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	15
1.14	Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití	16
2	Podrobně rozpracovaný obsah programu	17
3a	Metodická část	17
3a.1	Metodický blok č. 1 „Seznámení“	17
3a.2	Metodický blok č. 2 „Simulační hra Apartmány“	21
3a.3	Metodický blok č. 3 „Večer s hostem“	33
3a.4	Metodický blok č. 4 „Tematický výlet“	34
3a.5	Metodický blok č. 5 „Práce na vlastních projektech – zahájení“	36
3a.6	Metodický blok č. 6 „Typologie osobností“	40
3a.7	Metodický blok č. 7 „Práce na vlastních projektech – pokračování a tematické workshopy“	43
3a.8	Metodický blok č. 8 „Závěrečný večer“	48
3a.9	Metodický blok č. 9 „Práce na vlastních projektech – dokončení“	49
3a.10	Metodický blok č. 10 „Závěr“	51
3b	Metodická část	53
3b.1	Metodický blok č. 1 „1. společné online setkání“ a následná samostatná práce“	53
3b.2	Metodický blok č. 2 „2. společné online setkání“ a následná samostatná práce“	60
3b.3	Metodický blok č. 3 „3. společné online setkání“	63
4	Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu	65
5	Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů	118
6	Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi	122
7	Příloha č. 4 – Odborné a didaktické posudky programu	122
8	Příloha č. 5 – Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu	122
9	Nepovinné přílohy	122

1) VZDĚLÁVACÍ PROGRAM A JEHO POJETÍ

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	UBUNTU - škola demokratického občanství CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008129
Název programu	ACTIVE kemp Vzdělávací prázdninový program pro žáky středních škol se zájmem o aktivní občanství, rozvoj demokratické kultury a dialogu
Název vzdělávací instituce	Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s. a Člověk v tísni, o.p.s. – vzdělávací program Varianty
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s., Horská 175, 542 26 Horní Maršov, www.sever.ekologickavychova.cz Vzdělávací program Varianty společnosti Člověk v tísni, o.p.s., Šafaříkova 635/24, 120 00 Praha 2, www.clovekv tisni.cz/co-delame/vzdelavaci-program-varianty
Kontaktní osoba	Bc. Karin Richterová
Datum vzniku finální verze programu	26. dubna 2021
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	7
Forma programu	prezenční a distanční doplňková varianta
Cílová skupina	žáci SŠ s maturitní zkouškou
Délka programu	prezenční varianta: 42 hodin distanční varianta: 16 hodin

Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)

podpora aktivního zapojení dětí a žáků do rozhodovacích procesů a do ovlivňování společenského a demokratického života, posilování výchovy k občanství zacílené zejména na prvovoliče, zlepšování politické gramotnosti, motivace dětí a žáků k zapojení do konkrétních forem participace, zejména strukturovaného dialogu a školních parlamentů, prohlubování spolupráce státních a samosprávných orgánů se školami při aktivitách spojených s občanským vzděláváním

Tvůrci programu

Bc. Karin Richterová, Jakub Vebr, Mgr. Michal Homolka, Mgr. Kateřina Sequensová a kol.

Odborný garant programu

Bc. Karin Richterová

Odborní posuzovatelé

Mgr. Ivana Havlínová, Ph.D.
PhDr. Karel Starý, Ph.D.

Specifický program pro žáky se SVP

ne

1.2 Anotace programu

Metodika vzdělávacího programu ACTIVE kemp je pojata jako týdenní prázdninový pobyt, který se zaměřuje na rozvíjení kompetencí pro demokratickou kulturu¹, zejména na spolupráci a pochopení toho, že naplnění našich individuálních potřeb nikdy nebude úplné, pokud se nebudeme ohlížet na potřeby míst a komunit, v nichž žijeme.

Z jakých přístupů vycházíme:

- kompetence pro demokratickou kulturu (KDK)
- místně zakotvené učení
- zážitková pedagogika
- projektová výuka
- kritické myšlení
- spolupráce, sdílení zkušeností

1.3 Cíl programu

Účastníci rozvíjí kompetence pro demokratickou kulturu prostřednictvím aktivních forem vzdělávání, včetně možnosti sdílení svých vlastních zkušeností a zprostředkováním autentických zkušeností vedoucích a externích hostů.

Dílčí cíle:

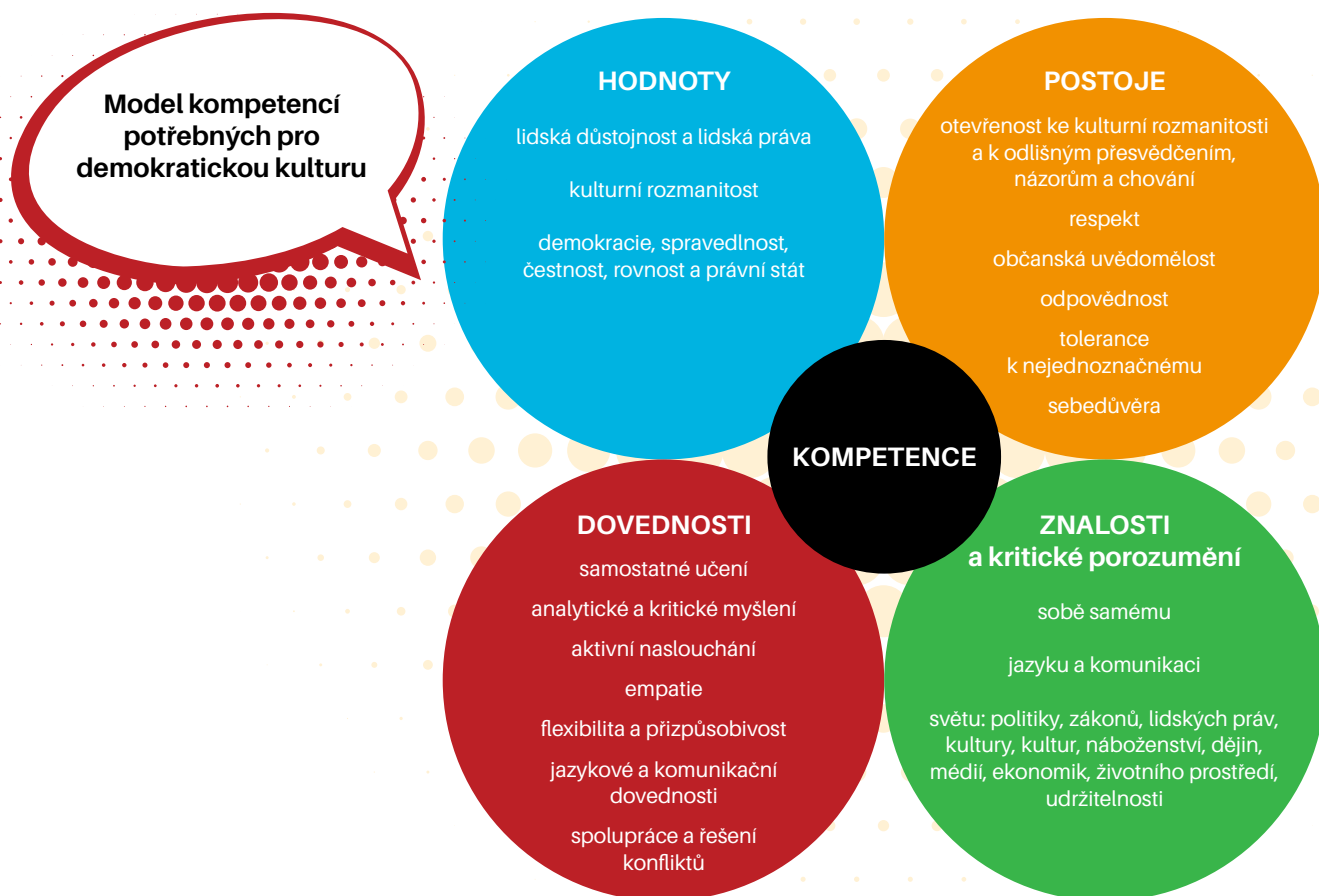
- Účastníci na základě zkušeností získaných v průběhu kempu vypracují svůj vlastní projekt.
- Účastníci získají základní povědomí o principech potřebných pro vstupování do veřejného prostoru.
- Účastníci získají základní dovednosti a informace potřebné pro rozvoj aktivního občanství.

¹ KDK zde: Centrum Občanského Vzdělávání. Centrum Občanského Vzdělávání [online]. Copyright © 2020, [cit. 09.09.2020]. Dostupné z: <http://www.obcanskevzdelavani.cz/publikace>.

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Program je postaven na modelu kompetencí pro demokratickou kulturu (KDK)¹. Je zaměřen zejména na rozvoj postojů a hodnot, ale částečně se dotýká i dovedností a znalostí.

Program rozvíjí zejména tyto oblasti kompetencí pro demokratickou kulturu:

▶ **Demokracie, spravedlnost, čestnost, rovnost a právní stát**

Tato skupina hodnot je založena na základním přesvědčení, že společnosti by se měly řídit a být spravovány demokratickými postupy založenými na principech spravedlnosti, čestnosti, rovnosti a právního státu.³

V programu je rozvíjena zejména díky simulační hře Apartmány, diskusím o aktivním občanství a přednáškám hostů. Dále pak jsou účastníci formou individuálních konzultací vedeni k tomu, aby jejich výstupy, které prezentují na konci simulační hry a na konci kempu, byly v souladu s tímto přesvědčením.

▶ **Občanská uvědomělost**

Vztahuje se ke komunitě či společenské skupině, která je širší než bezprostřední kruh rodiny a přátel. Zahrnuje pocit příslušnosti k dané komunitě, ohled k ostatním členům, uvědomování si vlivu vlastního jednání na ostatní, sounáležitost s dalšími příslušníky komunity a vědomí závazků vůči dané komunitě.⁴

Stejně jako u předchozí skupiny hodnot je i tato hodnota rozvíjena zejména díky simulační hře Apartmány, diskusím o aktivním občanství, přednáškám hostů a formou individuálních konzultací. Konzultace v tomto případě slouží k prohloubení uvědomění toho, že aktivity, které jedinci realizují (nejen) v komunitě, mají dopad i na další lidi než jen na ně samotné.

² Kompetence pro demokratickou kulturu – DIGIFOLIO. Domů – DIGIFOLIO [online]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=13088>.

³ Kompetence pro demokratickou kulturu – stručný průvodce pro vzdělavatele: Centrum občanského vzdělávání. Centrum občanského vzdělávání [online].

Copyright © 2020, [cit. 09.09.2020]. Dostupné z: <http://www.obcanskevzdelavani.cz/publikace>.

⁴ Viz pozn. 3.

Schopnost spolupráce

Schopnost spolupráce zahrnuje dovednosti nezbytné pro úspěšné podílení se na společných činnostech a úkolech a také dovednosti, jak ostatní ke spolupráci podnítit.⁵

Spolupráce je rozvíjena skoro ve všech aktivitách kempu. Ty jsou postaveny na uvědomění, že oproti samostatné práci může být spolupráce více lidí velmi výhodná. Více lidí mívá více nápadů, může se podpořit v případě únavy, nemoci apod., a tím i vše jistěji dotáhnout do konce. „Ve dvou a více se to lépe táhne.“
Znalost a kritické pochopení jazyka a komunikace

Znalost a kritické pochopení jazyka a komunikace

Zahrnuje znalost a kritické posouzení společensky přiměřených verbálních a neverbálních komunikačních zvyklostí v rámci používaného jazyka, účinků, jež mohou mít rozličné komunikační styly na ostatní lidi a také toho, jak každý jazyk vyjadřuje kulturně sdílené významy svým osobitým způsobem.⁶

V programu kempu je zařazen workshop přímo zaměřený na schopnost vhodně prezentovat, právě s ohledem na rozdílné vnímání a chápání lidí. Individuální konzultace a zkušenosti vedoucích a zpětné vazby od ostatních účastníků rovněž pomáhají prohlubovat tuto znalost.

Analytické a kritické myšlení

Analytické a kritické myšlení představuje dovednosti potřebné k systematickému a logickému rozboru, hodnocení či posouzení libovolných podkladů (např. textů, argumentů, výkladů, problémů, událostí, zkušeností atd.).⁷

V programu je toto cíleně rozvíjeno v simulační hře Apartmány. Dále pak díky diskusím na závěr jednotlivých aktivit.

Aktivní naslouchání

Aktivní naslouchání a pozorování jsou dovednosti nezbytné k rozpoznání a pochopení obsahu a formy sdělení, rovněž k rozpoznání a pochopení neverbálního chování lidí.⁸

Nejen pro podporu rozvoje této dovednosti jsou na začátku kempu (na základě úvodních aktivit) nastavena pravidla komunikace a spolupráce. Cíleně se pak program zaměřuje na aktivní naslouchání v kooperativní aktivitě a při diskusích na závěr aktivit.

Sebedůvěra

Sebedůvěra je postoj ke své osobě. Zahrnuje kladné přesvědčení o vlastní schopnosti konat tak, jak je nezbytné pro dosažení vytyčeného cíle, a rovněž důvěru, že dokážeme porozumět problémům, nalézt patřičné cesty k jejich řešení, vyhnout se překážkám a dosáhnout určité změny ve světě.⁹

Sebedůvěra je posilována zejména prostřednictvím společných diskusí, diskusemi s pozvanými hosty (díky sdílení jejich reálných osobních příběhů) a díky podpoře vedoucích při samostatných aktivitách – práci na vlastních projektech účastníků.

Samostatné učení

Samostatné učení pokrývá dovednosti nezbytné k vyhledávání, utřídění a zhodnocení vlastního vzdělávání se v souladu se svými nároky, samostatně a bez zásahu jiných lidí.¹⁰

Účastníci mají prostor pro samostatné učení zejména v simulační hře Apartmány a při práci na vlastním projektu. Motivování k němu jsou i při diskusích a konzultacích s vedoucími a hosty.

⁵ Viz pozn. 3. ⁶ Viz pozn. 3. ⁷ Viz pozn. 3. ⁸ Viz pozn. 3. ⁹ Viz pozn. 3. ¹⁰ Viz pozn. 3.

Empatie

Empatie je soubor dovedností potřebných pro pochopení myšlenek, přesvědčení, pocitů jiných lidí; jde o schopnost nahlížet svět jejich očima.¹¹

K rozvoji empatie dochází zejména při závěrečných diskusích u jednotlivých aktivit. Účastníci jsou k empatii vedeni i v průběhu samostatných aktivit a při neformálních rozhovorech.

Řešení konfliktů

Schopnosti potřebné pro pochopení, zvládnutí a odstranění konfliktů pokojným způsobem. Tyto dovednosti zahrnují směřování účastníků sporu k nejlepšímu a pro všechny strany přijatelnému výsledku.¹²

Rovněž tato dovednost je zohledněna zejména při diskusích a při konzultacích před zahájením a v průběhu samostatných aktivit.

Znalosti a kritické pochopení světa

Zahrnuje rozsáhlý a komplexní soubor znalostí a kritického porozumění různým společenským oblastem včetně politiky, zákonů, lidských práv, kultury, kultur, náboženství, dějin, médií, ekonomik, životního prostředí a udržitelnosti.¹³

Tato část je cíleně rozvíjena zejména při simulační hře Apartmány a na ni navazující exkurzi. Dále pak je zohledněna při práci na samostatném projektu a při workshopech.

Znalost a kritické porozumění sobě samému

Zahrnuje znalost a kritické pochopení svých myšlenek, přesvědčení, pocitů a motivací, vlastní kulturní příslušnosti a světonázoru.¹⁴

Samostatný prostor pro pochopení sebe samého je věnován v aktivitě zaměřené na týmové role. Účastníci jsou s tímto rovněž konfrontováni při společné práci a diskusích.

Odpovědnost

Odpovědnost je postoj k vlastnímu jednání. Zahrnuje zvažování svého jednání, vytváření záměrů morálně přiměřeného jednání, uvědomělé provádění těchto záměrů a přijetí zodpovědnosti za jejich důsledky.¹⁵

Uvažování o odpovědnosti za své jednání je dán prostor v diskusích v rámci jednotlivých aktivit. Současně s tím jsou účastníci vedeni, aby si práci ve skupinách rozdělili a každý tak přispěl ke splnění společného úkolu.

Jazykové a komunikační dovednosti

Jazykové a komunikační dovednosti jsou nezbytným předpokladem k přiměřené a účinné komunikaci s lidmi hovořícími stejným nebo jiným jazykem, rovněž k možnosti působit jako prostředník mezi mluvčími různých jazyků.¹⁶

Na jazykové a komunikační dovednosti je zaměřen samostatný workshop. Dále pak jsou účastníkům poskytovány konzultace při samostatné práci a zpětné vazby od vedoucích i ostatních účastníků po jejich vlastních prezentacích.

Ostatní části postojů a hodnot KDK jsou rozvíjeny jen okrajově, některé jsou závislé na pozvaných hostech či tématech, které si účastníci zvolí pro svou samostatnou práci.

¹¹ Viz pozn. 3. ¹² Viz pozn. 3. ¹³ Viz pozn. 3. ¹⁴ Viz pozn. 3. ¹⁵ Viz pozn. 3. ¹⁶ Viz pozn. 3.

1.5 Forma

Upozornění: Z důvodu komplikací způsobených pandemií COVID 19 jsme museli, kvůli ověření programu na dostatečném množství účastníků (dle specifické příručky OP VVV), vymyslet a realizovat ještě zkrácenou distanční variantu kempu. Metodické podklady pro její realizaci naleznete v části 3b Metodická část – distanční varianta.

Prezenční forma ACTIVE kemp

Týdenní prázdninový pobytový vzdělávací program, který je realizován prezenční formou následujícím způsobem:

- **Skupinová práce** – větší část aktivit je postavena na skupinové práci, kdy účastníci získávají nové znalosti a dovednosti, které zužitkují, včetně zkušeností, se kterými na kemp již přijeli a posílí schopnost práce v týmu. Důležitým poznatkem je i uvědomění si přínosu práce ve skupině.
- **Individuální práce** – část aktivit cíleně umožňuje individuální práci tak, aby si účastníci měli možnost uvědomit svůj potenciál, potřeby, přínos pro skupinu a dokázali to zohlednit jak v aktivitách na kempu, tak v dalším životě.

Distanční forma programu ACTIVE kemp

Týdenní kemp, který je realizován formou společných online setkávání s vedoucími a samostatné práce účastníků:

- **3 online setkání po cca 2 hodinách** – setkání probíhala na platformě MS Teams, kde měli účastníci udělen přístup a mohli ji využívat i pro samostatnou práci. První setkání bylo v pondělí, druhé ve čtvrtek a třetí v neděli.
- **Vlastní práce účastníků** – samostatná práce probíhala ve skupinkách, účastníci si určovali sami jak, kde a kdy budou pracovat.
- **Konzultační čas** – stanovený čas, kdy se účastníci mohli setkat s vedoucími a konzultovat s nimi. Mimo tento stanovený čas měli účastníci ještě k dispozici kontakty na vedoucí (telefony a e-maily), aby mohli případné zásadní problémy řešit operativně.

Metodická poznámka: Distanční kemp je možné realizovat i na jiné platformě, než je MS Teams. Pokud bude třeba pro jiné platformy¹⁷ upravit aktivity, najdete v metodických poznámkách doporučení pro úpravu.

1.6 Hodinová dotace

Prezenční varianta

Program je realizován v rámci jednoho týdne, minimálně v délce 42 hodin (56 vyučovacích).

Metodická poznámka: Kemp je možné realizovat během 5 dní. Pokud máte ale prostor, můžete program kempu realizovat v rámci 7 dní. V tom případě mají účastníci k dispozici více času jak v rámci programu, tak jim můžete dát více osobního prostoru.

Distanční varianta

Program je realizován online v rámci jednoho týdne (pondělí – neděle), minimálně v délce 16 hodin (21,33 vyučovacích).

¹⁷ Porovnání komunikačních platform (open-source tabulka) – Disk Google. [online].
Dostupné z: https://docs.google.com/spreadsheets/u/1/d/1KVkFFS-3shmvryQS_hGwXy05oMapsFoi1W42fMBHh1g/htmlview

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

Počet účastníků: Program je určen pro skupinu 15–20 účastníků z řad žáků středních škol.

Cílová skupina: Cílovou skupinou jsou žáci středních škol se zájmem o aktivní zapojení do dění v místě, kde žijí, pracují či studují.

1.8 Metody a způsoby realizace

Prezenční varianta

V metodice pracujeme zejména s těmito metodami a způsoby realizace:

- **Prožitkové a aktivizační hry** – jedná se o úvodní aktivity zaměřené na seznámení účastníků, nastavení pravidel spolupráce a komunikace a prozkoumání místa, kde účastníci tráví čas. Dále se jedná o ranní aktivizační aktivity a aktivity shrnující předchozí den.
- **Simulační hra** – aktivita zaměřená na posílení kompetencí potřebných pro vstup do aktivního občanského života.
- **Exkurze** – tato část prohlubuje zejména znalosti získané v simulační hře a propojí je s obdobnými záležitostmi v reálném světě. Sekundárním účelem je oddech a relaxace mimo místo pobytu.
- **Workshopy, dílny, besedy** – využívají znalostí a zkušeností, které mohou nabídnout jak vedoucí, tak externí hosté. Důležitý aspekt je vždy vlastní sdílená zkušenost – příběh člověka, který dílnu nebo workshop vede v interakci s účastníky.
- **Konzultace** – konzultace jsou určeny zejména pro týmy v rámci zadané skupinové práce, individuální konzultace pak pro jednotlivé účastníky.
- **Diskuse, reflexe** – všechny aktivity obsahují diskusi či reflexi, aby došlo ke zvědomění naučeného, zhodnocení a vyvození přínosů pro další práci.

Všechny tyto způsoby práce propojuje využívání aktivních metod vzdělávání, jako jsou zejména:

- kritické myšlení
- facilitační metody
- projektová, problémová a tematická výuka
- místně zakotvené učení
- sdílení zkušeností a příklady dobré praxe

Distanční varianta:

Tato varianta obsahuje skoro všechny výše uvedené metody a způsoby práce, vhodně přizpůsobené distančnímu vzdělávání. Nebylo možné realizovat pouze exkurze.

Navíc program obsahuje online metody a formy práce, jako je např. využívání online nástrojů pro komunikaci a reflexe apod.

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Prezenční forma

Tematický blok č. 1 „Seznámení“ – 7 hodin (9,33 vyučovacích)

V tomto bloku se účastníci seznámí s místem, kde budou trávit čas, s ostatními účastníky a s vedoucími. Vyjdají se do okolí místa ubytování, seznámí se s jeho pravidly a nastaví si svá pravidla komunikace a spolupráce během kempu. Budou se poznávat pomocí několika aktivit, sdílení svých příběhů a zkušeností.

1/ Téma č. 1 „Seznámení s místem, účastníky a vedoucími“ – 3 hodiny (4 vyučovací)

Vedoucí přivítají účastníky, představí se jim a nabídnou způsob oslovování. Následně účastníkům představí místo, kde budou trávit čas, jeho pravidla a specifika, základní denní režim, základní informace o programu celého kempu a místě, kde budou všechny potřebné informace vyvěšeny. Poté se vedoucí zaměří na očekávání a obavy účastníků a vzájemné základní seznámení. Následuje vycházka (quest) do bezprostředního okolí, aby se zde účastníci lépe orientovali.

2/ Téma č. 2 „Seznámení s motivacemi a týmové aktivity“ – 2 hodiny (2,67 vyučovacích)

Účastníci se v menších skupinkách blíže poznají, popovídají si o svých motivacích, myšlenkách a představách nejen o aktivním občanství. Dále si na základě aktivity nastaví pravidla spolupráce a komunikace pro společnou práci na kempu.

3/ Téma č. 3 „Představení všemi smysly“ – 2 hodiny (2,67 vyučovacích)

Večerní program je zaměřen na představení míst, odkud účastníci a vedoucí pochází, co je baví a jaká celospolečenská témata je zajímají. Děje se tak prostřednictvím využití všech smyslů.

Tematický blok č. 2 „Simulační hra Apartmány“ – 8,5 hodiny (11,33 vyučovacích)

Účastníci se během celého dne zabývají tématem výstavby apartmánů v Krkonoších, a to formou simulační hry. Nejprve získávají základní informace, které si díky plnění úkolů doplní. V druhé části dne získané informace vyhodnotí a své výstupy zpracují do prezentace. Nakonec probíhá reflexe zkušeností a naučeného.

1/ Téma č. 1 „Získávání informací“ – 4,5 hodiny (6 vyučovacích)

Účastníci jsou na simulovaném veřejném zasedání seznámeni s úvodním příběhem – záměrem investora vybudovat v jednom místě v obci v Krkonoších apartmánové bydlení. Aby se dokázali v problematice lépe zorientovat a navrhnout vlastní řešení místa, získávají následně při plnění nejrůznějších úkolů informace, které jim mohou k odpovědnému rozhodnutí pomoci.

2/ Téma č. 2 „Zpracování informací, příprava na prezentaci, veřejné zasedání“ – 4 hodiny (5,33 vyuč.)

Jakmile účastníci splní všechny úkoly, začnou třídit získané informace a diskutovat o možném řešení místa. V průběhu mají ještě možnost setkat se s investorem a s člověkem, který by jim mohl pomoci při jejich záměrech. Nakonec vše zpracují do prezentace a svůj záměr představí na simulovaném veřejném zasedání.

Tematický blok č. 3 „Večer s hostem“ – 1,5 hodiny (2 vyučovací)

Večerní posezení s pozvaným hostem, který účastníkům vypráví svůj příběh aktivního občana a odpovídá na jejich otázky.

1/ Téma č. 1 „Večer s hostem“ – 1,5 hodiny (2 vyučovací)

Večerní posezení poskytuje účastníkům prostor odpočinout si po náročném dni, při tom se dozvědět něco nového a nechat se inspirovat zajímavým člověkem do svojí vlastní práce aktivního občana.

Tematický blok č. 4 „Tematický výlet“ – 4 hodiny (5,33 vyučovacích)

Výlet do okolí zaměřený na probírané téma. Cílem výletu je i relaxace a poznání okolí místa, kde se kemp nachází.

1/ Téma č. 1 „Tematický výlet“ – 4 hodiny (5,33 vyučovacích)

Výlet je prostorem pro aktivní odpočinek a relaxaci a umožňuje probírané téma apartmánů přiblížit účastníkům v praxi – skutečném světě. Téma se tak stane reálnějším a účastníci si lépe zakotví získané znalosti a dovednosti.

Tematický blok č. 5 „Práce na vlastních projektech – zahájení“ – 4,5 hodiny (6 vyuč.)

Účastníci si vyberou téma, kterému se budou následující čas věnovat, a zahájí přípravné aktivity vedoucí k realizaci vlastního projektu.

1/ Téma č. 1 „Výběr témat projektů a zahájení plánování“ – 4,5 hodiny (6 vyučovacích)

Účastníci vygenerují témata, která je zajímají, a společně si je představí. Následně vytvoří skupiny a vyberou téma, kterým se bude skupina zabývat. Ve skupině pak proberou, co by mohli v rámci tématu dělat a začnou vytvářet plán svého projektu.

Tematický blok č. 6 „Typologie osobnosti“ – 1,5 hodiny (2 vyučovací)

Večerní program, který se zaměřuje na poznávání vlastní osobnosti a způsobu, jakým účastníci pracují ve skupině.

1/ Téma č. 1 „Typologie osobnosti“ – 1,5 hodiny (2 vyučovací)

Každý z účastníků si udělá test osobnosti a následně si účastníci společně povídají o svých původních představách o sobě, svém fungování ve skupině a o tom, co jim vyšlo v testu.

Tematický blok č. 7 „Práce na vlastních projektech – pokračování a tematické workshopy“ – 8,5 hodiny (11,33 vyučovacích)

Účastníci pokračují v plánování a realizaci kroků svého projektu. Současně s tím mají možnost účastnit se několika nabízených workshopů.

1/ Téma č. 1 „Práce na vlastních projektech – pokračování“ – až 8,5 hodiny (11,33 vyučovacích)¹⁸

Jednotlivé skupiny pokračují v práci na svých tématech. Vedoucí jim poskytují na vyžádání konzultace, občas navštěvují jednotlivé skupiny, aby jim pomohli v případě problémů, konfliktů a aby viděli, jak postupují.

2/ Téma č. 2 „Tematické workshopy“ – až 4 hodiny (5,33 vyučovacích)

Workshopy nabízí účastníkům další témata, kterými si mohou prohloubit kompetence potřebné pro rozvoj demokratické kultury. Workshopy jsou dobrovolné, je tedy na účastnících, zda se jich chtějí zúčastnit.

Tematický blok č. 8 „Závěrečný večer“ – 1,5 hodiny (2 vyučovací)

Poslední večer slouží k přemýšlení o prožitém, shrnutí si vlastních myšlenek a k relaxaci.

1/ Téma č. 1 „Závěrečný večer“ – 1,5 hodiny (2 vyučovací)

Účastníci si v příjemném prostředí napíší dopisy o tom, kde by chtěli být za rok, jak se cítí, na co myslí apod. Dopisy dají vedoucím a ti jim je za rok pošlou. Následně se všichni sejdou u ohně, kde se mohou o své myšlenky podělit s ostatními.

¹⁸ Počet hodin záleží na účastnících, pokud chtějí, mohou se přípravě vlastního projektu věnovat celou dobu a nabídku workshopu nemusí využít.

Tematický blok č. 9 „Práce na vlastních projektech - dokončení“

- 4 hodiny (5,33 vyučovacích)

Skupiny dokončí práci na svých projektech a prezentují je ostatním.

1/ Téma č. 1 „Práce na vlastních projektech - dokončení“ - 4 hodiny (5,33 vyučovacích)

Skupiny dokončí přípravu svých projektů a připraví si jejich prezentace či realizace. Způsob prezentace či realizace si volí sami, stejně tak si vše samostatně připravují. Vedoucí na vyžádání konzultují či pomáhají. Na závěr proběhne samotná „akce“, kterou může být připravená prezentace nebo přímá realizace projektu či jeho části.

Tematický blok č. 10 „Závěr“ - 1 hodina (1,33 vyučovacích)

Závěr je určen ke společnému shrnutí kempu a zpětné vazbě.

1/ Téma č. 1 „Závěr“ - 1 hodina (1,33 vyučovacích)

Na několika stanovištích jsou rozmístěny otázky k jednotlivým aspektům kempu. Účastníci je postupně navštěvují, píšou své odpovědi na papír (který slouží jako zpětná vazba pro vedoucí). Nakonec si vyrobí něco na památku a ještě si společně řeknou poslední dojmy, myšlenky a vzkazy.

Distanční forma

Tematický blok č. 1 „1. společné online setkání“

- 2 hodiny (2,67 vyučovacích) a následná samostatná práce 3 hodiny (4 vyučovacích)

První společné setkání je zaměřeno zejména na vzájemné seznámení účastníků a vedoucích a představení způsobu práce. Následuje motivace k aktivnímu občanství a práce na distanční simulační hře a samostatná práce.

1/ Téma č. 1 „Seznámení“ - 0,5 hodiny (0,67 vyučovacích)

Účastníci i vedoucí se stručně představí a prozradí několik informací o sobě. Po té si společně definují, co je „aktivní občanství“

2/ Téma č. 2 „Setkání s hostem“ - 1 hodina (1,33 vyučovacích)

Setkání s hostem (ideálně ve věku samotných účastníků) je motivační částí, kdy host účastníkům vypráví o své cestě aktivního občana, a odpovídá jim na otázky.

3/ Téma č. 3 „Úniková hra Apartmány“

- 0,5 hodiny (0,67 vyučovacích) společně na online setkání, 3 hodiny (4 vyučovacích) samostatná práce
Účastníci jsou seznámeni s online únikovou hrou, kterou následně v menších skupinkách procházejí a plní jednotlivé úkoly. Výstupy prezentují na dalším společném setkání.

Tematický blok č. 2 „2. společné online setkání“

- 2 hodiny (2,67 vyučovacích) a následná samostatná práce - 3 hodiny (4 vyučovacích)

Účastníci prezentují výsledky své práce (vyplývající z realizace únikové hry). Následuje workshop na vybrané téma a zadání samostatné práce.

1/ Téma č. 1 „Úniková hra - dokončení“ - 0,75 hodiny (1 vyučovacích)

Jednotlivé skupiny prezentují svá stanoviska k realizaci apartmánů, předkládají argumenty a poskytují si a získávají na svou práci zpětnou vazbu.

2/ Téma č. 2 „Workshop“ - 1 hodina (1,33 vyučovacích)

Účastníci získávají typy pro vystupování na veřejnosti a prezentace a vyzkouší si získané znalosti využít v krátké prezentaci.

3/ Téma č. 3 „Práce na vlastním projektu“

– 0,25 hodiny (0,33 vyučovací) společně na online setkání, 3 hodiny (4 vyučovací) samostatná práce
Účastníci se rozdělí do skupin dle zájmu o témata a pracují na vlastním projektu, který na dalším setkání prezentují.

Tematický blok č. 3 „3. společné online setkání“ – 2 hodiny (2,67 vyučovacích)

Na posledním setkání účastníci prezentují své projekty a reflektují průběh distančního kempu.

1/ Téma č. 1 „Práce na vlastním projektu – dokončení“ – 1,5 hodiny (2 vyučovací)

Účastníci postupně prezentují samostatnou skupinovou práci. Vedoucí a ostatní účastníci pokládají doplňující otázky a poskytují zpětnou vazbu.

2/ Téma č. 2 „Závěr“ – 0,5 hodiny (0,67 vyučovací)

Na závěr účastníci reflektují celý kemp a společně se rozloučíme.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Prezenční varianta

Při přípravě kempu:

- přenosný počítač (notebook), tiskárna, telefon
- kancelářské potřeby

Kemp:

- ubytovací, stravovací a výukové prostory
- kancelářské potřeby
- počítač, dataprojektor, reproduktory, plátno, tiskárna, flipchart, flipové fixy či tlusté výrazné pastelky
- fotoaparát
- další pomůcky k jednotlivým aktivitám (podrobně viz popis aktivit kempu)
- sdílené prostředí pro ukládání materiálů pro účastníky

Distanční varianta

Při přípravě kempu:

- přenosné počítače (notebooky), telefony
- sdílené úložiště (např. google) a komunikační prostředí (např. MS Teams apod.)
- online nástroje

Kemp:

- počítače s kamerami, reproduktory
- komunikační prostředí (např. MS Teams apod.)
- sdílené prostředí pro ukládání materiálů pro účastníky
- online nástroje a další pomůcky (viz popis jednotlivých aktivit)
- telefony

1.11 Plánované místo konání

Před kempem:

- kancelářské prostory
- sdílená prostředí pro práci přípravného týmu

Kemp - prezenční varianta

Kemp je vhodné realizovat v pobytovém či vzdělávacím středisku, kde jsou k dispozici:

- ubytovací prostory (dle počtu účastníků)
- seminární prostory:
 - seminární místnost pro společnou práci
 - menší prostory pro samostatnou práci skupin (dle počtu skupin)
- venkovní prostory pro venkovní aktivity
- prostory pro stravování účastníků

Kemp - distanční varianta

- kancelářské prostory
- online sdílená prostředí pro práci s účastníky i týmu

1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu

Využití programu je možné následujícími způsoby:

- realizace programu v plném rozsahu
- využití částí programu

Realizace programu v plném rozsahu

Program je sestaven tak, aby jednotlivé aktivity, formy práce atd. byly co nejefektivnější z hlediska dopadu na cílovou skupinu - výstupy z jedné aktivity jsou třeba pro další aktivitu apod. Proto je vhodné v tomto případě aktivity realizovat ve stejném pořadí a podobným způsobem, jako byl program realizován autory.

Využití částí programu

Některé části programu je možné realizovat i samostatně, ideálně jako součást uceleného vzdělávacího celku na obdobném typu prázdninového pobytu, ale i v rámci výuky ve formálním i neformálním vzdělávání.

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Prezenční varianta

Počet realizátorů/lektorů: 3 (v různé intenzitě)

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		18 400 Kč
z toho	hodinová odměna pro 1 realizátora/lektora včetně odvodů	250 Kč
	ubytování realizátorů/lektorů	4 800 Kč
	stravování a doprava realizátorů/lektorů	3 600 Kč
Náklady na zajištění prostor		20 000 Kč
Ubytování, stravování a doprava účastníků (cca 15 lidí)		66 000 Kč
z toho	doprava účastníků	10 000 Kč
	stravování a ubytování účastníků	56 000 Kč
Náklady na učební texty		10 000 Kč
z toho	příprava, překlad, autorská práva apod.	5 000 Kč
	rozmnožení textů	5 000 Kč
Režijní náklady		37 500 Kč
z toho	stravné a doprava organizátorů	7 500 Kč
	ubytování organizátorů	6 000 Kč
	poštovné, telefony	3 000 Kč
	doprava a pronájem techniky	5 000 Kč
	propagace	1 000 Kč
	ostatní náklady	5 000 Kč
	odměna organizátorům	10 000 Kč
Náklady celkem		151 900 Kč
Poplatek za 1 účastníka		7 595 Kč

Technická poznámka: V případě realizace distanční varianty odpadají náklady na ubytování, stravu a cestovné účastníků i organizátorů a dalších vedoucích. Rovněž tisk a rozmnožování textů není třeba. Zvyšují se však náklady na techniku, kdy je třeba zajistit vhodné technické vybavení všem vedoucím.

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

Tato práce podléhá licenci Creative Commons. Uveďte původ. Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní licence. Kopii této licence zobrazíte na adrese <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Odkaz ke stažení:

- <https://sever.ekologickavychova.cz/ubuntu-skola-demokraticeho-obcanstvi/>
- www.rvp.cz

2) PODROBNĚ ROZPRACOVANÝ OBSAH PROGRAMU

Materiály pro účastníky pro prezenční i distanční variantu naleznete zde:
<https://sever.ekologickavychova.cz/ubuntu-skola-demokraticeho-obcanstvi/>.

3A) METODICKÁ ČÁST- PREZENČNÍ VARIANTA

Program kempu je sestaven tak, aby pomohl účastníkům rozvíjet vlastní kompetence pro demokratickou kulturu a usnadnil jim tak vstup do aktivního občanského života. Program je postaven na spolupráci a snaží se účastníkům zvědomit přínos práce ve skupině, ale klade důraz i na individuální potřeby, zájmy a dovednosti účastníků. Důležitou součástí je i předání zodpovědnosti za vlastní práci tak, aby účastníci dokončili včas zadané úkoly.

Metodická poznámka: Program je pro vedoucí velmi náročný, část programu vyžaduje schopnost facilitace, improvizace a řešení individuálních potřeb a problémů, které vyvstanou v průběhu samostatné práce účastníků. Zásadní je rovněž vytvoření bezpečného prostředí pro účastníky. Proto doporučujeme, aby program vedli zkušení vedoucí.

PŘED KEMPEM: Pro některé aktivity je třeba, aby si účastníci připravili něco předem nebo si s sebou něco přivezli. Niže v přílohách (9.1 Ukázka informačního dopisu pro předběžně přihlášené účastníky kempu) naleznete instrukce, které je vhodné před kempem účastníkům zaslat.

Technická poznámka: Pro tisk jednotlivých listů pro samostatné využití zvolte wordovou verzi metodiky. S graficky upravenou verzí je třeba pracovat jako s celkem - kvůli vizuálnímu značení.

3a.1 Metodický blok č. 1 „Seznámení“

Aktivity probíhají ideálně venku (pokud to počasí dovolí). Pro účastníky je to první osobní kontakt s ostatními účastníky a vedoucími, proto je třeba se představit, „prolomit ledy“, povědět si o svých motivacích pro účast na kempu a navodit příjemnou a bezpečnou atmosféru. Jednou z aktivit je i navržení pravidel pro spolupráci a komunikaci na kempu.

Metody, formy:

- týmové aktivity
- sdílení zkušeností
- diskuse
- quest/procházka

Cíle:

- Účastník poznává ostatní účastníky kempu, vyměňuje si s nimi informace osobního rázu.
- Účastník spolupracuje s ostatními, společně s nimi plní zadané úkoly, zamýšlí se nad vybranými otázkami.
- Účastník se podílí na týmové práci, identifikuje a hodnotí zvolené postupy a strategie společných činností.

3a.1.1 Téma č. 1 „Seznámení s místem, účastníky a vedoucími“

Účastníci přijedou do místa, které neznají, proto je třeba ho představit a říci si něco o pravidlech a fungování (pokud ho znají, tak připomenout). Potom se všichni představí a něco na sebe prozradí. Důležité je rovněž prohlédnout si okolí, aby se zde účastníci orientovali.

Čas: 3 hodiny (4 vyučovací)

Metody, formy:

- týmové aktivity
- sdílení zkušeností
- diskuse
- quest/procházka

Cíle:

- Účastník poznává ostatní účastníky kurzu, vyměňuje si s nimi informace osobního rázu.
- Účastník spolupracuje s ostatními, společně s nimi plní zadané úkoly, zamýšlí se nad vybranými otázkami.
- Účastník se podílí na týmové práci, identifikuje a hodnotí zvolené postupy a strategie společných činností.

Pomůcky:

- psací potřeby, pastelky, fixy
- flipchart
- lepicí lístečky (dvě různé barvy)
- jmenovky

Podrobně rozpracovaný obsah**1. blok - „Praktické a organizační informace“****Úvod**

Představíme se účastníkům, přivítáme je na místě, kde bude pobyt probíhat. Domluvíme formu oslovování. Pokud chceme, můžeme se dohodnout na vzájemném tykání.

Praktické informace, časové shrnutí programu účastníkům:

- představíme místní pravidla objektu (např. využití internetu, zacházení s otevřeným ohněm, zamykání dveří, různá omezení a nebezpečí apod.),
- představíme časové rozvržení programu (časy začátků, délka přestávek, doba jídla apod.),
- poskytneme další organizační informace, které by měli všichni vědět,
- ukážeme místo/nástěnku, kde bude viset program celého pobytu a základní informace,
- domluvíme se s účastníky, že na toto místo budeme i pravidelně dávat časové aktualizace programu a další důležité informace,
- na nástěnku umístíme i kontaktní údaje na vedoucí (pro případ potřeby).

2. blok - „Očekávání a obavy“

Sedneme si do kruhu, položíme účastníkům otázku a dáme jim chvíli na rozmyšlenou:

- *Jaká jsou vaše očekávání od kempu?*

Rozdáme každému z účastníků jeden lepicí lísteček v jedné barvě a psací potřeby a požádáme je, aby na něj napsali své očekávání. Jakmile budou mít hotovo, vyzveme je, aby svůj lísteček nalepili na flipchart s nápisem „očekávání“. Pokud chtějí, mohou využít více lístečků.

Následně položíme druhou otázku a opět dáme chvíli na rozmyšlenou:

- *Jaké jsou vaše obavy?*

Účastníci dostanou lepicí lísteček tentokrát v jiné barvě a postupují stejně jako u předchozí otázky, ale své lístečky tentokrát lepí na flipchart s nápisem „obavy“.

Jakmile mají účastníci hotovo, projdeme jednotlivé lístečky (nejprve očekávání, poté obavy). Vedoucí lístečky čte a sdílí v celé skupině. Průběžně dává účastníkům prostor k případnému doplnění, dovysvětlení. Pokud je třeba a je to vhodné, může sám na lístečky reagovat (např. pokud se obavy týkají jídla, pohodlí na pokojích apod.)

Nakonec ještě položíme otázku:

- *Co mohu udělat já proto, aby se očekávání naplnila a obavy nenaplnily?*

Dáme opět chvílku na rozmyšlenou a poté o tom vedeme krátkou diskuzi. Nakonec požádáme účastníky, aby nejdůležitější věci dopsali k jednotlivým flipům.

3. blok - „Seznámení s účastníky“

Informace za písmeno

Všichni účastníci dostanou lepicí jmenovky, pastelky a následující instrukce:

- 1/ Procházejte se po vymezeném prostoru. Když někoho potkáte, pozdravte se s ním a požádejte ho, aby vám na jmenovku napsal první písmeno z vašeho jména. Na oplátku dotyčnému o sobě sdělte jednu informaci, která je publikovatelná veřejně (je možné, že ji někdo řekne nahlas) a něco zajímavého o vás říká.
- 2/ Jakmile budete mít oba písmeno a informaci, najděte si novou dvojici a požádejte o další písmeno a sdělte za to informaci.
- 3/ Stejným způsobem pokračujte, než budete mít na jmenovce celé své jméno.

Necháme proběhnout tolik kol, kolik je potřeba, aby i člověk s nejdelším jménem měl kompletně vyplněnou jmenovku. Upozorníme, že je dobré, aby se informace, které podáváme, alespoň dvakrát změnily. Forma jména (Lucie, Lucka apod.) je na účastnících, měli by si zvolit takovou, kterou chtějí, aby je ostatní během kempu oslovovali.

Jmenovky pak mohou vypadat dle barvy pastelek např. takto:

Na závěr uděláme kolečko, ve kterém si účastníci představí něco z toho, co se o ostatních dozvěděli, co je zaujalo, a řeknou, od koho se to dozvěděli. Dbáme na to, aby se dostalo na každého účastníka. Nakonec si účastníci jmenovku nalepí viditelně na tričko a požádáme je, aby ji nosili, než si vzájemně zapamatujeme jména.

Řazení podle...

Vytvoříme dvě čáry vzdálené od sebe přibližně deset metrů, jednu označíme červeně, druhou zeleně. Požádáme účastníky, aby se bez mluvení přesouvali ve vymezeném prostoru – seřadili se od červené po zelenou čáru podle toho, jaké bude zadání. Úmyslně účastníkům nezdůrazňujeme, že se budou muset mezi sebou domlouvat.

Postupně zadáváme úkoly. Seřadte se BEZ MLUVENÍ (od červené po zelenou):

- podle jména (podle abecedy)
- podle data narození (znamení, ve kterém jste se narodili)
- podle toho, z jak velké dálky jste přijeli (případně, jak dlouho jste jeli)
- podle počtu a pohlaví sourozenců (bez mluvení)

Po každém úkolu ověříme správnost seřazení a tím dojde k dalšímu seznámení.

4. blok - „Vycházka do okolí“

V této části vyrazíme s účastníky do okolí, aby se seznámili s místem, kde budou trávit čas. Vhodné je zvolit nějakou interaktivní formu, ale postačí i prostá procházka s povídáním a průběžným upozorněním na vybraná místa v okolí.

Metodická poznámka: Důležité je myslet na to, že se v některých částech programu budou účastníci po okolí pohybovat samostatně. Proto trasu procházky a místa vyberte tak, aby účastníci při realizaci dalších aktivit i ve svém volném čase věděli, kam mají jít a v okolí se orientovali.

Metodická poznámka: Pro interaktivní formu doporučujeme zvolit např. quest neboli hledáčku. Je to aktivita, při které se účastníci pobaví, dozví se něco o místě a na konci najdou i poklad. Informaci o tom, zda v místě pobytu nějaká hledáčka je, dostanete v místním informačním centru nebo na webu.¹⁹

3a.1.2 Téma č. 2 „Seznámení s motivacemi a týmové aktivity“

Zde se zaměříme na poznání motivací účastníků pro účast na kempu a aktivní občanství a na základě prožitků z týmových aktivit nastavíme pravidla komunikace a spolupráce na kempu.

Čas: 2 hodiny (2,67 vyučovacích)

Metody, formy:

- týmové aktivity
- sdílení zkušeností
- diskuse
- reflexe

Cíle:

- Účastník poznává ostatní účastníky kurzu, vyměňuje si s nimi informace osobního rázu.
- Účastník spolupracuje s ostatními, společně s nimi plní zadané úkoly, zamýšlí se nad vybranými otázkami.
- Účastník se podílí na týmové práci, identifikuje a hodnotí zvolené postupy a strategie společných činností.

Pomůcky:

- psací potřeby, pastelky, fixy
- papír v tvrdých deskách s klipem
- turistický rozcestník, barevné fáborky, kartony s nápisy (nápis viz 4.1 „Nitky do krajiny“ – cesty)
- lepicí lístečky
- stavebnice – větší kostičky (např. Mega Bloks, Lego Duplo apod.)
- šátky, lana, provázky, papíry
- flipové papíry

Podrobné rozpracovaný obsah

1. blok – „Nitky do krajiny“

Na rozhraní louky a lesa připravíme „turistický směrovník“, jenž ukazuje cesty různých barev, které se od něj hvězdicovitě rozbíhají. Délka každé cesty je asi 50 metrů. Na začátku cesty je vždy (na kartonu) její název napsaný pastelkou/fixou příslušné barvy a konec cesty je označen cedulkou ve stejné barvě (případně jiným vhodným způsobem). Cesty jsou vyznačeny fáborky stejné barvy, jako je barva názvu cesty. Cesta tam je rámována tematickými otázkami (jednotlivá témata cest by měla dohromady směřovat k evokaci klíčových témat kempu). Cesta zpět slouží k hlubšímu rozvedení tématu, případně k poznání účastníků.

Přivedeme účastníky k rozcestníku a vysvětlíme, co je cílem aktivity:

- 1/ Projít všechny cesty a potkat se s co nejvíce účastníky.
- 2/ Skrze společnou debatu odhalit informace o spolucestujících.
- 3/ Poznamenat si klíčové myšlenky nebo zajímavé znaky svých spolucestujících.

¹⁹ Více informací naleznete zde: [Questing.cz – Úvod](https://www.questing.cz/Úvod.aspx). [online]. Dostupné z: <https://www.questing.cz/Úvod.aspx>

Každý z účastníků dostane papír v tvrdých deskách s klipem, do kterého si poznamená jména spolucestujících, klíčové myšlenky, charakteristiky, poznávací znamení (prostě co je zaujme, inspiruje či šokuje).

Poté účastníci vytvoří čtveřice s lidmi, se kterými se moc neznají. Podají si ruce, představí se jménem a vyrazí společně po cestě vybrané barvy. Na jedné cestě by měla být pokud možno jedna skupinka (eventuálně dvě, ale s velkým rozestupem). Na cestu mají skupinky deset minut. Na začátku cesty si přečtou první cedulku s otázkou a za chůze společně diskutují až do doby, než dojdou na konec cesty. Na konci cesty je vždy úkol. Ten účastníci splní a vydávají se na cestu zpět, kde si vyberou jinou cestu. V tuto chvíli se skupinka rozpadá a účastníci se dávají dohromady s lidmi z jiných příchozích skupinek – vytvoří tak novou čtveřici a vyráží na cestu, na které ještě nebyli. Celý proces se pak opakuje.

Aby nedocházelo k tomu, že někteří účastníci budou v centrální části dlouho čekat, použijeme k označení dvanáctiminutového intervalu (který je dostatečný na zdolání cesty) zvukový signál (zazvonění zvonečku). Dále by pak měli být v centrále připraveni vedoucí, kteří vyzvou na cestu účastníky, kteří by museli dlouho čekat.

Témata cest a úkoly na konci cesty tam:

Cesta krajinami motivace – červená

- **Otázka:** *Jaké pohnutky tě přiměly přihlásit se na tento kemp? Jak bys to, čeho se účastníš, představil/a svým kamarádům?*
- **Úkol:** Vytvořte si nějaký společný motivační pokřik/tanec (předvedete ho na konci v reflexi).

Cesta krajinou odvahy – žlutá

- **Otázka:** *Kdy jsi musel/a být odvážný/á? Co ti tvá odvaha přinesla?*
- **Úkol:** Na zemi je vyznačen „metr“. Vezměte si vajíčko, rozdělte se na polovičku a postavte se ve středu metru proti sobě. Hleďte, kde je hranice vaší odvahy. Házejte si vejcem mezi sebou (na jednotlivých stranách se střídáte v házení i chytání), začněte uprostřed metru a postupně dělejte kroky vzad tak, abyste dosáhli co největší vzdálenosti a vejce nerozbili. Až budete mít obavu, že další hod vejce nepřežije a ztratíte odvahu pokračovat, spočítejte vzdálenost podle metru a výsledek pak запиšte na přiložený papír.
Pozn: Pokud se tohoto úkolu obáváte, můžete vejce vložit do sáčku.

Cesta krajinou demokracie – modrá

- **Otázka:** *Co pro tebe znamená demokracie? Jakou osobnost považuješ za demokrata? Jaké má/měla vlastnosti?*
- **Úkol:** „Myslíte si, že jsou v ČR uplatňovány demokratické principy v praxi?“ Shodněte se na společné odpovědi, kterou pak sdělíte ostatním za svou skupinu.

Cesta aktivního občanství – zelená

- **Otázka:** *Co jsi udělal/a pro město, lidi, stát, Zemi? Jak velké úsilí tě to stálo?*
- **Úkol:** Na lepicí lístečky doplňte větu: „Skutečný aktivní občan je....., dělá“ a nalepte je na flip.

Cesta krajinou radosti – hnědá

- **Otázka:** *Co ti přináší radost?*
- **Úkol:** „Malá, hříšná radost všedních dní.“ – Vezměte si kostičku čokolády a věnujte ji z radosti ze setkání komukoliv ve skupince. (Např. na strom zavěsíme košík s čokoládou. Skupinka se ke košíku dostane, jen pokud bude spolupracovat.)“

Metodická poznámka: Barvy cest jsou zvoleny náhodně, bez obav využijte barvy fáborků, které máte k dispozici. Rovněž úkoly na konci cest můžete upravit (např. dle podmínek v místě), myslete však na to, že by úkoly měly souviset s tématem dané cesty.

Jakmile účastníci projdou všechny cesty, vytvoříme společně kruh a účastníci sdílí informace, které je zaujaly. Pokud by účastníci nechtěli sdílet, zkusíme se dotazovat – zopakujeme postupně všechny otázky z jednotlivých cest. Lze také rozložit na zem názvy cest a účastníci si vždy postupně stoupají k tě:

- a) kterou si nejvíce užili,
- b) která byla nejtěžší,
- c) kde se dozvěděli nejzajímavější informace,
- d) apod.

Doptáváme se „proč“, „díky čemu“ apod.

Metodická poznámka: Flip, kam účastníci dávali lepicí lístečky, na cestě aktivního občanství nevyhazujte, budete ho potřebovat na večerní program (viz 3.1.3 Téma č. 3 „Představení všemi smysly“).

2. blok – „Týmové aktivity a tvorba pravidel komunikace a spolupráce“

Účastníci se již trochu poznali a nyní si mohou zkusit společně zvládnout záladnější úkoly. Proto se přesuneme na místo, kde jsou pro ně připraveny.

Malování/psaní fixem na šňůrkách

Účastníky rozdělíme po 5–6 do týmů a představíme jim úkol:

- Nakreslete/napište na papír, kterého se po dobu plnění úkolu nesmíte dotknout, následující slovo (např. občan).

Papír, na který budou účastníci psát, je přilepen na zemi. Fixy na sobě mají přivázaný provázek.

Každý účastník drží jeden provázek (pro ztížení úkolu je možné připravit pro každého dva provázky) tak, že ho musí chytit na konci. Na přípravu mají skupiny 5 minut, poté během 2 minut musí splnit úkol.

Reflexe: Po splnění úkolu položíme účastníkům následující otázky:

- Jaké kroky se uskutečnily v této hře?
- Co vám pomohlo úkol splnit/co vám znemožnilo úkol splnit?
- Jak jste se domlouvali?

Alternativa reflexe „mikina“: Rozloží se mikina, každý na ni umístí svůj předmět podle toho, jak vnímá své přispění týmu – které místo na mikině tomu symbolicky odpovídá. Když se tak stane, každý okomentuje, proč dal předmět právě na toto místo (např. do kapuce – byl jsem mozek, na ruce – odpracoval jsem to). Po skončení je možné zařadit variantu, že ostatní mohou přemístit něčí předmět, protože jim třeba připadalo, že jeho role byla i v něčem jiném.

Slepá stavba

Účastníci se rozdělí na pětičlenné skupiny. Každá skupina dostane nějaký objekt sestavený z velkých různobarevných stavebnicových kostek (ideální je, když jsou kostky propojené a drží pohromadě). Na místě vytvoříme kruhy (podle počtu skupin) a do nich dáme barevné kostky, ze kterých je objekt postaven, ale mohou tam být i kostky navíc.

Skupiny dostanou zadání:

- Jeden z vás bude se zavázanýma očima v ohraničeném kruhu. Nikdo jiný do kruhu nesmí vstoupit.
- Máte 2 minuty na to, aby „slepý“ sestavil to samé, co máte k dispozici jako vzor.
- Navigovat jej můžete pouze beze slov – NEMLUVÍTE.
- Důležité je, aby odpovídal tvar i barva.
- Máte 5 minut na dohodnutí postupu, vytvoření signálů.

Možnost ztížení úkolu: Dotyčný je v průběhu dohádovacího procesu na nějakou chvíli odveden. Během domluvy skupin vytvoříme z lan kruhy, ve kterých umístíme potřebné kostičky. Po pěti minutách zavážeme vybraným účastníkům oči šátkem, zavedeme je do kruhu a spustíme čas.

Během hry vedoucí kontrolují dodržování pravidel – domluva beze slov, nikdo nevstupuje do kruhu atd. Zároveň sledují, jak se aktivita daří, zaznamenávají klíčové okamžiky i s časovým určením (např. 50. vteřina – 2 lidé tleskají zároveň, takže skládající dělá chyby atd.)

Reflexe: Zaměříme se na to, jak se byli účastníci schopni domluvit, jak si rozdělili role. Ptáme se na úlohu přípravy – do jaké míry může usnadnit samotnou realizaci. Mělo by zaznít, že když budou pracovat v týmech na nějakém záměru, je užitečné věnovat se přípravám, dohodnout si pravidla a rozdělit role.

Tvorba pravidel komunikace a spolupráce

Na základě zkušeností z předchozích aktivit společně s účastníky vytvoříme pravidla komunikace a spolupráce. Pravidla jsou vhodnou pomůckou, která nám pomůže vytvořit bezpečné prostředí.

Zásady pro stanovení pravidel:

- Formulujeme je v 1. osobě množného čísla.
- Pravidla formulujeme:
 - pozitivně, tj. co budeme dělat, namísto toho, co nebudeme dělat,
NE: Nebudeme si skákat do řeči.
ANO: Mluvíme, když máme slovo.
 - co nejkonkrétněji, měřitelně,
NE: Budeme spolupracovat.
ANO: Posloucháme, když mluví jiný.
 - srozumitelně, opodstatněně a akceptovatelně pro všechny.
NE: Kluci se k nám budou chovat hezky.
ANO: Respektujeme názory ostatních.

Připomeneme si s účastníky, co zažili v předchozích aktivitách. Pak si ve skupinách povídají o tom, co jim pomáhá, aby se jim dobře spolupracovalo. Po cca 5 minutách postupně vyzveme jednotlivé skupinky, aby řekly vždy jednu věc. Zeptáme se ostatních, jestli souhlasí s tím, aby to bylo jedno z pravidel komunikace a spolupráce. Poté ho společně formulujeme dle výše zmíněných zásad a zapíšeme na flipový papír.

Pravidel vytvoříme cca 5, maximálně však 10, aby se nám s nimi dobře pracovalo. Pravidel může být i menší množství a v případě, že časem zjistíme, že nám ještě něco chybí, můžeme pravidla po domluvě s účastníky doplnit.

3a.1.3 Téma č. 3 „Představení všemi smysly“

Účastníci si netradiční formou připraví představení sebe a témat, která je zajímají.

Čas: 2 hodiny (2,67 vyučovacích)

Metody, formy:

- sdílení zkušeností
- prezentace
- diskuse
- reflexe

Cíl/e:

- Účastník charakterizuje aktivního občana.
- Účastník připraví krátkou sebeprezentaci, do níž zapojí všechny smysly, představí sebe, své cíle a místo, odkud pochází.
- Účastník posoudí, ocení vystoupení ostatních.

Pomůcky:

- předměty a fotografie účastníků (viz úkol před příjezdem na kemp)
- projektor
- papíry A3/A4, lepicí lístečky
- noviny, nůžky, lepidlo, fixy, pastelky
- talířky/misky s vybranými pochutinami (jablko, mrkev, med, sůl, chilli, majoránka, skořice, bylinky...)
- texty ke stanovištím (viz 4.2 „Představení všemi smysly“ – texty ke stanovištím na rozstříhání)
- flip z aktivity „Nítky krajiny“ (viz 3.1.2 Téma č. 2 „Seznámení s motivacemi a týmové aktivity“)

1. blok „Představení všemi smysly“

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod

Představíme projekt Ubuntu a vysvětlíme, co se pod tímto zvláštním slovem skrývá. Text můžeme promítnout:

- Ubuntu je staré africké slovo, které znamená „Jsem tím, čím jsem, díky tomu, čím jsme my všichni“.
- Ubuntu vyjadřuje vztahy jedince a společnosti. Volný překlad by zněl jako lidský přístup jednoho k druhému a společnosti vůči jedinci.

„Osoba s ubuntu je otevřená a přístupná ostatním, dodává jistotu a sebevědomí druhým, necítí se ohrožena tím, že jsou jiní schopní a dobří, protože on či ona má sám v sobě jistotu, která pochází z vědomí, že patří do většího celku a že slábné, když jiní slábnou nebo jsou pokořeni, když jsou jiní mučeni nebo utlačováni.“

Arcibiskup Desmond Tutu

Symbolem naší společné cesty bude provázek, na němž postupně uvážeme několik uzlů, a to když k něčemu důležitému dospějeme, budeme si chtít něco zapamatovat, případně něco přelomového zažijeme. Také jako symbol toho, že táhneme za jeden provaz.

První uzel navážeme za „aktivní občanství“. Odkážeme se na odpolední individuální povídání o tomto tématu (v předchozí aktivitě). Jak si představujeme aktivní občanství? Co pro nás znamená? Krátce se zamyslíme a diskutujeme o tom, kdo je aktivní občan, resp. jaký by měl být. Kdybychom vybrali jen některé vlastnosti, mohlo by se stát, že definici našeho aktivního občana bez problémů splní např. terorista. Podle metodiky programu Active Citizens²⁰ charakterizují aktivního občana následující body:

- 1/ Buduje a rozvíjí vztahy se svým okolím.
- 2/ Projevuje zájem o své prostředí, blízké i vzdálené.
- 3/ Zapojuje se do veřejného dění.
- 4/ Důvěřuje v lidi a respektuje rozmanitost.
- 5/ Cítí zodpovědnost se sebevzdělávat.
- 6/ Kriticky třídí a vyhodnocuje informace.
- 7/ Využívá své schopnosti i ve prospěch ostatních.
- 8/ Otevírá debatu nad důležitými tématy.

K uvedeným bodům lepí účastníci lepicí lístečky z odpoledních „Cest krajinou“ (kdo je aktivní občan a co dělá).

Průběh

Na dveře místnosti zaklepe jeden z organizátorů. Po vstupu se ho druhý zeptá: „Kdo jsi a co chceš?“ První odpoví např.: „Michal, myslím pozitivně,“ a přilepí si samolepku se zmíněnými slovy na hrud. Požádáme účastníky, aby se představili obdobně – jednoduše jménem a dalším slovem, resp. dvěma slovy (která začínají na stejné písmeno jako jejich jméno), jimiž vyjádří, o co usilují. Jméno a slovo/slova napíšou na „vizitku“, kterou nalepí na viditelné místo na svůj oděv. Na přípravu vyčleníme 2–3 minuty, poté následuje rychlé představení každého účastníka.

Představení všemi smysly

Vysvětlíme účastníkům, že předchozí představení bylo velmi stručné a zase tak moc nám toho neřeklo, proto se nyní budeme věnovat představování více do hloubky.

Opět můžeme položit otázku: „Kdo jste a co chcete?“, ovšem tentokrát odpověď rozšíříme. Úkolem účastníků tentokrát bude „zapojit všechny smysly“ a představit se i s tím, co by chtěli jako aktivní občané dělat. Měli by zmínit:

- odkud jsou,
- jaké mají zkušenosti s aktivním občanstvím,
- co rádi dělají (nejlépe v rámci aktivního občanství),
- co by chtěli změnit, jaké mají nápady, cíle, čeho by chtěli dosáhnout.

Během své prezentace ukážou přivezené předměty a fotky, dále mohou využít pomůcky, které vedoucí pro přípravu prezentací nachystal. Ke každému smyslu je k dispozici nějaký materiál a text s náměty. Na přípravu prezentace je 20 minut a délka prezentace je maximálně 2–4 minuty (podle počtu účastníků).

Nyní mají účastníci čas na přípravu a mohou se rozejít po prostoru, kde jsou připravená stanoviště s pomůckami. Jedná se např. o papíry, noviny, nůžky, lepidlo, psací a kreslicí potřeby, misky s různými pochutinami, bylinky, k nimž si účastníci mohou přivonět nebo je ochutnat (dle smyslu). K jednotlivým stanovištím připojíme texty:

ZRAK

Při prezentaci uvidíme vás, předmět, který jste přivezli, a fotku, na níž je zachyceno, co byste chtěli změnit. Navíc můžete zhotovit jednoduchou kresbu, koláž, papírový model, malý transparent, zkratka nějaký symbol, který vystihuje vás či vaše plány.

²⁰ Metodika programu Active Citizens pro 2. stupeň základních škol. Praha: Člověk v tísni, o.p.s., 2019. ISBN 978-80-7591-024-0.

HMAT

Během svého vystoupení dejte kolovat přivezený charakteristický předmět, případně právě vytvořenou plastiku. Prostě něco, na co si ostatní mohou sáhnout.

SLUCH

Vnímat budeme především váš hlas. Zkuste ale využít i možnost přidat další zvuk (beze slov). Význam zvoleného zvuku můžete následně objasnit. Délka trvání zvuku/znělky/melodie je omezena maximálně osmi vteřinami.

ČICH a CHUŤ

Pokud váš přivezený předmět voní nebo ho lze dokonce ochutnat, můžete ho využít pro zapojení těchto smyslů. Nabízíme vám však i další možnosti. Spojte některou svou prezentovanou informaci s čichem či chutí. Příklady: Ke které vůni/chuti byste přirovnali sami sebe nebo to, co máte rádi, čeho chcete dosáhnout, co byste chtěli nabídnout druhým, co považujete za důležité? Jak voní/chutná váš cíl/nápad/plán/výhled do budoucna...?

Prezentace probíhají v náhodném pořadí a po každém vystoupení mají posluchači možnost položit maximálně dvě otázky, případně říct krátké komentáře. Reakce prezentujícího by měla být stručná.

Metodická poznámka: Vedoucí průběžně zapisuje na flip témata, kterým se účastníci chtějí věnovat nebo je zajímají. Flip nevyhazujte, bude třeba později, viz níže metodický blok č. 5.

Reflexe:

Účastníci vytvoří názorovou škálu podle toho, jak si myslí, že je jejich (zmiňovaný) cíl vzdálený. Ten, kdo stojí na škále nejdál (má nejvzdálenější cíl) začíná s hodnocením toho, jak vnímá své vystoupení a také prezentace ostatních (zminí, zda pro něj bylo něco podnětné, inspirativní apod.). Pro inspiraci a zamyšlení můžeme účastníkům předložit pět bodů manifestu Milionu chviliek pro demokracii²¹.

Metodická poznámka: Na konci dne nebo na začátku každého nového dne pověsíme účastníkům v místě, kde se obvykle budou scházet na program, jako symbol jejich práce jednu bavlnku. Vždy společně s pověšením bavlnky komentujeme, za co bavlnka je a proč ji dostali. Používáme bavlnky v barvách cest z aktivity „Nitky krajinou“, včetně odkazu na témata, kterých se cesty týkaly. Pořadí témat (a bavlnek) je na našem zvážení, mělo by vyplývat ze situace, z toho co účastníci prožili, co jim chceme připomenout nebo zdůraznit, za co je chceme pochválit apod. V závěrečné aktivitě poslední den pak bavlnky spleteme.

NAZDAR

AHOJ

²¹ Milion chviliek | Milion chviliek pro demokracii [online]. Dostupné z: <https://milionchviliek.cz/clanek/je-to-na-nas-manifest>.

3a.2 Metodický blok č. 2 „Simulační hra Apartmány“

Simulační hra pomůže účastníkům zjistit, co všechno je třeba, když chtějí vstoupit do veřejného prostoru a být v něm aktivní. Na simulovaném tématu si vyzkouší projít několika kroky, které potřebují pro zvládnutí řešení situace.

3a.2.1 Téma č. 1 „Simulační hra - první část - získávání informací“

Účastníci se díky simulovanému veřejnému setkání nejprve seznámí s problémem, který je třeba řešit. Následně plní úkoly, které jim pomáhají zábavnou formou přiblížit vše, co je třeba pro aktivní zapojení do řešení problému.

Čas: 4,5 hodiny (6 vyučovacích)

Metody, formy:

- simulační, únikové aktivity
- kritické myšlení
- místně zakotvené učení
- prožitková pedagogika
- samostatná práce

Cíle:

- Účastník si díky simulované situaci vyzkouší řešit veřejný problém a posílí tak své kompetence potřebné pro zapojování do veřejného dění (aktivní občanství).

Pomůcky:

- prostředí „obce“ a místnosti, kde probíhá veřejné setkání
- lístečky s rolami pro účastníky (4.3 „Simulační hra Apartmány“ – texty rolí pro účastníky na rozstříhání)
- mapa místa, kde probíhá hra
- pomůcky pro jednotlivá stanoviště, viz níže
- lístečky k jednotlivým stanovištím (4.4 „Simulační hra Apartmány“ – texty na stanovištích)
- technika na prezentaci (dle potřeb účastníků – nachystají si sami)
- kostýmy pro vedoucí

1. blok „Získávání informací“

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod

Místnost je upravena tak, že v přední části je stůl, kde bude sedět starosta s investorem, před nimi jsou židle jako v divadle. Účastníci si sednou na připravené židle a dívají se na simulovanou sehrávku setkání investora se starostou/starostkou před veřejným projednáním záměru. Tématem setkání je zrušení tenisových kurtů a výstavba apartmánů.

Sehrávka:

Starosta se sejde s investorem, který mu nabídne opravu silnice za to, že mu obec prodá pozemek kousek od náměstí, kde jsou v současnosti tenisové kurty. Na místě chce postavit apartmánový dům. Investor vychvaluje přínosy pro obec. Starosta nabídku zvažuje, ale vzhledem k tomu, že se jedná o pozemek, který slouží pro sportovní aktivity a v územním plánu není veden jako pozemek pro výstavbu, bude třeba řešit změnu územního plánu. Starosta také vyjádří pochybnost o přínosech takového projektu pro obec a lehce oponuje tomu, co investor říkal (přínosy pro obec).

Přesto je starosta ochoten návrh investora přednést zastupitelstvu, ale vzhledem ke komplikacím se mu zdá kompenzační nabídka (investice do opravy příjezdové silnice) příliš malá. Investor tedy nabídne, že když se domluví, tak na své náklady nechá opravit ještě prostor před obecním úřadem – přístupovou cestu a prostor navazující na cestu vedoucí k pozemku, který chce investor koupit.

To se pořád zdá starostovi málo a navrhuje ještě, aby investor přispěl na opravu komunikace na náměstí a vybudoval komunikaci z náměstí k apartmánu, celkově ve výši 10 000 000 Kč. Investor to zvažuje, zdá se mu to hodně, ale po chvílce dohadování a smlouvání se se starostou domluví, že přispěje částkou 5 000 000 Kč. Společně se pak přesunou na zasedání zastupitelstva spojené se setkáním s veřejností.

Po sehrávce „starosta s investorem“ odejdou a mezi tím vysvětlíme účastníkům, že je čeká celodenní simulační hra, na které si vyzkouší, jak se zapojit do řešení místního problému/kauzy. Nyní se z nich tedy stávají obyvatelé obce, kteří se účastní veřejného setkání. Budou pracovat opět jako mladí lidé, ale aby získali také pohled dalších cílových skupin, které se obvykle takovýchto akcí účastní, dostanou na zasedání určité role.

Veřejné setkání

Účastníky rozdělíme do čtyř různých velkých skupin a dostanou k přečtení krátký text (roli), ze kterého vyplývá, že by sice chtěli místo upravit, ale ne tak, jak navrhuje developer, a některým je to vlastně i jedno.

Text (role pro účastníky):

- Mladí lidé (větší skupina) – Jste aktivní mladí lidé, kterým v obci chybí místo, kde by se mohli setkávat či aktivně trávit volný čas apod. Je tu sice workoutové hřiště, ale je mimo centrum a občas tam na vás vyběhne někdo z lidí, kteří bydlí vedle. Jste na zasedání slyšet nejvíce.
- Seniori (cca 3 lidé) – Jste aktivní seniori, v obci je vás dokonce jedna pětina, nemáte místo pro aktivní trávení času. U školy je jen hřiště pro malé děti. Také byste měli rádi místo, kde se můžete sejít a uspořádat venkovní oslavu, nebo jen místo, kde se náhodně potkáte. Možná byste se přidali k mladým lidem a vymysleli společný projekt.
- Aktivnější občan (cca 4 lidé) – Jste zástupci rodin, ve věku cca 30–50 let, chybí vám venkovní prostor, kde se můžete sejít, klidné místo, blízko centra, ale mimo auta (silnici). Nevíte, jak by mělo vypadat, ale mělo by být zařízené (vybavené) pro uspořádání nějaké menší obecní nebo soukromé akce.
- Běžný občan (2–4 lidé) – Někteří z vás jsou členy spolků (myslivci, hasiči, folkloristi, fotbalisti apod.). Je vám to jedno, nemáte na to vyhraněný názor, přišli jste si poslechnout, co se děje, jestli vás to nebude nějak omezovat či obtěžovat, a když to přinese peníze, tak vám apartmány nevdají.

Metodická poznámka: *Jméno obce a počty seniorů v obci můžete dosadit dle skutečnosti, dle místa realizace kempu.*

Investor představí své záměry a kompenzační nabídku pro obec. Starosta nevyjadřuje podporu tomuto návrhu, jen shrne, jak probíhalo jednání a co investor nabízí obci. Pak dá prostor občanům a vede diskusi. Občané sice uznávají, že oprava komunikací a OÚ je potřeba, ale zase se bojí, že přijdou o prostor pro sport a že příliv turistů/luffáků bude nepříjemný apod.

Metodická poznámka: *Pokud je to třeba, je žádoucí, aby se pro rozhybání diskuse zapojili i vedoucí např. v rolích seniorů, aktivních rodičů apod. a vnesli do diskuse „konflikt“ s investorem.*

Po chvíli diskuse starosta konstatuje, že účastníci setkání nemají dostatek informací pro to, aby návrh investora mohli podpořit či zamítnout, nebo jestli se neobjeví nějaký zajímavý protinávrh. Proto dá účastníkům prostor do příštího zasedání, aby připravili argumenty pro a proti a přednesli je na zasedání. Další zasedání proběhne odpoledne v 17 hodin.

Investor na konci zasedání nabídne, že se může s účastníky sejít individuálně, že jim bude k dispozici v 16 hodin na určeném místě na cca 15 minut. Nabídku využít nemusí, jen jim dává možnost si před večerním zasedáním popovídat.

Zde se všichni účastníci již posunou do rolí mladých aktivních lidí, kteří budou společně pracovat na řešení problému.

Metodická poznámka: Pro účastníky, kteří dostanou za úkol hrát jinou roli než „mladé lidi“, může být přechod zpět do „vlastní kůže“ matoucí. Tato část je v metodice zařazena proto, aby si účastníci uvědomili, že v obci žijí i jiné cílové skupiny a ty mohou mít jiné názory na danou problematiku. Je však třeba účastníkům jasně vysvětlit, že dále budou pokračovat právě v roli mladých lidí. Zařazení rolí není ale pro realizaci nezbytné, případně mohou některé role pro ilustraci zastávat vedoucí.

Průběh

Úkolem účastníků je zjistit, co taková výstavba apartmánů znamená, co by obnášela a jestli není možné místo upravit jinak. Ale kde začít? Kam se jde, když někdo potřebuje získat informace o obci, kde by mohli vědět, jestli se daným tématem už někdo nezabýval? Ptáme se účastníků. Snažíme se je trochu navést, že nejjednodušší varianta je zeptat se někoho, kdo má již zkušenost, než do toho jít „úplně na blind“.

- Můžeme zkusit zapátrat na internetu nebo se někde či někoho zeptat. Mohlo by tu být např. nějaké místo, kde se scházejí aktivní lidé (v každém městě něco takového je, někdy je to místo virtuální, např. skupina na Facebooku) apod.

Vzhledem k tomu, že se účastníci v místě pobytu příliš nevyznají, prozradíme jim, že se zde nachází informační centrum, kde by jim mohli poradit a doporučit osobu, která něco o tématu ví, nebo místo, kde se schází aktivní lidé apod.

Dále by bylo dobré se zajít na místo podívat, abychom si připomněli, jak to tam vypadá, jaké možnosti nám místo poskytuje pro úpravu, jaká má omezení apod. Nejprve tedy zajdeme společně na místo, necháme účastníky pořádně se rozhlédnout a poté se společně vydáme do informačního centra.

Metodická poznámka: Tato aktivita bude vyžadovat samostatnou práci účastníků, včetně samostatného pohybu po obci. Proto by mělo být i místo, kde investor „plánuje“ stavět apartmány účastníkům známé již z prvního dne z vycházky.

Metodická poznámka: Pokud nemáte v obci informační centrum (IC), zkuste se domluvit např. na obecním úřadu. Nicméně jak v IC, tak na obecním úřadu by měl někdo dopředu vědět, že přijдете a co po nich budete chtít, viz níže. V případě, že není nikdo ochoten vám pomoci, zkuste se alespoň domluvit, že by někdo z vedoucích „zahrál“ pracovníka IC nebo úřadu a že potřebujete jen místo, kde bude vedoucí „sedět“.

Účastníci přijdou do informačního centra a přednesou tam svou prosbu. Člověk, který tam sedí, jim prozradí, že mají štěstí, protože čistou náhodou řeší petici proti výstavbě apartmánů v nedaleké obci. Bohužel nebude mít čas se jim věnovat dlouho, prohodí s nimi jen pár slov, ale řekne jim, kde naleznou mapu, která jim pomůže splnit jejich úkol, jedná se o výchozí bod (stanoviště 0, viz níže).

Na určeném místě účastníci naleznou mapu, na které jsou zaznamenána jednotlivá stanoviště, kde budou plnit úkoly a získávat informace potřebné k zodpovědnému zpracování a řešení problému.

Metodická poznámka: Mapu vytvořte dle toho, kde budete aktivitu realizovat.

Nezapomeňte účastníky upozornit, že stejně jako v životě nebude vždy snadné informace a další věci získat a budou muset překonávat různé, někdy i nesmyslné překážky.

Stanoviště – celkový čas na stanoviště je maximálně do oběda s tím, že obálku ke stanovišti 9 si účastníci přečtou, ale úkol budou schopni splnit až později.

Účastníci se mohou rozdělit do menších skupin, aby vše stihli rychleji, ale rozhodnutí je čistě na nich. Protože jsou jednotlivá stanoviště vyznačena na mapě, budou účastníci vědět, kam je třeba jít, a dle toho i plánovat. Podmínkou však je, že je třeba plnit úkoly postupně a na červeně vyznačená stanoviště musí přijít všichni

najednou. Na stanovišti 0 (u mapy) jsou i obálky s číslem stanoviště, které vysvětlují, co účastníky na stanovišti čeká apod. Pro obálky si účastníci chodí k „poradci“, viz níže. Za poradcem mohou přijít i v případě, že si s úkolem nebudou vědět rady, ale toho mohou využít pouze třikrát.

Legenda:

- ▶ **Cervená stanoviště** – sem musí jít vždy CELÁ skupina
- ▶ **Zelená stanoviště** – sem je možné chodit i v menších skupinkách

Popis stanovišť (pro vedoucí):

0/ „PORADCE“ – Aby účastníci dostali obálku, budou muset splnit nějaký jednoduchý úkol (5 dřepů, zazpívat píseň apod.). Za poradcem mohou přijít i v případě, když si nebudou vědět s úkolem rady. Toto mohou ale využít pouze třikrát. Poradce jim poradí opět po splnění jednoduchého či těžšího úkolu. Úkoly volí poradce dle situace a nálady účastníků.

1/ „INVESTOR“ – Aby účastníci získali informace o přínosu apartmánů pro obec, musí dojít až za investorem. Ten je ale dost vytížený, proto jim připravil informace v kanceláři, která leží v okresním městě. Účastníci si tam budou muset dojít – stanoviště je připraveno na vzdálenějším místě. Když tam dorazí, dozví se, že se desky s informacemi omylem ztratily/byly odneseny do jiné kanceláře a že je tedy musí najít. Desky jsou schované někde v okolí.

2/ „ODBORNÍK“ – Za odborníkem si účastníci zajdou pro informace o zátěži apartmánů na obec a lidi. Dojdou do IC. Už vědí, že je tam ten správný člověk, který bohužel opět nemá čas, ale řekne jim, že texty najdou v kanceláři (na nějakém místě, které je možné zamknout), ale že je tam např. zrovna zavřeno, takže musí získat klíč, který visí na stromě (nebo leží např. v okapu). Jak ho získají, bude na nich, ale pomůcka pro získání klíče (např. žebřík, štafle) je schovaná někde v okolí nebo o ní poprosí údržbáře apod.

3/ „OVĚŘENÍ FAKT“ – Je nutné ověřovat informace, proto je třeba jít do knihovny a najít knihu od autora... ..s názvem.....(DOPLNIT DLE POTŘEBY). Když účastníci knihu najdou, bude tam vložený lísteček, který je odkáže na další knihu. To můžete zopakovat ještě cca dvakrát s tím, že v poslední knize bude vložena informace, kde účastníci najdou počítač, ve kterém je text, který jim pomůže ověřit získaná fakta. Je možné, že alespoň jedna informace v textech, které získají na stanovišti č. 1 a č. 2, bude špatná/zavádějící. Počítač mohou použít pro získání dalších informací, potřebných ke splnění úkolu, případně pro tvorbu „prezentace“ na večerní zasedání.

Pro ilustraci uvádíme příklad textu na místě, který odkáže na první knihu: Pro ověření informací budete potřebovat text, který je uložen v jednom z počítačů. Máme tu ale knihovníka, který má velmi zvláštní inventurní systém. Abyste zjistili, kam uložil počítač, který potřebujete, měli byste se podívat do knihy s inventurním číslem odpovídajícím součtu čísel přiřazených k písmenům v abecedě bez háčků a čárek, která tvoří slova POČÍTAČ S TEXTEM (nářek: A=1, B=2 atd.).

„PRÉMIE“ – Na toto stanoviště musí přijít všichni najednou (na určitou hodinu – bude napsáno na mapě), splnit nějaký úkol a za odměnu dostanou svačinu (dopolední).

4/ „ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI“ – V obálce najdou účastníci text, že je třeba dozvědět se něco o udržitelném rozvoji, aby dokázali vyluštit heslo k počítači, který získali na stanovišti č. 3. Půjdou proto na určené místo, kde najdou další instrukce. Na místě je vyznačena plocha a na ní rozházené lístečky s informacemi o UR a u toho text: Cestou si polovina z vás vyvrtila kotník a ostatním zase do oka vlétla moucha a je třeba očím ulevit, proto si zavazte oči. Vy, co nemůžete chodit, musíte zůstat na místě a navigovat slepé, aby dokázali posbírat všechny lístečky. Dokud se vám to nepodaří, nemohou se slepí vrátit zpět.

Metodická poznámka: V příloze naleznete texty k rozstříhání na 11 lístečků a několik prázdných lístečků. Pokud chcete účastníkům úkol ztížit, můžete prázdné lístečky doplnit vlastním textem, případně je nechat prázdné.

5/ „HESLO“ – Účastníci si společně přečtou, co je napsáno na kartičkách, které získali na stanovišti č. 4, a ujistí se, že všichni rozumí tomu, co je na nich napsáno. Jakmile si budou jisti, že textům rozumí, půjdou na stanoviště za poradcem, který vybere tři z účastníků, aby šli na místo vyznačené na mapě číslem 5. Ostatní zatím mohou jít plnit další úkoly. Vybraní tři účastníci dojdou na místo, kde bude napsáno, že je třeba uhodnout heslo k počítači. To získají správným zodpovězením hádanky. **Hádanka zní:** Na jakých pilířích stojí udržitelný rozvoj? Heslem je slovo složené z názvů pilířů, poskládaných za sebou podle abecedy, psaných vždy s prvním písmenem velkým, bez diakritiky a dohromady bez mezer. **Heslo zní:** EkonomickyEnvironmentálníSocialni.

Metodická poznámka: Pokud je problematické heslo na počítači nastavit nebo změnit (je již nastavené heslo nebo je možnost nastavit jen PIN apod.), řeknou účastníci heslo poradci a ten jim dá na lístečku správné heslo k počítači.

Jakmile vybraní účastníci uhodnou heslo, vrátí se zpět a zadají ho přímo do počítače, který mezi tím získá zbytek skupiny. Je-li heslo špatně, zkusí ho uhodnout znovu nebo dojdou za poradcem.

6/ „MATERIÁL“ (nepovinné stanoviště) – zde mají účastníci možnost vybrat si materiál, který budou potřebovat k prezentaci na večerním zasedání. Čas pro domluvu o tom, co si vezmou a samotný výběr bude omezený (cca 2 minuty). K výběru budou flipcharty, fixy, reproduktory, dataprojektor, plátno, vytištěná mapa místa, apod. Toto stanoviště bude někde u „průvodce“. Materiál bude přikrytý, aby si ho účastníci nemohli prohlížet již při plnění předchozích úkolů. Průvodce jim v případě, že za ním přijdou znovu (že jim něco chybí, něčeho mají málo), může dát možnost vzít si v omezeném čase (1 minuta) ještě něco dalšího, ale budou muset opět splnit nějaký úkol, který jim zadá.

7/ „NÁHODA“ – Stanoviště, kde budou na papíru napsané různé situace, které se mohou při prezentaci na odpoledním zasedání stát (pozitivní i negativní). Současně jsou tyto situace napsané na papírcích. S těmi účastníci přijdou za poradcem a jednu situaci si vylosují, ale nebudou vědět, kterou si vylosovali. Pouze se dozví, že se vylosovaná situace na odpolední prezentaci přihodí. Pokud budou chtít, mohou si odnést alespoň seznam situací (viz příloha 4.4 „Simulační hra Apartmány“ – texty na stanovištích), aby se na ně mohli připravit, ale musí za něj poradci něco nabídnout (věc, službu).

8/ „NÁPOVĚDA“ – Na vybraném místě bude viset seznam věcí, které je třeba zajistit/mít, aby prezentace na zastupitelstvu byla super (něco jako seznam k odškrtnutí). Seznam věcí bude přivázan provázkem tak, aby na něj nebylo možné dosáhnout. Úkolem účastníků bude vytvořit pomocí křesadla oheň a provázek přepálit, aby se seznam uvolnil. Zda seznam využijí nebo ne, bude pouze na nich.

9/ „CO JINĚHO?“ – V obálce je napsáno, že v 15 hodin bude na účastníky na určeném místě čekat majitel místní pily, který slyšel, že nechtějí apartmány, ale spíše něco pro místní, což se mu líbí a možná by byl ochoten na jejich aktivitu přispět. Než za ním půjdou, je třeba, aby mu již dokázali říci/ukázat, jakou mají představu, co na místě chtějí, komu je to určeno apod. a na mapě místa měli znázorněné i návrhy toho, co tam chtějí (může být i několik variant).

Splněním všech stanovišť končí dopolední část a účastníci jdou na oběd a mají prostor pro odpočinek. Pokud chtějí, mohou se rovnou začít připravovat na odpolední zasedání. Rozhodnutí a organizace času je na nich.

2. blok „Zpracování informací, příprava na prezentaci, veřejné zasedání“

Čas: 4 hodiny (5,33 vyučovacích)

Podrobně rozpracovaný obsah

Účastníci se samostatně připravují na odpolední veřejné zasedání. Měli by zpracovávat informace, které dostali, navrhnout vlastní řešení, pokud se liší od záměrů investora apod. Mohou rovněž investorovi nabídnout kompromisní řešení. Nic z toho jim však nepodsouváme, pokud bude třeba, můžeme jim jen vhodnými otevřenými otázkami pomoci určit směr jejich práce. Např.:

- Jak jste vyhodnotili investorův záměr? Co si o něm myslíte?
- Jaké máte řešení? Co byste na místě chtěli vy?
- Jak podobnou situaci řešili někde jinde?
- apod.

Není-li třeba, necháme účastníky samostatně pracovat, jen se za nimi občas stavíme, zeptáme se, jestli něco nepotřebují, jak jim jde práce. Řekneme jim, v kolik hodin je odpolední svačina, a ať si hlídají, že v 17 hodin budou schopni začít prezentovat své stanovisko k investorovu záměru a svůj návrh řešení (liší-li se od návrhu investora). Připomeneme, že v 15 hodin se mohou setkat s majitelem pily a v 16 hodin s investorem. Můžeme se také zeptat, jestli jsou připraveni na „náhodu“, která se na zasedání stane (viz stanoviště 7 výše).

Metodická poznámka: Vedoucí, který hraje postavu investora, by ho neměl prvoplánově personalizovat jako „toho zlého“, stejně tak vedoucí představující majitele pily by neměl hrát jednoznačně hodnou postavu. Cílem aktivity rozhodně není přesvědčit účastníky, že všichni investoři jsou zlí a všichni místní lidé to myslí s místem dobře.

Setkání s majitelem pily (účastníci toho nemusí využít)

Majitel pily (jeden z vedoucích) se s účastníky sejde, ti mu představí svůj návrh řešení, v případě potřeby se doptá. Dobré je, když jim poskytne zpětnou vazbu tak, že by účastníci měli ještě něco dodělat (například zjistit, kolik by všechno stálo, jestli by o to měli zájem ještě další lidé z obce apod.). Nakonec jim řekne, že by jim možná přispěl např. 20 000 Kč. Své konečné rozhodnutí udělá na základě jejich prezentace při veřejném zasedání.

Setkání s investorem (max. 15 minut – účastníci nemusí využít)

Setkání mohou účastníci využít k tomu, aby se investora ještě na něco doptali, navrhli mu nějaké kompromisní řešení apod. Na investorovi bude vyhodnotit, jestli je pro něj jejich řešení možné či nikoliv. Pokud by připustil, že ano, mohl by jim ještě zadat, že mají něco dodělat. Taky by mohl říci, že to, co navrhuje, je pro něj naprosto neakceptovatelné (že se mu to nevyplatí, nic mu to nepřinese, že si vymyslí blbosti apod.).

Večerní zasedání

Zasedání se účastní všichni, kdo byli na dopoledním zasedání, včetně investora. Starosta nejprve shrne, proč se všichni sešli, pak dá slovo investorovi, aby zopakoval, co nabízí, a pak mají prostor účastníci pro svou prezentaci.

Na základě prezentace účastníků se starosta rozhodne, jestli si jejich návrh vezme „za svůj“ a předloží ho na zastupitelstvu obce k hlasování.

Reflexe, závěr:

Po ukončení zasedání je třeba nechat „vyvětrat emoce“, shrnout proces i výsledek. Poprosíme účastníky, aby vystoupili ze svých rolí, můžeme tento pokyn doprovodit symbolickým oklepáním se. Ptáme se účastníků:

- Jaké jsou vaše dojmy, pocity?
- Co se vám povedlo?
- Jak se vám společně pracovalo?
- Co byste příště udělali jinak?
- Jak jste byli spokojeni s výsledkem závěrečného jednání?
- Co jste mohli ještě udělat pro lepší výsledek?
- Co nového jste se naučili, uvědomili si?
- Co myslíte, že byste ještě potřebovali umět/znát?

Vedoucí i účastníci mají možnost reagovat na odpovědi a otázky, poskytují doporučení pro příště apod.

Metodická poznámka: Při závěrečné reflexi nejde o kritiku výkonu účastníků, ale o poskytnutí konstruktivní zpětné vazby. Proto nejprve dáme prostor pro ocenění, pozitivní hodnocení a následně se pustíme do doporučení, co je možné dělat jinak. Při odkazování na nějakou situaci používáme popisný „jazyk“ (ne hodnotící).²²

²² Stručný popis, jak na zpětnou vazbu, naleznete např. v příloze metodiky programu Škola pro udržitelný život s názvem Sborník nástrojů a návodů. Ke stažení [škola pro udržitelný život. Object moved [online]. Dostupné z: <https://www.skolaprozivot.cz/Ke-stazeni.html>

3a.3 Metodický blok č. 3 „Večer s hostem“

Pro mladé lidi je důležité setkávat se s inspirativními lidmi, slyšet jejich příběh a motivace pro aktivní zapojení do dění v místě i ve světě. Večer s hostem je příležitostí jim tento zážitek zprostředkovat.

3a.3.1 Téma č. 1 „Večer s hostem“

Jedná se o večerní neformální setkání se zajímavým hostem, kdy host povídá o své cestě k občanskému aktivismu a svých motivacích a účastníci mají možnost pokládat otázky.

Metodická poznámka: Hosta volíme ideálně dle toho, jakému tématu na poli občanského aktivismu se věnuje. Z toho důvodu je vhodné před kempem udělat mezi účastníky průzkum. Dále doporučujeme volit hosta, který je účastníkům věkově blízko. Inspirace od vrstevníka má větší dopad. Další možností je volba hosta tak, aby vhodně doplnil tým vedoucích, nabídl účastníkům to, co neumí nabídnout vedoucí

Čas: 1,5 hodiny (2 vyučovací)

Metody, formy:

- neformální debata

Cíl:

- Účastník se setká se zajímavým hostem, inspiruje se a posílí tím své motivace pro zapojování se do dění (občanský aktivismus).

Pomůcky:

- příjemný prostor (dle počasí může být i venku u ohně)
- drobné občerstvení

1. blok „Večer s hostem“

Podrobně rozpracovaný obsah

Vedoucí připraví místnost pro program tak, aby působila příjemně, neformálně a účastníci si mohli pohodlně sednout. Připraví i drobné občerstvení.

Jakmile se účastníci usadí, přivítá vedoucí hosta a představí ho. Host dopředu ví, že má vyprávět o tom, jaká byla jeho cesta k občanskému aktivismu a čemu se v této oblasti věnuje. Před tím, než mu dáme prostor pro vyprávění, se ještě společně s účastníky a hostem domluvíme, kdy mohou klást otázky.

Metodická poznámka: Protože se jedná o kemp pro mladé, není třeba, aby byl večer formální, právě naopak. Pro mladé lidi je vhodnější zvolit spíše neformální variantu jak uspořádání místnosti, tak moderování setkání. Vedoucí (moderátor) v tomto případě zasahuje do průběhu večera jen minimálně. Vedoucí by si ale měl v průběhu vyprávění hosta naformulovat vlastní otázky a položit je v případě, že se účastníci stydí nebo je žádná otázka nenapadá, a tím rozdmýchat debatu. Může je položit i z vlastního zájmu o téma, ale neměl by svými otázkami vzít možnost (čas) pro pokládání otázek účastníkům.

Tip na obměnu: Večer s hostem je možné zpestřit např. promítáním filmu na nějaké zajímavé téma, ke kterému se pak host může vyjádřit, a tím se usnadní rozdmýchání debaty. Nabídka zajímavých filmů je třeba zde: www.promitejity.cz.

3a.4 Metodický blok č. 4 „Tematický výlet“

Cílem výletu je představit účastníkům problematiku apartmánů v reálném světě a nechat jim porovnat znalosti a názory získané předchozí den s tím, co uvidí.

Metodická poznámka: Výlet je možné zařadit před simulační aktivitu Apartmány, aby účastníci nejprve viděli v reálu, jak může vypadat místo, kde se apartmány a s nimi související infrastruktura realizovala či stále realizuje bez zásadních omezení a až následně si vyzkoušet, jak by situaci řešili oni a co k tomu potřebují. V tomto případě ale hrozí ještě více, že lektor bude (byť neúmyslně) ovlivňovat účastníky svým názorem na danou problematiku. Proto je nutné předkládat informace čistě jako fakta a oprostít se od hodnotících komentářů. To samozřejmě platí pro obě varianty.

3a.4.1 Téma č. 1 „Tematický výlet“

Při výletu si účastníci propojí získané znalosti a zkušenosti s reálným světem, poznají širší okolí místa, kde tráví čas a trochu si odpočinou.

Čas: 4 hodiny (5,33 vyučovacíh)

Metody, formy:

- výlet do okolí
- porovnávání starých fotografií se současností
- kritické myšlení
- výklad
- diskuse

Cíle:

- Účastník porovná získané znalosti a zkušenosti s reálným světem.
- Účastník formuluje vlastní názor na danou problematiku.
- Účastník získá nové informace o širších souvislostech dané problematiky.
- Účastník si odpočine od náročné práce.

Pomůcky:

- staré fotografie vybraných míst cíle výletu
- související informace o místě či související fotografie dalších míst či událostí z cíle výletu (je-li třeba)
- výstřižky z novin o dané problematice místa
- svačina na cestu pro účastníky (nese si každý sám)

1. blok „Tematický výlet“

Podrobně rozpracovaný obsah

Vyrazíme s účastníky na místo, kde probíhala či probíhá rozsáhlá výstavba apartmánů. Když dorazíme na místo, provedeme účastníky po obci a jejím okolí a ukazujeme jim nejzásadnější změny související s masivní výstavbou apartmánů. Přitom jim ukazujeme fotografie vybraných míst, aby si mohli udělat představu o původním vzhledu místa.

V průběhu exkurze upozorňujeme rovněž na další souvislosti s problematikou spojené. Důležité je vybírat nejen negativa, ale i pozitiva a nechat účastníky udělat si vlastní názor. Informace vždy podáváme jasné a faktické, které je možné ověřit. Pracujeme s informacemi, které účastníci získali předcházející den. Využít můžeme rovněž výstřižky z novin o událostech, které s problematikou souvisí. Může se jednat např. o informace či o upozornění následujícího typu:

- Bydlí tu ... stálých obyvatel.
- Průměrný počet turistů za rok je ..., ... % turistů sem jezdí jen na jeden den.
- Je tu XY hotelů a apartmánů, bytových domů je zde
- Zejména pro místní zde funguje/k dispozici zde mají ... (škola, školka, obchody s potravinami, lékař apod.).
- Vzpomeňte si na informace, které jste získali včera, např.: Jak je to s příjmem financí do obecní pokladny?
- Za jeden víkend v letní/zimní sezóně je zde zaparkováno ... automobilů, k dispozici je ... parkovacích míst.
- V průběhu cesty zkuste spočítat, kolik uvidíte černých skládek a kolik míst s odpadními nádobami na směsný i tříděný odpad.
- Na základě znalostí ze včera a toho, co vidíte, zkuste formulovat:
- Jak se změnil život zdejších obyvatel například za 20 let?
- Jak se změnila okolní krajina a jaký to na ni mělo vliv?
- Obec má zavedená opatření na regulaci výstavby, jedná se o...
- apod.

Protože je výstavba apartmánů často směřovaná do míst, která jsou turisticky atraktivní, je důležité účastníkům představit i význam místa – proč sem lidé vlastně jezdí. Např. když se bude jednat o národní park, ukažte účastníkům, proč je toto místo národním parkem, z jakých důvodů ho stát chrání a propojte to s důvodem návštěv turistů apod.

Můžete také účastníky vyzvat, ať zkusí vymyslet, jestli a proč může docházet k problémům mezi místními, turisty, důvodem ochrany místa apod. Jejich odpovědi uvádějte na pravou míru, případně se doptávejte tak, abyste pomohli účastníkům zvážit více souvislostí. Můžete uvést i konkrétní kauzy, které se zde řešily (jak ve prospěch ochrany přírody, tak ve prospěch podnikatelů či obce apod.). Kauzy nehodnoťte, jen o nich informujte.²³

Závěr:

Na závěr mohou účastníci říci, zda by zde chtěli bydlet a proč, případně za jakých podmínek a proč apod. Odpovědi nehodnoťte vy, ani jednotliví účastníci. Zdůrazněte, že každý má právo na vlastní názor a preference, které se mohou lišit od jejich, ale že je důležité hledat kompromisní řešení. Opět je vhodné zde uvést příklady takových kompromisních řešení.

Nezapomeňte dát účastníkům čas pro sebe, kdy si např. prohlédnou místo samostatně nebo si jen dají zmrzlinu.

Metodická poznámka: Metodické bloky číslo 5, 7 (část) a 9 na sebe navazují a jsou sestaveny dle principů projektové výuky. Pro lepší pochopení průběhu těchto bloků proto vkládáme ještě drobné informace o projektové výuce²⁴ a postupně i příklady dobré praxe průběhu práce účastníků z ověřování programu.

PROJEKTOVÁ VÝUKA

Umožňuje účastníkům propojit naučené s reálným světem a zabývat se tím, co je zajímavé, co je aktuální. Vždy se jedná o „podnik“ účastníků (nikoliv vedoucích, učitelů, hostů atd.), kdy se učí postupnými a logickými kroky vyřešit úkol (problém). Tím dostává jejich práce relevanci.

Obrázek znázorňuje fáze projektové výuky.²⁵

²³ Příklad jedné z kauz, kterou jsme účastníkům představili v průběhu ověřování kempu: Ústavní soud vyhověl Peci pod Sněžkou, územní plán může využívat regulační bubliny – Aktuálně.cz. Zprávy – Aktuálně.cz [online]. Copyright © [cit. 20.10.2020].

Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/ustavni-soud-vyhovel-peci-pod-snezkou-v-uzemnim-planu-mohla/r~b611ff547ba511e993a6ac1f6b220ee8/>

²⁴ Základní informace o projektové výuce naleznete zde: Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory - SEVER [online]. Copyright © [cit. 01.09.2021].

Dostupné z: https://sever.ekologickavychova.cz/wp-content/uploads/2018/09/UBUNTU_cesta-ucitele_FINAL.pdf

²⁵ Více o projektové výuce např. zde: TOMKOVÁ, Anna, KAŠOVÁ, Jitka a DVOŘÁKOVÁ, Markéta. *Učíme v projektech*. Praha: Portál, 2009. ISBN 9788073675271.

3a.5 Metodický blok č. 5 „Práce na vlastních projektech – zahájení“

Poté, co si účastníci osvojí nové znalosti a dovednosti v rámci aktivit připravených realizátory kempu, dostanou prostor pro práci na vlastních nápadech a vizích. V této části si budou účastníci práci i čas řídit většinou samostatně, lektori pouze nastaví jakési hranice (základní zadání, do kdy má být vše hotovo, jak budou účastníkům k dispozici apod.). Lektori budou po většinu času zastávat role průvodců – konzultantů, pomocníků apod.

PROJEKTOVÁ VÝUKA:

V bloku č. 5 budou účastníci, v rámci projektové výuky, procházet fázemi motivace, mapování, třídění a řešení. Jednotlivé fáze se mohou prolínat, rovněž se může stát, že se účastníci např. ve fázi třídění či řešení vrátí o krok zpět, případně začnou znovu apod. (např. když narazí na nějaký zásadní problém bránící jim v realizaci vybraného tématu projektu).

Motivace: Cílem je získat zájem účastníka, aktivizovat je, definovat problém, pojmenovat očekávaný produkt, propojit zvolené téma se zkušeností žáka.

Mapování: Evokace toho, co už o tématu účastník ví z formulace otázky potřebné k hlubšímu porozumění problému.

Třídění: Cílem účastníků je třídit informace, vybírat klíčové otázky a témata, dále pak musí dohodnout organizaci řešení, odhalit souvislosti, odvodit příčiny a důsledky.

Řešení: Žáci nacházejí odpovědi na stanovené otázky, seznámí se s nimi navzájem, vyberou záměr, na kterém chtějí pracovat.

3a.5.1 Téma č. 1 „Výběr témat projektů a zahájení plánování“

Než se účastníci pustí do samostatné práce, pomohou jim vedoucí ještě s vytvořením skupin a výběrem témat, kterým se budou věnovat.

Čas: 4,5 hodiny (6 vyučovacích)

Metody, formy:

- práce ve skupinách
- diskuse
- reflexe

Cíle:

- Účastník dokáže pojmenovat téma, které ho zajímá, a diskutuje nad tématy ostatních.
- Účastník si na základě diskuse vybere jedno téma, na kterém bude dále pracovat a spolupracuje na něm s dalšími účastníky, kteří si toto téma také vybrali.
- Účastník používá základy projektového plánování – dle zvoleného tématu rozpracuje podrobný plán práce a začne realizovat první kroky k naplnění plánu.
- Účastník ví, co je jeho úkolem ve skupině.

Pomůcky:

- flipové papíry a fixy
- flip témat z prvního večera (viz metodický blok č. 1, 3. blok „Představení všemi smysly“)
- papíry a psací potřeby pro účastníky
- dle potřeby text o brainstormingu (4.5 Výběr témat projektů a zahájení plánování – brainstorming)
- úkolník (4.6 Výběr témat projektů a zahájení plánování – úkolník)

1. blok „Výběr témat projektů a zahájení plánování“

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod

V místnosti vyvěsíme flip, na kterém jsou napsána témata, která jsme vygenerovali při večerní aktivitě první den a společně s účastníky je projdeme tak, že autor/ka nápadu stručně představí své téma (jeho hlavní myšlenku, představu o tématu apod.). Základní body doplníme k jednotlivým tématům na flip. Poté, co vyčerpáme již zapsaná témata, necháme účastníky, aby na základě zážitků z předchozích dnů případně doplnili další nápady. Autor nápadu vždy téma stručně rozvede a základní body opět doplníme na flip.

Průběh

Pokud nemá nikdo další nápady, vyzveme účastníky, aby si vybrali téma, které je zajímavé. Účastníci vytvoří skupiny tak, aby na tématu pracovali alespoň čtyři lidé.

nebo

Účastníci vytvoří skupinky min. po čtyřech a pak si vyberou téma, které skupinku zajímá.

Metodická poznámka: Pokud budou chtít účastníci pracovat všichni na jednom tématu, je to možné. Stane-li se, že by některý z účastníků zůstal u svého tématu sám (případně by skupinka byla menší než o 4 lidech), a přesto by velmi stál o to, aby na něm mohl pracovat, zeptáme se ho na důvody a pokusíme se s ním domluvit na řešení. Pokud nás přesvědčí, je možné, aby na tématu pracoval sám, ale i tak by si měl najít někoho dalšího na spolupráci alespoň na dílčích věcech.

Na výběr tématu, na kterém chtějí skupiny pracovat, má skupina 10 minut. Po 10 minutách skupiny řeknou, jaké téma si vybraly. Následně jim vysvětlíme, co je jejich úkolem a co je čeká v následujícím čase (následujících dnech), aby v rámci možnosti dokázaly vybrat a realizovat vhodnou aktivitu/výstup:

- Budete tvořit plán (nejprve první nástřel, pak ho všem představíte a pak podrobněji rozpracujete), to byste měli mít hotovo cca do večere/do 18 hodin.
- Další den budete mít prostor pro realizaci plánu + možnost zúčastnit se dílen, které vám mohou pomoci realizovat výstupy.
- Výstup budete prezentovat/realizovat poslední den dopoledne.

Nato si skupiny najdou místo, kde budou pracovat. Účastníci dostanou cca 30 minut (v případě potřeby přidáme čas), aby ve skupině podrobněji prodiskutovali vybrané téma, zamysleli se nad ním více do hloubky a udělali společně brainstorming toho, co by chtěli v rámci tématu dělat (jaké kroky by měli podniknout).

Pokud účastníci neznají metodu brainstorming, vysvětlíme jim, co obnáší a jak se při ní postupuje (4.5 Výběr témat projektů a zahájení plánování – brainstorming).

Po brainstormingu své nápady roztřídí do skupin (podobná/příbuzná témata k sobě), zamyslí se nad nimi a vyberou ta, které jim přijdou nejrelevantnější. Skupina si zvolí mluvčí/ho a domluví se, co a jak budou představovat ostatním.

V tuto chvíli ještě není třeba, aby skupiny měly podrobný plán, stačí se shodnout na základních krocích a výstupu (co má být/vzniknout na konci realizace).

Doporučení pro skupiny:

- Zvolte si vedoucího skupiny.
- Zvolte si zapisovatele/zapisovatelku.
- Hlídejte si čas.
- Nezapomínejte na pravidla, která jsme si stanovili na začátku kempu.

Zadání:

- Domluvte se, co a jak budete prezentovat.
- Zvolte si mluvčí/ho.
- V představení zazní:
 - průběh a výstupy/výsledky debaty nad tématem – čemu se chcete věnovat, kam chcete svou práci směřovat apod.,
 - průběh a výsledek brainstormingu:
 - kroky, které byste chtěli realizovat,
 - kroky, které jste zatím odložili stranou.

Jakmile mají skupiny hotovo, sejdeme se všichni zpět na určeném místě a skupiny postupně představí svá témata a nápady. Poté, co mluvčí představí téma, dostanou prostor ostatní účastníci. Můžou:

- se doptat:
 - *Jestli tomu dobře rozumím, chcete dělat... ?*
 - *Pochopil jsem správně, že... ?*
- vyjádřit, co se jim na plánech líbí:
 - *Líbí se mi...*
 - *Ocenil bych...*
- vyjádřit případné pochybnosti/kde vnímají slabé místo:
 - *Zdá se mi, že v tomto místě by mohl nastat problém, protože...*
 - *Ve vašem návrhu vidím drobné nedostatky v...*
 - *Zdá se mi, že vaše kroky nesměřují k tomu, čeho chcete dosáhnout.*
- nabídnout své nápady k tématu:
 - *Napadá mě, že byste mohli ještě...*
 - *Já bych zařadil ještě...*

Jakmile se vystřídají všechny skupiny, uděláme si přestávku. Vedoucí po přestávce prozradí účastníkům, co bude jejich dalším úkolem. Sejdou se na místě, které si vybrali pro svou práci (případně si vyberou jiné místo), a s přihlédnutím k předchozí zpětné vazbě od ostatních se podrobněji zamyslí, co všechno je třeba udělat, aby dosáhli cíle. K ruce dostanou „úkolník“ (4.6 Výběr témat projektů a zahájení plánování – úkolník), který si vyplní, aby věděli, co má kdo na starost a do kdy to mají mít hotovo.

Současně s tím vedoucí účastníkům připomenou, že druhý den je čekají dílny, na kterých si vyzkouší/naučí se věci, které by jim mohly pomoci při realizaci jejich plánů, případně si přímo vyrobí to, co ke svým aktivitám potřebují. Vedoucí stručně představí dílny, které mohou účastníci navštívit (viz *Metodický blok č. 7, blok č. 2*).

Stihnou-li skupiny vše naplánovat rychle, mohou začít realizovat jednotlivé kroky. Pokud to nestihnou, budou mít prostor na dořešení plánu druhý den, případně po večerním programu do večerky.

Metodická poznámka: Vedoucí chodí mezi skupinami průběžně a otázkami jim pomáhají uvažovat nad slabými místy jejich plánů.

Závěr

Když budou mít skupiny hotovo, zajdou za některým z vedoucích a představí/zkonzultují s ním svůj podrobný plán. Vedoucí skupině případně pomůže odhalit slabá místa vhodnými otázkami – např.:

- *Řekněte mi, co má každý z vás na starosti?*
- *Jak budete postupovat při řešení svěřeného úkolu?*
- *Jak na sebe navazují jednotlivé úkoly? Co je potřeba udělat nejprve, co potom?*
 - *Stručně mi to prosím zopakujte... (Nejsem si jistý/á, že rozumím, jak na sebe navazují/souvisí spolu jednotlivé úkoly, zkuste mi to prosím zopakovat/vysvětlit.)*

Pokud účastníci slabé místo neodhalí, může vedoucí něco naznačit nebo být konkrétnější:

- *Myslím si, že vám chybí ten a ten krok...*
- *Jakým krokem plánujete řešit to a to...*
- *Váš plán se mi zdá OK, až ho začnete realizovat, možná zjistíte, že je ještě něco třeba...*

Metodická poznámka: Na základě plánů jednotlivých skupin si mohou vedoucí ještě připravit novou, dříve neavizovanou dílnu. Je však třeba, aby se některý z vedoucích či hostů v novém tématu vyznal, proto novou dílnu neslibujte dopředu. Než ji začnete chystat, zeptejte se také účastníků, jestli o ni vůbec mají zájem.

Příklad dobré praxe z ověření programu: V rámci tohoto metodického bloku jsme s účastnicemi postupovali dle návodu (měli jsme pouze malou skupinku 5 děvčat) - nejprve jsme si společně zmapovaly (připomněly) jaká témata je zajímají, čemu by se chtěly věnovat a co je baví. Na základě této debaty se účastnice samy shodly, že budou realizovat společný projekt, ve kterém zohlední své zájmy a talenty. Tématem svého projektu si nakonec zvolily zvýšení povědomí o zodpovědném nakupování a spotřebě formou workshopů. Přestože ve skupině po většinu času panovala dobrá atmosféra, bylo znát, že děvčata s introvertní povahou potřebují více prostoru na promýšlení. Proto jsme při reflexi předešlé práce skupině pomohli uvědomit si i tuto skutečnost a najít řešení - účastnice využily metodu brainstormingu, aby měly možnost nejprve se v klidu individuálně zamyslet a teprve poté probrat s ostatními. Díky tomu byla práce obohacena nápady, které by jinak mohly zapadnout, a začal se rýsovat velmi zajímavý projekt. Účastnice vytvoří workshopy zaměřené na udržitelné nakupování a módu. Workshopy budou nabízet na sociálních sítích (web, facebook, instagram apod.), včetně edukačních materiálů, rozhovorů, návodů a nápadů. Společně s tím si práci přirozeně rozdělily - některé promýšlely obsah workshopů, jiné řešily sociální sítě apod.

3a.6 Metodický blok č. 6 „Typologie osobnosti“

Na kempu dáváme velký důraz na práci v týmech (skupinovou práci), ale i zde je třeba pamatovat na individuální potřeby, dovednosti a schopnosti jednotlivců. Díky poznání toho, jaký člověk je, si lépe najde ve skupině místo, které mu vyhovuje.

3a.6.1 Téma č. 1 „Typologie osobnosti“

Účastníci odhalují specifika různých typů osobnosti, ujasňují si, co je zapotřebí při práci v týmu a zjišťují, která týmová role je jim nejbližší. Následně o týmových rolích diskutují.

1. blok „Typologie osobnosti“

Čas: 1,5 hodiny (2 vyučovací)

Metody, formy:

- práce s texty a dotazníky
- kritické myšlení
- diskuse

Cíle:

- Účastník se zamýšlí nad svými vlastnostmi a posuzuje je.
- Účastník se seznámí s Belbinovou typologií týmových rolí a prostřednictvím testu zjišťuje svůj vztah k jednotlivým rolím.
- Účastník diskutuje o přínosu jednotlivců a vhodného rozložení rolí v rámci týmu.

Pomůcky:

- papíry, psací potřeby
- flipchart, fixy
- dotazníky týmových rolí dle M. Belbina pro každého účastníka (4.7 Dotazník týmových rolí) a seznam typů rolí (4.8 Typy rolí a jejich silných a slabých stránek)

Metodická poznámka: Tuto aktivitu je možné zařadit již druhý večer. Pro její realizaci je ale zásadní, aby se účastníci cítili dobře a „bezpečně“, byli ochotni sdílet své pocity, nálady a měli jistotu, že nebudou ze strany vedoucích ani ostatních účastníků zesměšňováni či zlehčováni. Pokud jistotu bezpečného prostředí nemáte, tuto aktivitu raději vůbec nezařazujte, nebo ji realizujte bez samotného testu a o jednotlivých rolích si jen popovídejte a nechte účastníky odhadnout, která role jim sedí. Test i jeho sdílení musí být dobrovolné i v případě, kdy ho zařadíte dle návodu.

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod

Z následujících částí (A, B) lze vybrat jednu či dvě podle momentálních časových dispozic a rozpoložení skupiny.

A)

Každý si najde své vhodné místo a pohodlně se usadí. Pustíme tichou hudbu nebo zvuky přírody a požádáme účastníky, aby si v duchu zformulovali jakýkoliv cíl, kterého chtějí dosáhnout v období maximálně do dvou let. Cíl nebudou nikomu říkat, můžou tedy zvolit zcela libovolnou oblast svého budoucího života, musí se však jednat o takový cíl, který naplní vlastní aktivitou. Jakmile jsme přesvědčeni, že každý má svůj cíl rozmyšlený, vybidneme účastníky, aby zavřeli oči, nebo se s otevřenýma očima zasnili a vydali se s námi na imaginární výlet do starověkého Řecka:

„Představte si, že jste navštívili pověstnou starořeckou věštírnu nad městem Delfy. Chcete zjistit, zda se vám podaří naplnit některý z vašich cílů, o němž jste právě přemýšleli. Vstupujete do Apollonova chrámu, nad jehož vchodem je nápis „Poznej sám sebe“. Vcházíte do temné místnosti a usedáte na dřevěnou lavici. Před vámi je průsvitný závěs, za ním sedí na trojnožce Pýthie – věštkyňe, vdechuje dým vycházející z trhliny v zemi a je připravená na vaši otázku. Ptáte se, zda se splní váš cíl. Než dostanete odpověď, všimnete si dvou hromádek poblíž místa, kde sedíte. V první hromádce jsou všechny vaše kladné vlastnosti. Zběžně si je pročítáte. Těší vás, že je vidíte, je jich poměrně hodně. Některé z nich vám pomůžou při cestě za vaším cílem. Druhá hromádka obsahuje vaše záporné vlastnosti. Díky nim si uvědomujete, že nejste dokonalí. Poznávání vlastních nedostatků vám navíc pomáhá odhalit překážky, které musíte při cestě za svým cílem překonat. Pozorujete obě hromádky svých vlastností a občas se vám zdá, že se z nich stane hromádka jediná. Chvilku o tom přemýšlíte. Ze zadumání vás vytrhne hlas věštkyňe. Mluví nezřetelně a naznačuje, které vlastnosti vám budou pomáhat a také bránit ve zvládnutí cíle. Již tušíte, jaká bude odpověď na vaši otázku. Co vám věštkyňe předpovídá? Pozorně poslouchejte, její slova patří pouze vám. Jakmile vše vyslechnete, vracíte se z věštírny zpět na toto místo do současného reálného světa...“

Jak jste spokojeni s odpovědí věštkyňe? Ukažte roztažením rukou příslušnou míru své spokojenosti. Chcete to okomentovat také nahlas?

Vezměte si tužku a papír a napište, které své vlastnosti jste mohli vidět v delfské věštírně. Rozdělte je na ty, které považujete za pozitivní, a na ty, které jsou podle vás negativní. Podívejte se na svá negativa a najděte k nim vždy alespoň jedno pozitivum, které negativum (alespoň částečně) vyruší, případně překoná. Řekněte nahlas jeden příklad, z něhož je patrné, že zápornou vlastnost překoná ta kladná (nebo více kladných vlastností).

Podle situace můžeme před promluvami účastníků nebo po nich uvést obecné příklady negativ a pozitiv jednotlivých typů temperamentu:

B)

- **Cholerik** sice nesnese kritiku a má rád nadvládu, na druhou stranu má organizační schopnosti a odhad na situaci.
- **Sangvinik** sice bývá málo vnímavý, moc se zabývá sám sebou, na druhou stranu přitahuje a inspiruje ostatní svojí energií a nadšením.
- **Melancholik** sice příliš plánuje a na okolí občas klade nerealistické nároky, na druhou stranu mívá dlouhodobé cíle a rád napomáhá druhým.
- **Flegmatik** sice postrádá zápal pro nové věci a nedává najevo své city, na druhou stranu bývá spolehlivý, vytrvalý a vše řeší v klidu, nerozčiluje se.

Zmínili jsme klasickou čtveřici – cholerik, sangvinik, melancholik, flegmatik. Znáte jiné typologie osobnosti?

Následně položíme účastníkům otázky:

- *K čemu je dobré znát typ osobnosti jak u sebe, tak u druhých?*
- *Jakou roli může tato znalost hrát při spolupráci?*

Průběh

Zeptáme se účastníků, co pro ně znamená „tým“. Odpovědi zaznamenáme na flipchart. Zmíníme se o důležitosti jednotlivců v týmu a o jejich rolích (k tomu nám mohou napomoci některé odpovědi z předchozího brainstormingu).

Stručně představíme koncept týmových rolí podle Meredith Belbina (viz 4.7 Dotazník týmových rolí). V rámci různých projektů je třeba týmová práce. Její efektivita může záviset na vhodném rozvržení rolí jednotlivých členů. Proto zde předkládáme známý test britského vědce Meredith Belbina, který identifikoval devět základních typů týmových rolí, z nichž každá má určité přínosy i slabiny. Belbinův test dokáže pomoci uvědomit si, jaké jsou naše přirozené předpoklady pro konkrétní týmové role, a také se vyhnout slabinám, které jsou s každou rolí spojeny. Když vzájemně poznáme své týmové role, máme obvykle jeden pro druhého větší pochopení. Pokud někdo zastává roli, která mu nesedí (třeba si to ani neuvědomuje), a nutí se do ní, nemů-

že dobře fungovat, ztrácí motivaci, může být frustrovaný. Zastává-li však vhodnou roli, práce ho bude bavit a také zřejmě nejlépe prospěje týmu. Mnohdy nelze dosáhnout toho, aby měl tým přesně devět členů s různými rolmi. Některé role bývají v týmu zastoupeny více lidmi, někteří lidé zastávají více rolí. Pokrytí všech rolí může zvládnout i čtyřčlenný tým. Abychom snížili riziko komunikačních problémů, je vhodné vytvářet týmy zhruba do osmi lidí.

Poté rozdáme Belbinův test týmových rolí, který si každý účastník individuálně vyplní a vyhodnotí podle instrukcí v dotazníku, které si můžeme společně přečíst a případně dovysvětlit.

Po dokončení si každý účastník u vedoucího vyzvedne seznam rolí (4.8 Typy rolí a jejich silných a slabých stránek). Až si všichni přečtou charakteristiku rolí, přejdeme ke sdílení, v němž účastníci dobrovolně sdílí své poznatky.

Při vyšším počtu účastníků se postupně ptáme, komu je blízká určitá role (lze udělat dvě kola: 1. účastníci se hlásí u jediné, dominantní role, 2. účastníci se hlásí u všech rolí, které jsou jim blízké). Při nižším počtu může každý účastník své role samostatně uvést, případně krátce okomentovat.

Postupně se ptáme:

- Co vás na výsledcích zaujalo, překvapilo?
- Myslíte si, že patříte spíše do jiné skupiny? Do jaké?
- K čemu byste mohli znalost své role využít?

Pokud jsme o tom dříve nemluvili, zeptáme se ještě:

- Proč je dobré znát typ osobnosti jak u sebe, tak u druhých?
- Jakou roli může tato znalost hrát při spolupráci?

Metodická poznámka: Výsledky testu mohou být pro některé účastníky nepříjemně překvapující. Proto je na závěr (případně v průběhu aktivity) důležité zdůraznit, že jakýkoliv test osobnosti je spíše orientační. Jeho výsledek může záviset na různých faktorech (náladě, předcházející intenzivní zkušenosti, očekávání, která od vás mají druzí apod.). Na základě zkušeností, osobnostního vývoje apod. se mohou týmové role měnit. Test nám má sloužit pouze k uvědomění našich silných stránek a ukázat nám prostor, kde se můžeme zlepšovat, na čem můžeme pracovat. Rovněž nám může pomoci uvědomit si, že sami preferujeme jinou roli, než jakou od nás očekává okolí.

Úplně na konec programu dáme účastníkům ještě prostor pro sdělení (ventilování) myšlenek, pocitů apod., aby z programu neodcházeli v negativním rozpoložení.

3a.7 Metodický blok č. 7 „Práce na vlastních projektech – pokračování a tematické workshopy“

Další den účastníci pokračují v přípravě svých projektů a mají možnost se zúčastnit tematických workshopů.

3a.7.1 Téma č. 1 „Práce na vlastních projektech – pokračování a tematické workshopy“

Účastníci se vrátí k práci z předchozího dne, každá skupina pokračuje tam, kde skončila. V průběhu dne mají možnost zúčastnit se 2–3 tematických workshopů, které jim pomohou posílit jejich kompetence pro demokratickou kulturu (aktivní občanství).

PROJEKTOVÁ VÝUKA (PV):

V této části se účastníci navazují na předchozí práci - měli by být již dostatečně motivovaní a pohybují se ve fázi mapování, třídění a řešení. Jednotlivé fáze se opět prolínají dle toho, jak účastníci zjišťují více o svých tématech a upřesňují si průběžně, co je třeba udělat. Navíc, oproti bloku 5, zde již začínají tvořit produkt.

Tvorba produktu: Účastníci použijí získané poznatky užitečným způsobem a vytvoří produkt.

Další postup není možné přesně naplánovat, vždy záleží na tom, jaké téma si účastníci zvolí, jaký si určí cíl atd., proto není možné rozepsat bloky 7 a 9 do více podrobného popisu. Při ověření programu účastníci reflektovali možnost řídit si samostatně další práci a čas jako velmi žádoucí a přerušení jiným programem si nepřáli. Nižle alespoň pro lepší představu uvádíme jen obecný popis toho, co se v jednotlivých krocích může dít a jak se mohou prolínat.

Účastníci si...

- ... připomenou, co si předchozí den domluvili (fáze PV: mapování)
- ... definují cíl projektu/úkolů (fáze PV: řešení)
- ... doplní další vlastní nápady, inspirace apod. (fáze PV: mapování)
- ... naplánují další kroky (fáze PV: řešení)
- ... rozdělí jednotlivé úkoly a zodpovědnosti za jejich splnění (fáze PV: řešení)
- ... vytrídí informace, inspirace a nápady relevantní pro splnění jejich úkolů (fáze PV: třídění)
- ... zjišťují, jaké informace a další podklady apod. jim ještě chybí (fáze PV: mapování)
- ... zjišťují další potřebné informace (fáze PV: mapování)
- ... na základě získaných informací upřesňují/revidují cíl projektu (fáze PV: řešení)
- ... realizují projekt - pracují na splnění stanoveného cíle (fáze PV: tvorba produktu)

1. blok „Práce na vlastních projektech – pokračování“

Čas: až 8,5 hodiny (11,33 vyučovacích) – počet hodin záleží na účastnících, v této části kempu si čas věnovaný přípravě projektů řídí sami. Nabídku účasti na workshopech (viz 2. blok) nemusí využít.

Metody, formy:

- samostatná práce
- skupinová práce
- projektová výuka
- konzultace

Cíl/e:

- Účastník spolupracuje s ostatními na zvoleném tématu.
- Účastník používá základy projektového plánování – dle zvoleného tématu rozpracuje podrobný plán práce a začne realizovat kroky k naplnění plánu.
- Účastník ví, co je jeho úkolem ve skupině.

Pomůcky:

- flipové papíry a fixy
- papíry a psací potřeby
- wi-fi
- další dle potřeb účastníků

Podrobně rozpracovaný obsah

Ráno se sejdeme s účastníky, připomeneme jim, co je jejich úkolem a že jsme jim v případě potřeby k dispozici. Měli by rovněž vědět, kde nás najdou, a že se za nimi občas přijdeme podívat.

Také upřesníme místa a časy, ve kterých budou probíhat workshopy, a řekneme pár slov o vedoucích. Pokud jsou vedoucí již přítomni, můžeme je účastníkům přímo představit.

Metodická poznámka: Jeden z workshopů je možné zařadit již předcházející den. Účastníci si tak trochu odpočinou od své práce a získané znalosti a dovednosti mohou již zapracovat do svých plánů.

Nakonec můžeme účastníkům připomenout, na co by neměli při plánování a realizaci projektu zapomenout (na flipchart či tabuli napište zkrácené body zadání) a pak již necháme účastníky pokračovat samostatně v jejich práci.

Metodická poznámka: Je důležité nechat účastníky pracovat samostatně a poskytovat jim jen podporu ve chvílích, kdy si neví úplně rady, dojde k nějakému konfliktu apod. Proto je třeba v průběhu práce účastníky navštěvovat, doptávat se (formou vhodných ²⁶, ideálně otevřených otázek ²⁷) na to, co dělají a co ještě musí udělat apod. Nezdá-li se vám jejich směřování, vidíme-li v něm nějaké slabší místo, můžeme jim opět formou otevřených otázek pomoci slabiny najít. Není to ale úplně nutné, slabší místo můžete odhalit i v rámci reflexe (poslední fáze projektového cyklu). Je ale třeba vnímat, zda by odhalení slabšího místa až ve fázi reflexe nezpůsobilo hádku a demotivaci účastníků. Obecně je asi možné doporučit postup, kdy méně zkušené skupině (nebo méně sebrané) pomůžeme dříve, více zkušenou skupinu necháme pracovat samostatněji.

Zadání pro účastníky (na flipchart nebo tabuli):

- 1/ Připomeňte si, co jste si včera domluvili.
- 2/ Definiujte si cíl svého projektu. Při definici cíle nezapomeňte:
 - a/ definovat, čeho přesně chcete dosáhnout (specifikovat cíl),
 - b/ určit termín dokončení projektu (realizace),
 - c/ definovat cílovou skupinu/y, případně místo realizace.
- 3/ Nezapomeňte na finance – kolik bude váš projekt stát a jak peníze získáte.
- 4/ Domluvte si, co přesně budete na konci kempu prezentovat či realizovat.
- 5/ Rozdělte si úkoly a zodpovědnosti.
- 6/ Domluvte se, kdy se budete scházet na společné porady.
- 7/ Kontrolujte si, že se nevzdalujete od svého cíle. Pokud je to nutné, více ho specifikujte, případně revidujte.
- 8/ Hlídejte si čas, abyste zvládli připravit prezentaci či jiný výstup na konci kempu.
- 9/ Nebojte se nás vyhledat a požádat o pomoc, využívejte různých informačních zdrojů.
- 10/ Vzpomeňte si, co jste se naučili při předchozích aktivitách, využijte své zkušenosti před kempem a nebojte se být kreativní.
- 11/ Užívejte si svou práci.

Příklad dobré praxe z ověření programu: Účastnice si zopakovaly, co si předchozí den domluvily a shodly se na tom, že na závěr kempu budou prezentovat svůj záměr a předvedou i praktickou ukázkou.

Následně si rozdělily úkoly:

- Dvě se věnovaly obsahu workshopů, které si vybraly dle svých zájmů s tím, že v budoucnu nabídku rozšíří. Jednalo se o udržitelnou módu a udržitelné nakupování (včetně výroby domácí kosmetiky

²⁶ Jak klást vhodné otázky naleznete třeba zde: *Otázky v koučování: Techniky kladení otázek*. E-learning Everesta [online]. Copyright © 2021 Everesta, s.r.o. [cit. 01.09.2021]. Dostupné z: <http://elearning.everesta.cz/mod/book/view.php?id=913&chapterid=373>

²⁷ Na uzavřené otázky většinou získáte jen odpověď typu ano/ne, u otázek otevřených získáte více informací (začínají např. „co“, „kdy“, „jakým způsobem“ ...).

a drogerie). Každá si ve svém tématu zjistila, co již existuje za nabídky, jaké jsou edukační materiály a promýšlely, co a jak zapracují do závěrečné prezentace.

- Dvě se věnovaly mapování a přípravě sociálních sítí pro workshop a promýšlely PR
- Poslední ze skupiny si vzala na starost vizuální stránku projektu, včetně loga.

Účastnice se průběžně scházely, informovaly se o průběhu práce, domlouvaly se na dalším postupu a případné pomoci s náročnějšími úkoly. Zejména na začátku práce narážely na drobné překážky v očekávání výsledků práce, způsobené nedostatečně definovanými cíli projektu. To je donutilo si cíl lépe specifikovat a ujasnit si cílovou skupinu.

2. blok „Tematické workshopy“

Čas: až 4 hodiny (5,33 vyučovacíh) – nabídku účasti na workshopech účastníci nemusí využít.

Připravíme pro účastníky 2–3 tematické workshopy.

Metodická poznámka: Je vhodné, aby jeden workshop vedli přímo vedoucí a další realizovali pozvaní hosté. Protože jsou workshopy dobrovolné a účastníci se mohou do své práce intenzivně ponořit, mohlo by se stát, že o workshop vůbec nebudou mít zájem. Aby se to nestalo, je vhodné se předem s účastníky domluvit, že dorazí alespoň na workshopy realizované pozvanými hosty. Workshop, který nachystali vedoucí, nemusíme realizovat (nebo jen pro malý počet účastníků) a materiály z něj dostanou všichni elektronicky.

Témata workshopů volíme tak, aby vhodně doplnila aktivity, které účastníci absolvují v průběhu kempu nebo které korespondují se zájmy účastníků (viz 9.1 Ukázka informačního dopisu pro předběžně přihlášené účastníky kempu). Náměty na témata workshopů mohou být následující:

- Jaké mám legální nástroje pro zapojení se do veřejného dění (petice, happening, volby apod.)?
- Jak vyrobit transparent?
- Jak na dobrou prezentaci?
- Jak komunikovat s médii?
- Jak pracovat se zdroji?
- apod.

Workshop připravený vedoucími může vypadat například takto:

PREZENTACE NA VEŘEJNOSTI

Čas: 2 hodiny (2,67 vyučovacíh)

Cíl/e:

- Účastník uvádí zkušenosti z prezentace na veřejnosti, společně s ostatními formuluje zásady vhodného vystupování a diskutuje o nich.
- Účastník si na základě zadaných kritérií připraví stručné ústní vystoupení a realizuje ho.
- Účastník sleduje projev druhých a upozorňuje na silné a slabé stránky.

Pomůcky:

- flipové papíry, fixy
- papíry, psací potřeby
- notebook s připojením na internet, projektor, plátno
- nakopírované materiály (4.9 Text pro účastníky workshopu a 4.10 Tabulka sledování projevu)

Úvod

Účastníci se postaví na názorovou škálu podle toho, jak rádi mluví před druhými lidmi, zejména před většími skupinami známých i neznámých osob. Můžeme položit dodatečnou otázku:

- *Co se vám na vystupování před větším počtem lidí líbí/nelíbí?*

Druhé rozestavení na názorové škále zaměříme na to, jakou mají účastníci zkušenost s projevem na veřejnosti, tzn., kolikrát už vystupovali před více než patnácti lidmi. Po rozestavení na škále se můžeme doptávat:

- *Při jakých příležitostech mluvíte na veřejnosti?*
- *Jak se při tom cítíte?*
- *Co se vám v této oblasti nejvíce povedlo?*

Průběh

Usadíme se do půlkruhu a zeptáme se účastníků, jaké jsou podle nich nejdůležitější zásady projevu na veřejnosti. Zásady můžeme zapisovat na flipchart. Shrňme, co jsme dali společně dohromady.

Dále se věnujeme pravidlům vystupování na veřejnosti. Pokládáme otázky a zapisujeme odpovědi:

- *Co vám pomáhá/co by vám pomohlo, abyste se při vystupování na veřejnosti cítili lépe, aby vám to šlo lépe?*
- *Čeho jste si všimli na vystupování jiných lidí – co se vám líbí/nelíbí?*
- *Co vás dále napadá?*
- *Jaká máte ještě doporučení?*

Pokud účastníky již nic nenapadne, rozdáme jim doporučení (4.9 Text pro účastníky workshopu), které jsme upravili dle článku v časopise Forbes „8 strategií, jak úspěšně zvládnout vystupování na veřejnosti“²⁸. Účastníci si samostatně text přečtou a potom si společně shrňme zásady. Můžeme je rovněž porovnat s tím, co vymysleli účastníci, případně ještě připojit informaci podle knihy *Mluv jako TED*²⁹, která říká, že nejzajímavější prezentace jsou emocionální (chytí za srdce díky řečnickové přirozenosti, nadšení, zápalu pro věc, schopnosti vyprávět příběh a komunikovat s posluchači), originální (publikum zaujme jedinečností, novostí, nečekaností, citlivým humorem), nezapomenutelné (díky prožitkům, které působí na více smyslů, jsou intenzivní, ne zdlouhavé). V knize se rovněž říká: „Vraťte se k vyprávění příběhů (viz doporučení). Jejich poslouchání stimuluje mozek, a tak mluvčímu pomáhá udržovat pozornost posluchače. Nejde samozřejmě o nějaké románové příběhy, spíše o krátké historky a postřehy, díky nimž se mluvčí propojí s publikem v rovině osobní a citové. Důvěru lidí si získá tím, co je jim blízké – např. povídáním o rodinných zážitcích (které dokážou zaujmout a jsou k věci). Vystoupení založená do značné míry na vyprávění příběhů, bývají nejúspěšnější.“

Než si získané znalosti vyzkoušíte prakticky, podíváme se na dvě videa, které vám mohou v práci pomoci:

- https://www.youtube.com/watch?v=g7aW_W7r2aw&list=PLakaalSvei_MJBkt7SBjzWuK2g5cEPVTT³⁰
– video pustíme v čase od 2:05 (nebo 3:23) do 10:15 (včetně praktické ukázky),
- <https://www.youtube.com/watch?v=nE8sPw3d3IQ>³¹ – pustíme cca první minutu a půl tohoto videa.

Shrnutí tipů z videa (můžeme zaznamenat/předem si připravit na flip):

Co spadá pod jednotlivé parametry/oblasti:

- a) fakta – použijte konkrétní data, vědecké studie a jejich výsledky, čísla, statistiky, analýzy, logické argumenty, souvislosti;
- b) emoce – mluvíte o druhých lidech, vztazích, citech, spolupráci;
- c) ideje – popusťte uzdu fantazii, položte pár filozofických otázek, zaměřte se na plány, vize, dejte posluchačům prostor k zamyšlení;
- d) praxe – sdělte, jak přesně chcete svůj záměr realizovat, jaké konkrétní kroky podniknete, zaměřte se na cíle, výsledky, na to, co je měřitelné, hmatatelné, praktické.

²⁸ 8 strategií, jak úspěšně zvládnout vystupování na veřejnosti. Forbes [online]. Copyright © 2020 MediaRey, SE [cit. 26.10.2020].

Dostupné z: <https://forbes.cz/8-strategii-jak-uspesne-zvladnout-mluveni-na-verejnosti/>

²⁹ GALLO, Carmine. *Mluv jako TED: 9 tajemství veřejné prezentace od nejlepších speakerů z TEDx konferencí*. 2. vydání. Přeložil Viktor DVOŘÁK. Brno: BizBooks, 2019. ISBN 978-80-265-0888-5.

³⁰ *Jak zaujmout publikum* (2018) Rétorika a prezentační dovednosti – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020].

Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=g7aW_W7r2aw&list=PLakaalSvei_MJBkt7SBjzWuK2g5cEPVTT

³¹ *Rétorika a prezentační dovednosti* (online kurz a trénink zdarma) 2018 – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nE8sPw3d3IQ>

Praktický úkol

Aby si účastníci vyzkoušeli prakticky, co se dozvěděli, zadáme jim úkol:

- Sepište si kostru krátké řeči (v délce dvou až čtyř minut) na téma, které považujete za důležité, zajímavé a máte k němu co říct. Při přípravě postupujte tak, aby vaše řeč zahrnovala následující čtyři parametry: fakta, emoce, ideje a praxi. Tím se zvýší přitažlivost pro různé typy diváků/posluchačů.
- Až se vám podaří nashromáždit podklady spadající do všech čtyř oblastí, zformulujte k nim zajímavý úvod – pojměte ho jako začátek příběhu. Položte provokující otázku, přibližte posluchačům téma a nabídněte jim řešení určitého problému, případně spojte téma s nějakou osobní zkušeností, emotivním minipříběhem.

Po dokončení práce (zhruba po 15–20 minutách) dáme příležitost alespoň třem účastníkům, aby si svou řeč vyzkoušeli před ostatními. Při tom by měli dbát na vhodné a srozumitelné vyjadřování, zřetelnou artikulaci, přiměřenou gestikulaci a také na kontakt s diváky. Ti každý výstup okomentují – zmíní, co na projevu oceňují a co by autorovi doporučili.

Abychom pomohli účastníkům se zpětnou vazbou, můžeme každému dát tabulku (4.10 Tabulka sledování projevu), kde si může dělat poznámky.

Co sledovat při projevu řečníka	Postřehy, poznámky
srozumitelnost obsahu (chápu, co mluvčí říká)	
řeč zaměřená na různé typy lidí (fakta, emoce, ideje, praxe)	
funkční výběr informací (logické, přiměřené, pravdivé)	
volba jazykových prostředků (používá vhodný jazyk)	
zřetelnost projevu (dobrá artikulace, hlasitost)	
kontakt s diváky (např. oslovení, oční kontakt)	
neverbální projevy řečníka (jak působí řeč těla)	

Reflexe:

Ptáme se účastníků a necháme je dobrovolně odpovídat:

- *Co se vám dařilo dobře?*
- *Co pro vás bylo obtížné?*
- *Shrňte, co považujete při vystupování na veřejnosti za nejdůležitější?*

3a.8 Metodický blok č. 8 „Závěrečný večer“

Poslední večer slouží k zamyšlení nad tím, co jsme společně prožili a kam by chtěli účastníci směřovat v budoucnu.

3a.8.1 Téma č. 1 „Závěrečný večer“

Účastníci se v klidném prostředí za poslechu relaxační hudby zamyslí nad tím, co zažili, co je před nimi a kam by je mohla zavést jejich cesta k aktivnímu občanství a napíší si dopis. Dopis vedoucí za rok účastníkům pošlou.

1. blok „Závěrečný večer“

Čas: 1,5 hodiny (2 vyučovací)

Metody, formy:

- individuální práce
- reflexe

Cíle:

- Účastník přemýšlí o sobě, o svém směřování.
- Účastník si napíše dopis, s nímž bude po roce konfrontován.

Pomůcky:

- klidné místo s atmosférou k rozjímání
- papíry, psací potřeby
- obálky, poštovní známky
- klidná reprodukováná či živá hudba
- oheň a něco na opékání

Podrobně rozpracovaný obsah

Úvod

Po mnoha hodinách práce účastníků na projektech je vhodné zařadit více odpočinkový a relaxační program. Vedoucí předem připraví zajímavé místo s patřičnou atmosférou (potemnělý sál se svíčkami, vhodný je např. kostel, historická budova, podkroví apod.).

Účastníci s vedoucími jdou na určené místo s vysvětlením, že je čeká něco pro ně samotné, ale jak to dopadne, je jen na nich. Cestou ztišíme atmosféru, každý si může v duchu říkat své přání – pokud jdete po schodech, tak např. co schod, to jedno slovo. Před vchodem na místo můžeme zařadit prodýchání ke zklidnění.

Průběh

V místnosti je pro každého účastníka připraveno místo označené dvěma svíčkami, kde je dopisní papír v tvrdých deskách, obálka a tužka. Účastníci si za zvuku živé (či reprodukováné) klidné hudby procházejí místnost a najdou si místo, kde budou psát. Jakmile se usadí, hudba se ztiší a účastníci dostanou instrukce k psaní dopisu:

„Čas plyne rychle, někdy se zdá, že spíše běží, a my plujeme životem stále rychleji, někdy se může zdát, že nevidíme smysl našeho snažení nebo si neuvědomujeme, že to, co děláme, je vlastně hrdinství. Ano, myslím si, že všichni, co jste tady, jste hrdinové všedních dní, kteří se nebojí říct svůj názor, postavit se za dobrou věc a zasloužit se o lepší život na Zemi.

Nyní se nacházíme na posvátném místě, které symbolizuje zastavení se či povzbuzení. Ne vždy máme někoho, kdo nás povzbudí, a proto máte před sebou dopisní papír a obálku. Napište sami sobě dopis. Přijde vám za jeden rok. Přemýšlejte, jací chcete za ten rok být, kam se chcete posunout, co si chcete vzkázat.

Na psaní dopisu máte tolik času, kolik chcete a až ho dopíšete, zalepte ho do obálky, kam napíšete své jméno a svoji adresu. Dopis dáte do košíku před vchodem a vydáte se zpátky, kde už pro vás bude planout oheň.”

Závěr

Vedoucí, kteří nejsou s účastníky v kostele, zatím přichystají oheň, případně též něco k opékání. Účastníci postupně přicházejí k ohni. Užíváme si pohodový večer, můžeme si povídat o jejich dojmech ze psaní dopisů, o tom, co je čeká, o obyčejných věcech, zpíváme apod.

Metodická poznámka: Pro některé účastníky může být večer velmi emotivní. Proto, když se vrátí k ohni, na ně netlačíme se sdílením, ale dáme jim i možnost mlčet a své emoce zpracovat svým způsobem. Pokud tuto příležitost budou mít, zajistě se v průběhu večera zapojí.

3a.9 Metodický blok č. 9 „Práce na vlastních projektech – dokončení“

Poslední část práce na vlastních projektech, kdy účastníci vše dokončí a připraví si realizace či prezentace pro ostatní.

3a.9.1 Téma č. 1 „Práce na vlastních projektech - dokončení“

Účastníci dokončují přípravy svých projektů a připravují si závěrečnou akci. Tou může být realizace projektu (přímá akce), prezentace plánů, prezentace části projektu apod.

PROJEKTOVÁ VÝUKA (PV):

Účastníci navazují na předchozí den a dokončují svou práci. Stále ještě se mohou pohybovat i ve fázi mapování a třídění, měli by se ale již hodně zaměřit na řešení a produkt. Na konec přibude závěrečná fáze, kterou je reflexe.

Reflexe: Cílem reflexe je pojmenovat a vyhodnotit získané poznatky, prožitky, zkušenosti.

Pro lepší pochopení opět uvádíme alespoň obecný popis toho, co se v této části může dít a jak se mohou fáze PV prolínat.

Účastníci (si)...

- ... připomenou, co si mají hotové a co je ještě třeba udělat (fáze PV: mapování)
- ... naplánují a rozdělí si úkoly na závěrečný výstup - prezentaci či realizaci akce (fáze PV: řešení)
- ... pracují na přidělených úkolech (fáze PV: tvorba produktu)
- ... vytrídí informace, inspirace a nápady relevantní pro závěrečnou akci (fáze PV: třídění)
- ... zjišťují, jaké podklady, materiál apod. jim ještě chybí pro závěrečnou akci (fáze PV: mapování)
- ... shánějí potřebné informace, podklady, materiály apod. pro závěrečnou akci (fáze PV: řešení)
- ... prochází scénář závěrečné akce, nacvičují, připravují se na ní (fáze PV: řešení)
- ... realizují závěrečnou akci (fáze PV: tvorba produktu)
- ... reflektují průběh, dojmy, zážitky apod. z průběhu práce i závěrečné akce (fáze PV: reflexe)

1. blok „Získávání informací“

Čas: 4 hodiny (5,33 vyučovacích)

Metody, formy:

- kritické myšlení
- projektová výuka

- samostatná práce
- prezentace
- diskuse
- zpětná vazba

Cíl/e:

- Účastník dokončí plánování projektu a realizuje ho nebo prezentuje.

Pomůcky:

- dle potřeb účastníků
- dataprojektor, plátno, počítač, reproduktory apod.
- flip, flipové papíry
- papíry v tvrdých deskách a tužky (na poznámky)

Podrobně rozpracovaný obsah

Účastníci pokračují tam, kde předchozí večer přestali, pouze jim na začátku připomeneme či upřesníme časový harmonogram, kdy do svačiny mají čas na doladění svých plánů a po svačině začneme s jejich akcemi či prezentacemi. Vedoucí jsou skupinám k dispozici, případně je občas navštíví, připomenou jim čas, zeptají se, jestli něco nepotřebují apod.

Také necháme zástupce skupin vylosovat pořadí, v jakém budou své výstupy realizovat. Musíme ale zdůraznit, že při prezentaci ostatních skupin již nebude možné, aby se zbývající skupiny připravovaly. Mezi prezentacemi bude pouze čas na bezprostřední přípravu další skupiny (odchod první, příchod druhé).

Nakonec účastníkům připomeneme zadání z předchozího dne, které je rovněž napsané na flipchartu a doplníme několik dalších instrukcí k samotné prezentaci/akci:

1/ Vše si připravte dopředu, včetně pomůcek, materiálu či dalších rekvizit.

2/ Vyzkoušejte techniku.

3/ Vyhraďte si dostatek času na nacvičení a promyšlení závěrečné akce na kempu (prezentace projektu či konkrétní akce apod.).

4/ Pokud potřebujete, abychom byli „hráli“ konkrétní cílovou skupinu, pro kterou realizujete závěrečnou akci, nezapomeňte nás o tom před prezentací informovat (pokud to bude třeba, tak i dříve)

5/ Nezapomeňte na své oblečení, občerstvení případně další organizační záležitosti (můžete využít typy a zkušenosti, které jste získali v simulační hře, viz seznam náhod a úkolník k setkání s komunitou).

6/ Pokud vás bude tlačit čas, něco nepůjde úplně perfektně apod., nestresujte se. Zde si máte všechno vyzkoušet „na nečisto“. Radši si užívejte práci.

Něž půjdou účastníci pokračovat ve své práci, připomeneme naposledy čas, kdy začnou prezentace/realizace výstupů.

Vedoucí opět průběžně navštíví jednotlivé skupiny, v případě potřeby jim pomáhají a občas připomenou, kolik jim zbývá času.

Příklad dobré praxe z ověření programu: Účastnice si rozdělily práci tak, aby vše stihly. Jedna pracovala na přípravě PPT prezentace, další si připravovaly své výstupy k jednotlivým slidům. Jedna z účastnic si vzala na starost výzdobu a přípravu místnosti a techniky. V průběhu prezentace se účastnice střídaly a pro zajímavost zařadily i praktické ukázky výroby „ekodrogerie“ a ukázku vlastnoručně vyrobené udržitelné módy (přivezené z domova).

V určený čas se účastníci sejdou a začnou prezentace či realizace akce a poté následuje zpětná vazba od ostatních (účastníky o tom informujeme dopředu). Pro tuto příležitost rozdáme účastníkům desky s papíry, kam si mohou dělat poznámky. Prezentace či realizace si řídí sami účastníci, zpětnou vazbu moderuje vedoucí.

Skupina, která prezentovala, nejprve dostane prostor odpovědět na otázky:

- Co se vám podařilo?
- Co se vám nepodařilo?
- Co byste příště udělali jinak?

Následně mají prostor ostatní účastníci a vedoucí, kteří popisně odpovídají na otázky (a sdělují své dojmy):

- Co se skupině povedlo?
- Jaká máte doporučení, co byste udělali jinak (případně jak)?

Vedoucí mohou rovněž odkazovat na předchozí získané znalosti a dovednosti, např. z workshopů nebo na simulační hru apod.:

- V úvodu byl moc pěkně použit příběh, který zaujal...
- Prezentace/proslov byl po emocionální stránce nabitý, pro příště bych ještě zvážila přidání nějakých faktických informací.
- Dozvěděli jsme se mnoho zajímavých informací, ale nejsem si jistý, že jsou pravdivé. Kde jste si informace ověřili? Můžete nám poskytnout zdroje?

Na závěr všem účastníkům poděkujeme za odvedenou práci a pozveme je na oběd.

3a.10 Metodický blok č. 10 „Závěr“

Závěrečná aktivita zaměřená na hodnocení kempu, své vlastní práce a na vzájemnou motivaci.

3a.10.1 Téma č. 1 „Závěr“

Účastníci na jednotlivých stanovištích individuálně přemýšlí nad položenými otázkami a zapisují odpovědi do pracovního listu. Nakonec si vyrobí motivační talisman a společně se rozloučíme.

1. blok „Závěr“

Čas: 1 hodina (1,33 vyučovací)

Metody, formy:

- zamyšlení
- zpětná vazba
- manuální práce
- diskuse

Cíle:

- Účastník zhodnotí svou účast na kempu i samotnou akci.
- Účastník si zhotoví osobní motivační předmět – talisman.

Pomůcky:

- pracovní list pro každého účastníka (4.12 Pracovní list – Cesty krajinami), psací potřeby
- barevné fáborky (dle barev cest) a cedule s otázkami (4.11 Cedule na závěrečnou cestu)
- bavlnky v barvách cest
- kroužek na klíče, dřevěné kolečko (o průměru 4–5 cm)
- smírkový papír, nebozez, prkénko (jako podložka při vrtání nebozezem)
- tenké barevné fixy či pastelky (vhodné k malování na dřevo)

Podrobně rozpracovaný obsah

Vedoucí připraví cesty, kde je sedm stanovišť (volně tím navážeme na úvodní aktivitu Nitky do krajiny) a místo, kde si účastníci vyrobí motivační talisman.

Úvod

Účastníci jednotlivě prochází s pracovním listem (4.12 Pracovní list – Cesty krajinami) pět cest a dvě zvláštní stanoviště. Účastníkům řekneme, že nám budou pracovní listy odevzdávat, abychom věděli, jak se jim kemp líbil a jak ho ještě vylepšit. Proto pracovní list nemusí podepisovat, může zůstat anonymní.

Na začátku každé cesty mají otázku k danému tématu. Cestou přemýšlí, co by odpověděli, a zapisují si poznámky na svůj papír. Na konci každé cesty si vezmou jednu bavlnku, na zvláštních stanovištích získají kroužek na klíče a dřevěné kolečko.

Cesty krajinami

- ▶ **Cesta krajinami motivace - červená**
 - *Jak se změnila tvá motivace k tomu být aktivním občanem? Co bys potřeboval/a ke zvýšení své motivace?*
- ▶ **Cesta krajinou odvahy - žlutá**
 - *Kdy jsi musel/a být na kurzu odvážný/á? Zvýšila se tvá odvaha a odhodlání vystupovat z vlastní komfortní zóny?*
- ▶ **Cesta krajinou demokracie - modrá**
 - *Jak hodnotíš tento kurz? Jaké to tady pro tebe bylo? Co bys změnil/a, zlepšil/a? Máš svobodu názoru a slova - napiš cokoliv o kurzu...*
- ▶ **Cesta aktivního občanství - zelená**
 - *Co ses dozvěděl/a a naučil/a nového o aktivním občanství? Co z toho bys chtěl/a aplikovat do svého života (nejen znalosti, ale i dovednosti, hodnoty, postoje atd.)?*
- ▶ **Cesta krajinou radosti - hnědá**
 - *Co/kdo mi na kurzu udělal radost?*
- ▶ **Zvláštní stanoviště 1:**
 - *Co bych vzkázal/a vedoucím? Jak se mi zamlouval jejich přístup k nám?*
- ▶ **Zvláštní stanoviště 2:**
 - *Vymysli si symbol, který pro tebe bude motivační při tvé další cestě oblastí aktivního občanství.*

Po splnění všech úkolů a získání provázků, kroužku na klíče a dřevěného kolečka se účastníci sejdou na místě, kde jsou připraveny pomůcky pro kreslení a vrtání.

Každý účastník vyvrtá do svého dřevěného kolečka díрку a vyhladí ho smirkovým papírem. Potom na něj nakreslí symbol, který ho bude motivovat v aktivním občanství, a splete provázky dohromady (jako symbol toho, že skupina je silnější než jednotlivci). Vytvoří si tak svůj talisman v podobě přívěsku na klíče.

Je-li čas, můžeme si ještě s účastníky sednout a požádat je o dobrovolné sdílení toho, co si napsali do pracovních listů. Pokud již prostor není, pracovní listy si od účastníků vybereme.

Na znamení toho, že všichni jsou propojeni, vše je propojeno, spletou účastníci společně provázky získané během celého kempu. Nakonec můžeme dát prostor pro závěrečná slova, přání, vzkazy apod. všech zúčastněných a s tím se rozloučíme.

3B) METODICKÁ ČÁST- DISTANČNÍ VARIANTA

Distanční varianta kempu je sestavena tak, aby účastníci zvládli jak běžnou výuku přes den³², tak účast na kempu a aktivity s tím spojené. I zde je kladen důraz na rozvoj kompetence pro demokratickou kulturu a podporu vstupu do aktivního občanského života. Program je postaven na spolupráci, ale klade důraz i na potřeby, zájmy a dovednosti jednotlivých účastníků. Důležitou součástí je i předání zodpovědnosti za vlastní práci tak, aby si účastníci samostatně naplánovali a rozdělili práci a dokončili včas zadané úkoly.

Účastníci si na začátku vyzkouší simulované aktivity v online prostředí, kde si posílí základní kompetence potřebné pro vstup do veřejného dění (aktivního občanství). Následují setkání s inspirativním hostem a workshop na další posílení kompetencí. Na závěr účastníci představí vlastní projekt na téma, které je zajímavé.

3b.1 Metodický blok č. 1 „1. společné online setkání“ a následná samostatná práce

Všechny aktivity probíhají v online prostředí, čímž odpadá starost o počasí. Nicméně i při takovéto formě kempu je třeba seznámení, nastavení pravidel komunikace a spolupráce a motivace do další práce. Chybět nesmí ani zajímavé aktivity, jako je distanční úniková hra.

Metody a formy:

- sdílení zkušeností
- diskuse
- simulační, únikové aktivity
- kritické myšlení
- místně zakotvené učení
- prožitková pedagogika
- samostatná práce

Cíle:

- Účastník poznává ostatní účastníky kurzu a lektory a vyměňuje si s nimi informace.
- Účastník se setkává se zajímavým hostem, inspiruje se a posílí tím své motivace pro zapojování do dění (občanský aktivismus).
- Účastník si díky simulované situaci vyzkouší řešit veřejný problém a posílí tak své kompetence potřebné pro zapojování do veřejného dění (aktivní občanství).

3b.1.1 Téma č. 1 „1. společné online setkání“

Poté, co se všichni účastníci sejdou, představíme pořádající organizace, řekneme si pravidla komunikace a spolupráce a dáme prostor pro představení účastníků. Následuje neformální setkání se zajímavým hostem a nakonec se účastníci formou únikové hry dozví, co je třeba pro aktivní zapojení do řešení problémů. Část hry řeší v rámci samostatné práce.

Čas: 2 hodiny (2,67 vyučovacích) a následná samostatná práce 3 hodiny (4 vyučovací)

Metody a formy:

- sdílení zkušeností
- diskuse
- simulační, únikové aktivity
- kritické myšlení
- místně zakotvené učení

³² Pověření této formy neprobíhalo o prázdninách.

- prožitková pedagogika
- samostatná práce

Cíle:

- Účastník poznává ostatní účastníky kurzu a lektory a vyměňuje si s nimi informace.
- Účastník se setkává se zajímavým hostem, inspiruje se a posílí tím své motivace pro zapojování do dění (občanský aktivismus).
- Účastník si díky simulované situaci vyzkouší řešit veřejný problém a posílí tak své kompetence potřebné pro zapojování do veřejného dění (aktivní občanství).

Pomůcky:

- tabulka na zapsání témat
- online aplikace dle zvážení
- dle přípravy a potřeb hosta, viz blok 2 (např. ppt prezentace, materiály ke sdílení, webové odkazy apod.)
- materiály nahrané jako zprávy a soubory v místnostech v prostředí MS Teams
(10.2 Soubor materiálů pro realizaci programu)

Metodická poznámka: Tento metodický blok je nejnáročnější na přípravu, zejména kvůli únikové online hře Apartmány (viz níže blok 3). Zde je nutné pečlivě připravit jednotlivé místnosti, do kterých budou účastníci vstupovat.

Podrobně rozpracovaný obsah

1. blok - „Seznámení“

Nejprve přivítáme účastníky a představíme hostitelské organizace (základní informace o vztahu k aktivnímu občanství).

Následně si řekneme pravidla online chování a práce a pravidla komunikace, aby se nám společně dobře pracovalo:

- zapnuté kamery,
- zapínání/vypínání mikrofonu
- způsob (a zkouška) přihlašování a psaní komentářů v chatu
- tykáni/vykání
- další dle potřeby (např. informace o pořizování fotografií, nahrávání apod.)

Jakmile je jasno, jak vše funguje, představíme si základní informace o harmonogramu, a to jak společné práce na setkáních, tak práce mimo setkání a možnost konzultací s lektory.

Představení – každý (včetně lektorů) se představí a řekne o sobě několik věcí:

- jak se jmenuje
- z jaké školy/organizace, případně města je
- proč je tady (jedním slovem, či souslovím)

Po představení všech účastníků pustíme krátké motivační video³³ a následně se zeptáme:

- *Co je podle vás aktivní občanství?*

Necháme účastníky chvíli přemýšlet a napsat své odpovědi do některého z volně dostupných online nástrojů pro tvorbu „mraků“³⁴ a zobrazíme výsledky, které krátce okomentujeme/shrneme a případně upřesníme, jak chápeme aktivní občanství my.

³³ Např. toto: Kdo jiný? – spot 2015 – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2021 Google LLC [cit. 08.02.2021].

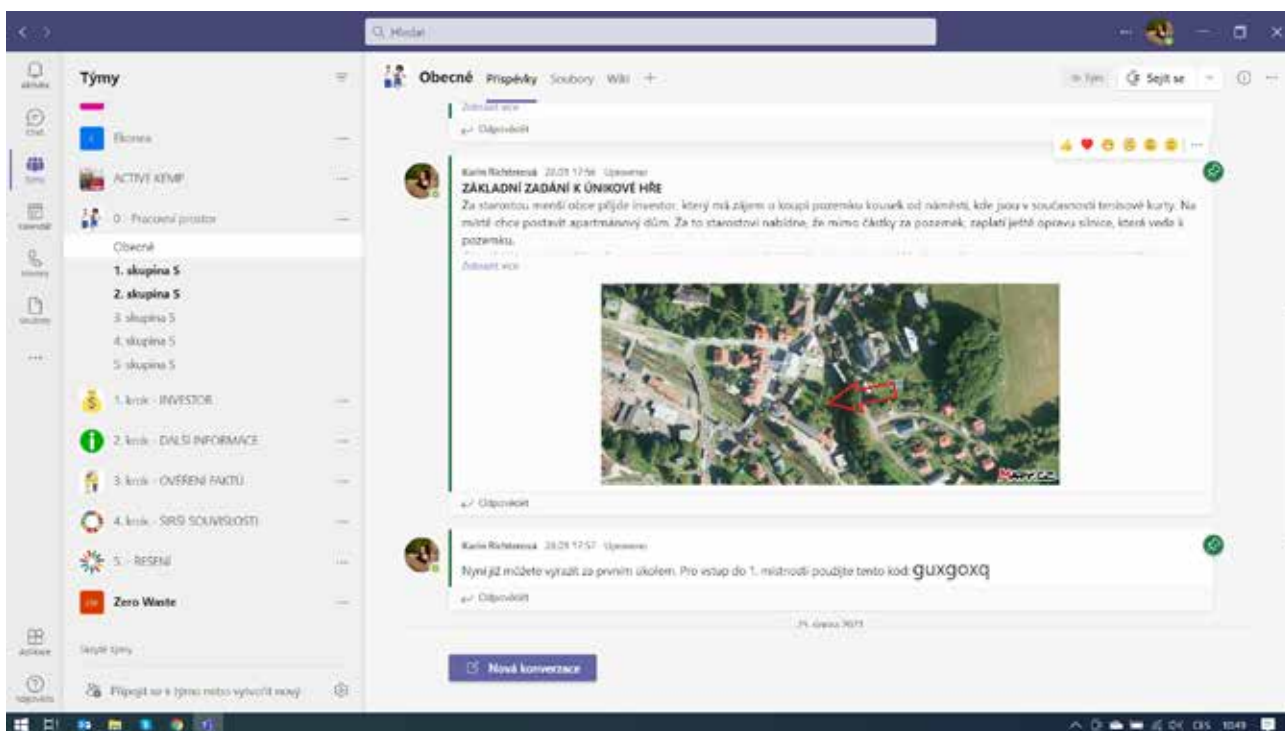
Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Ay8F6oANWR0>

³⁴ Např.: Interactive presentation software – Mentimeter. Interactive presentation software – Mentimeter [online]. Dostupné z: <https://www.mentimeter.com/>

Metodická poznámka: Pokud nevíte nebo si nejste jistí, jak místnosti vytvořit před vložením textů a úkolů k únikové hře, inspirujte se na webu³⁵. Nevyužíváte-li prostředí MS Teams, nahrajete materiály do samostatných souborů ve sdíleném prostředí (např. Google disk) a účastníci budou místo kódů do místností získávat odkazy na jednotlivé složky.

Metodická poznámka: Pro skupiny je vhodné mít předem připravený prostor (vlastní místnost), kde se mohou dle potřeby sejit (viz kanály jednotlivých skupin v místnosti „Pracovní prostor“ na fotografii níže. Pokud se účastníci domluví na jiném způsobu komunikace, není to na překážku, volba je čistě na nich.

Připravený prostor pro účastníky a místnosti mohou v MS Teams vypadat například takto:

Metodická poznámka: Protože kódy k místnostem generuje přímo MS Teams a jejich znění nejde upravit, je třeba používat ještě jiné online nástroje³⁶, kde účastníci zadají řešení úkolů (tam kde je formou „hádanek“), aby zjistili, jestli mají řešení správně a pak teprve získali kód k další místnosti, případně odkaz na místo, kde je uložen další úkol (pokud nepoužíváte MS Teams).

Na začátku prozradíme účastníkům, co je čeká a rozlosujeme je do skupin. Pro losování je opět možné použít některý z volně dostupných online nástrojů³⁷.

Následně dáme účastníkům kód ke vstupu do místnosti 0 – „Pracovní prostor“, nasdílíme jim svou obrazovku a ukážeme jim, jak se pomocí kódu do místnosti dostanou. Jakmile jsou všichni na místě, vysvětlíme jim, jak se budou dostávat do dalších místností. Můžeme jim dát k dispozici i obrázkový návod:

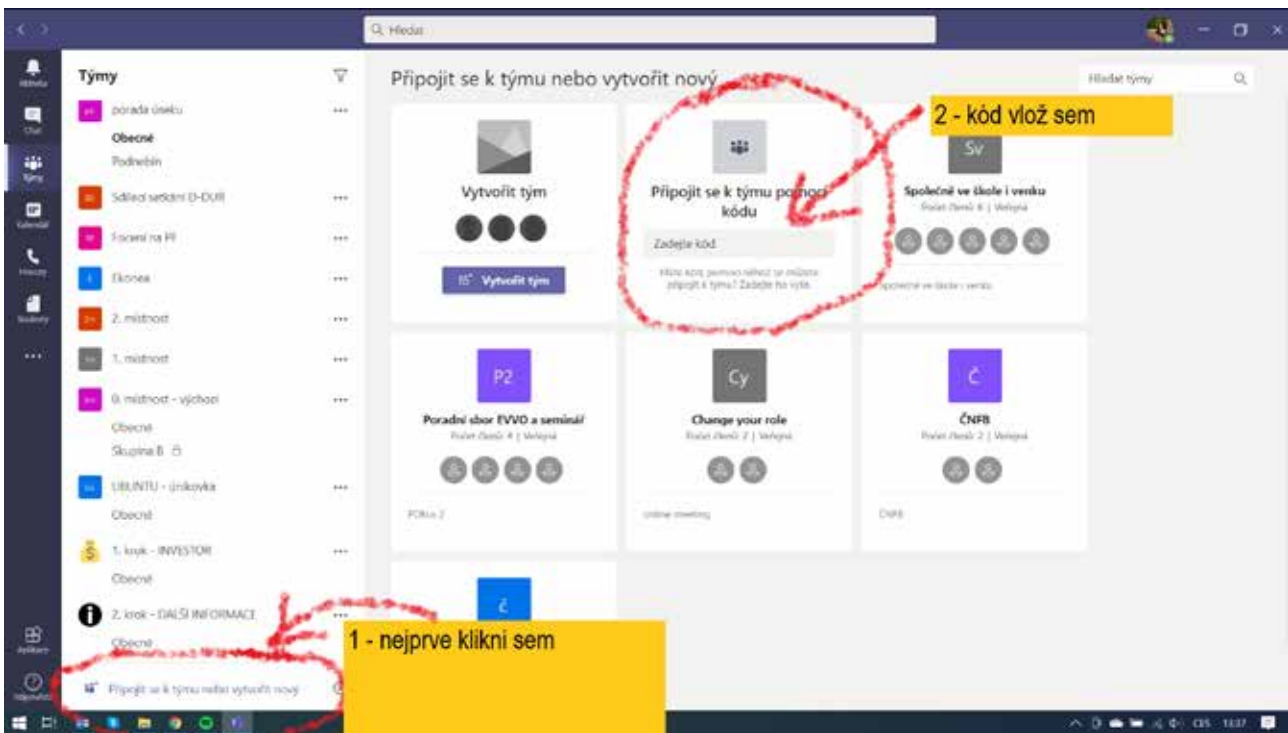
Následně je uvedeme do situace a dále je již necháme samostatně pracovat. V každé místnosti je vždy příslušný text (včetně úvodu a postupu práce v první místnosti).

Než účastníky opustíme, připomeneme jim, kdy se na nás mohou obracet a kde najdou kontakty pro případ potřeby.

³⁵ Jak na únikovou hru v MS Teams zjistíte např. zde: #50 – Únikové hry v MS Teams – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2021 Google LLC [cit. 08.02.2021]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=rqbowgLOARE&t=2733s>

³⁶ Nástroj pro ověření správného řešení může být např. Flippity (varianta se zámky) – Flippity: [online]. Copyright © 2013 [cit. 10.02.2021]. Dostupné z: <https://www.flippity.net/>

³⁷ Na rozlosování účastníků do skupin můžete použít např. Flippity: [online]. Copyright © 2013 [cit. 10.02.2021]. Dostupné z: <https://www.flippity.net/>

Popis místností (pro vedoucí):

0 - Pracovní prostor/úvod – Zde se účastníci dozvědí, jakým způsobem budou procházet jednotlivými místnostmi, a představíme jim stručně problém, který je třeba řešit. Na konci účastníci naleznou kód pro vstup do první místnosti. Jakmile se ujistíme, že účastníci vědí, co mají dělat, a s kým jsou ve skupině, můžeme již odejít a nechat účastníky samostatně pracovat.

Metodická poznámka: Účastníci v jednotlivých skupinách mohou kroky plnit společně, nebo se dohodnou, že si úkoly rozdělí a kódy k dalším místnostem si předají. To jim říkat nutně nemusíme, ale doporučujeme upozornit, že u kroku č. 2 a č. 5 je třeba se sejit a domluvit na dalším postupu.

1. krok „INVESTOR“ – Zde si účastníci přečtou text o přínosech apartmánů a na základě něho zkusí uhodnout heslo pro získání kódu do další místnosti.

2. krok „DALŠÍ INFORMACE“ – Aby účastníci získali i názor protistrany, je třeba ji nejprve přesvědčit, že to myslí vážně. Často to může jít přes sdílení osobních příběhů, důvodů, proč to děláme. Účastníci cestou ze školy vyfotografují své oblíbené místo, nahrají ho na určené místo a společně s ostatními si o tom povídají a zjistí, co jejich místa spojuje. Když mají hotovo, zavolají „protistraně“ a svůj výstup jí přednesou. Pokud je protistrana spokojena, dá účastníkům kód do další místnosti, kde je uložen text protistrany a najdou tam i další úkol.

Metodická poznámka: Tato část je zařazena nejen kvůli tomu, aby účastníci získali další informace a podívali se na problém z jiného hlediska, ale i proto, aby museli vstát od počítačů a jít ven.

Metodická poznámka: Pro práci v druhém kroku je třeba využít online nástroj typu sdílené tabule, kde mohou jednotlivé skupiny pracovat společně.³⁸ Na první stránku tabule nezapomeneme účastníkům vložit příklad, jak mají úkol zpracovat.

³⁸ Tím může být např. JAMBOARD – Jamboard. [online]. Copyright © 2021 [cit. 08.02.2021]. Dostupné z: <https://workspace.google.com/products/jamboard>; Miro – An Online Visual Collaboration Platform for Teamwork | Miro. An Online Visual Collaboration Platform for Teamwork | Miro [online]. Copyright © 2021 [cit. 08.02.2021]. Dostupné z: <https://miro.com/> nebo MURAL – MURAL is a digital workspace for visual collaboration. MURAL is a digital workspace for visual collaboration [online]. Copyright © 2020 Tactivos, Inc. dba MURAL. Some rights reserved. [cit. 08.02.2021]. Dostupné z: <https://www.mural.co/>

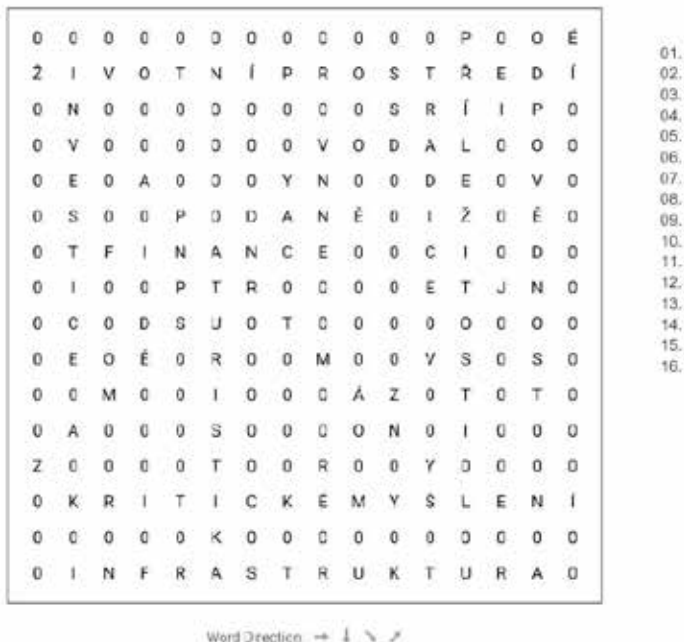
Výstup účastníků pak může vypadat např. takto:

3

3. krok „OVĚŘENÍ FAKT“ - Zde na účastníky čeká OSMISMĚRKA, pokud se jim ji podaří vyluštit, zjistí, že pro objektivní uvažování a přístup při práci s informacemi je třeba KRITICKÉ MYŠLENÍ. To opět vloží do zámku a získají kód k další místnosti. I tento úkol je třeba připravit v prostředí sdílené tabule (viz metodická poznámka u kroku č. 2) pro každou skupinu zvlášť.

Připravená tabule může vypadat takto:

4. krok „ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI“ - Účastníci se dozvědí, že aktivity, které se v místě realizují, by měly být v souladu s nějakou širší koncepcí a zjistí něco o udržitelném rozvoji.

5. krok „ŘEŠENÍ“ - Nakonec mají účastníci za úkol představit společné stanovisko k danému problému (výstavbě apartmánů v místě) a připravit si prezentaci v prostředí sdílené tabule (viz metodická poznámka u kroku č. 2)

Výstup může vypadat např. takto:

Jaké je naše řešení?

- bez (vizuálního) narušení přírody
- stavba co nejméně náročná na ŽP
- návrh přednesen obci (+schválení)
- zaměstnávání místních obyvatel
- slibovaná podpora infrastruktury
- náhrada sportovního vyžití
- žádná nová parkoviště narušující přírodu

3b.2 Metodický blok č. 2 „2. společné online setkání“ a následná samostatná práce

Toto setkání začíná dokončením úkolu - práce, kterou účastníci realizovali samostatně. Doplněno je ještě o zajímavý workshop a zadání dalšího úkolu pro samostatnou práci.

Metody, formy:

- sdílení zkušeností
- diskuse
- workshop
- samostatná práce

Cíle:

- Účastník prezentuje výstupy z únikové hry.
- Účastník pracuje s ostatními na vybraném projektu.

3b.1.2 Metodický blok č. 2 „2. společné online setkání“

Poté, co se všichni účastníci sejdou, představíme pořádající organizace, řekneme si pravidla komunikace a spolupráce a dáme prostor pro představení účastníků. Následuje neformální setkání se zajímavým hostem a nakonec se účastníci formou únikové hry dozvědí, co je třeba pro aktivní zapojení do řešení problémů.

Čas: 2 hodiny (2,67 vyučovacích) a následná samostatná práce - 3 hodiny (4 vyučovaci)

Metody, formy:

- sdílení zkušeností
- diskuse
- workshop
- samostatná práce

Cíle:

- Účastník prezentuje výstupy z únikové hry.
- Účastník pracuje s ostatními na vybraném projektu.

Pomůcky:

- tabulka zapsaných témat (viz 1. setkání)
- online aplikace dle zvážení
- prezentace (10.2.7 *Texty do prezentace k workshopu*) a materiály pro účastníky k workshopu (10.2.8 *Texty pro účastníky workshopu*)

Metodická poznámka: Když se účastníci připojují, můžeme jim pustit hudbu nebo připravit nějakou "legráčku" na uvolnění před nadcházejícími prezentacemi³⁹.

Podrobně rozpracovaný obsah

1. blok - „Úniková hra - dokončení“

Na dalším společném setkání jednotlivé skupiny prezentují stanovisko k výstavbě apartmánů. Pořadí skupin rozlosujeme⁴⁰ a dáme první skupině chvíli na přípravu. Připomeneme, že na prezentaci mají 2 minuty (můžeme být přísní a stopovat to, ale není to nutné). Po každé prezentaci se vedoucí i ostatní účastníci případně doptávají a poskytují zpětnou vazbu.

³⁹ Vypadat to může např. takto: *Star Wars Intro Creator*. Star Wars Intro Creator [online]. Dostupné z: <https://starwarsintrocreator.kassellabs.io/#!/CMSgvb1wT6VMTpRTXlSk>.

Vytvořit vlastní si můžete zde: *Kassel Labs*. *Kassel Labs* [online]. Dostupné z: <https://kassellabs.io/>

⁴⁰ Pro spravedlivé rozlosování je možné opět použít některý online nástroj.

Závěr

Nakonec se ještě pobavíme o procesu a výsledku, např.:

- *Jak se vám společně pracovalo?*
- *Co se vám povedlo?*
- *Co byste příště udělali jinak?*
- *Jak jste byli spokojeni s výsledkem?*
- *Co nového jste se naučili, uvědomili si?*

Metodická poznámka: Pro zpestření práce můžeme ústní odpovědi střídat se psaním odpovědí do nějakého online nástroje⁴¹ a výsledky sdílet. U ústních odpovědí doporučujeme nechat odpovědět vždy jednoho ze skupiny. V případě psaní odpovědí do online nástroje a následného sdílení dáme prostor pro 2–3 dobrovolné reakce.

Fotografie odpovědí na otázky v Mentimeteru zde:

2. blok - „Workshop“

Úvod

Požádáme účastníky, aby prostřednictvím sdílené tabule zaznamenali, co by měl splňovat dobrý projev (prezentace na veřejnosti), příp. co musí zvládnout dobrý řečník. Odpovědi si promítneme, uspořádáme, doplníme či okomentujeme.

Následně se zeptáme účastníků na zkušenosti s veřejným vystupováním – konkrétně:

- *Co vám při vystupování před více lidmi pomáhá, co má úspěch, co se osvědčilo?*
- *Co vám naopak vadí, co vám nejde?*

Průběh

Jak vystupovat na veřejnosti

V návaznosti na zkušenosti účastníků lektor spustí prezentaci (10.2.7 Texty do prezentace k workshopu), na které představí několik zásad a tipů pro vystupování na veřejnosti a doporučí vybrané zdroje. Lze se společně podívat např. na prvních pět minut minikurzu rétoriky a prezentačních dovedností⁴².

⁴¹ Jedním z vhodných on-line nástrojů je např. Mentimeter – Interactive presentation software – Mentimeter. Interactive presentation software – Mentimeter [online]. Dostupné z: <https://www.mentimeter.com/>

⁴² Rétorika a prezentační dovednosti (online kurz a trénink zdarma) 2018 – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nE8sPw3d3IQ>

Po prezentaci dáme prostor pro dotazy, připomínky, komentáře apod.

Krátké vystoupení – úkol pro účastníky

Vyzveme účastníky, aby si (s využitím poznatků z předchozí části workshopu) připravili zhruba půlminutové vystoupení – reklamu na cokoliv v okruhu dvou metrů od nich. Čas na přípravu dáme krátký, cca 5 minut.

Závěr

Po uplynutí času si vyslechneme reklamy několika účastníků a po každém výstupu provedeme stručné zhodnocení. Můžeme použít následující kritéria:

- Co sledujeme při projevu řečníka
- srozumitelnost obsahu (chápu, co mluvčí říká)
- funkční výběr informací (logické, přiměřené, pravdivé)
- volba jazykových prostředků (používá vhodný jazyk)
- zřetelnost projevu (dobrá artikulace, hlasitost)
- kontakt s diváky (např. oslovení, oční kontakt)
- neverbální projevy řečníka (jak působí řeč těla)
- řeč zaměřená na různé typy lidí (fakta, emoce, ideje, praxe)

Nakonec účastníkům dáme shrnutí z workshopu (10.2.8 *Texty pro účastníky workshopu*).

3. blok – „Práce na vlastním projektu“

Nasdílíme vyplněnou tabulku (viz 1. *online setkání*), kam účastníci napsali témata, kterými se chtějí zabývat, a společně zkontrolujeme, jestli jsou zapsaní všichni účastníci, případně jestli se někdo nechce přesunout k jinému tématu. Zjistíme-li, že u některého tématu je jen jeden člověk, domluvíme se s ním, aby se přidal k ostatním, případně požádáme některého účastníka, aby se přidal k němu.

Metodická poznámka: *Klademe důraz na práci v týmech, aby se účastníci naučili spolupracovat a ověřili si, že spolupráce může mít velké množství výhod.*

Jakmile mají všichni své téma a vědí, s kým spolupracují, vysvětlíme účastníkům, co mají dělat:

- Úkolem účastníků je připravit si prezentaci na vybrané téma, o délce maximálně 10 minut (dle počtu skupin může být méně).
- Obsahem prezentace může být např. informace o projektu, který by chtěli účastníci na dané téma realizovat, představení tématu ostatním a vyjádření vlastního názoru/postoje apod. Účastníci by neměli zapomenout na udržitelný rozvoj.
- V prezentaci by měli využít získané znalosti a dovednosti z předchozích částí kempu.

Než se rozejdeme, dáme účastníkům prostor na otázky, připomeneme jim, jak jim jsme k dispozici a kde jsou na nás kontakty. Také se domluvíme, že na posledním setkání se sejdeme o 15 minut dříve, aby si mohli vyzkoušet své prezentace, aby vše proběhlo bez komplikací.

3b.3 Metodický blok č. 3 „3. společné online setkání“

Poslední setkání je naplněno prezentacemi projektů či projektových záměrů účastníků, hodnocením kempu a na konec nechybí ani rozloučení.

Metody, formy:

- sdílení zkušeností
- diskuse
- reflexe

Cíle:

- Účastník prezentuje vlastní projekt.
- Účastník formuluje názory a poskytuje zpětnou vazbu.
- Účastník se učí přijímat zpětnou vazbu na svou práci.
- Účastník pojmenuje celkový přínos setkání pro něj samotného.
- Účastník označí konkrétní kroky, které po skončení kempu v souvislosti s projektem udělá.

3b.1.3 Metodický blok č. 3 „3. společné online setkání“

Poslední den budou probíhat zejména prezentace účastníků na jimi zvolené téma a zpětná vazba na prezentace. V druhém bloku se zaměříme na hodnocení kempu, závěrečné shrnutí a rozloučení.

Čas: 2 hodiny (2,67 vyučovacích)

Metody, formy:

- sdílení zkušeností
- diskuse
- reflexe

Cíle:

- Účastník prezentuje vlastní projekt.
- Účastník formuluje názory a poskytuje zpětnou vazbu.
- Účastník se učí přijímat zpětnou vazbu na svou práci.
- Účastník pojmenuje celkový přínos setkání pro něj samotného.
- Účastník označí konkrétní kroky, které po skončení kempu v souvislosti s projektem udělá.

Pomůcky:

- tabulka zapsaných témat (viz 1. setkání) – pro lektory k nahlédnutí
- online aplikace dle zvážení
- formulář na zpětné vazby k prezentacím – dle počtu skupin (10.2.9 *Formulář na doporučení pro prezentace*)

Podrobně rozpracovaný obsah

1. blok - „Práce na vlastním projektu - dokončení“

V tuto chvíli by již měli mít účastníci připraveny prezentace, proto je přivítáme, připomeneme, kolik mají na každou prezentaci času a rozlosujeme pořadí prezentací.

Rovněž se domluvíme, že po každé prezentaci bude následovat zpětná vazba, kterou budou poskytovat vedoucí i účastníci kempu:

- Nejprve dáme krátký prostor pro dvě doplňující otázky (k obsahu prezentace) a reakce prezentujících.
- Na každou z prezentací bude primárně reagovat jeden z lektorů, ostatní v případě nutnosti doplní. U další prezentace bude mít hlavní slovo jiný vedoucí atd.
- Jeden z účastníků dostane prostor pro vyjádření svého názoru (zpětnou vazbu), ostatní mají možnost svá ocenění, doporučení, případně otázky psát do formuláře (10.2.9 *Formulář na doporučení pro prezentace*) ve sdíleném prostoru, aby si to prezentující mohli v klidu přečíst později.

4) PŘÍLOHA Č. 1 SOUBOR MATERIÁLŮ PRO REALIZACI PROGRAMU

4

4.1 „Nitky do krajiny“ – cesty

Cesta krajinami motivace

Jaké pohnutky tě přiměly přihlásit se na tento kemp?

Jak bys to, čeho se účastníš, představil/a svým kamarádům?

Cesta krajinou odvahy

Kdy jsi musel/a být odvážný/á? Co ti tvá odvaha přinesla?

Cesta krajinou demokracie

Co pro tebe znamená demokracie? Jakou osobnost považuješ za demokrata? Jaké má/měla vlastnosti?

Cesta aktivního občanství

Co jsi udělala/a pro město, lidi, stát, Zemi?

Jak velké úsilí tě to stálo?

Cesta krajinou radosti

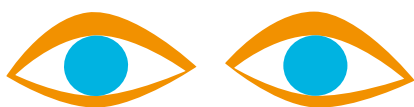
Co ti přináší radost?

4.2 „Představení všemi smysly“ – texty ke stanovištím na rozstříhání

ZRAK

Při prezentaci uvidíme vás, předmět, který jste přivezli, a fotku, na níž je zachyceno, co byste chtěli změnit. Navíc můžete zhotovit jednoduchou kresbu, koláž, papírový model, malý transparent, zkrátka nějaký symbol, který vystihuje vás či vaše plány.

HMAT

Během svého vystoupení dejte kolovat přivezený charakteristický předmět, případně právě vytvořenou plastiku. Prostě něco, na co si ostatní mohou sáhnout.

SLUCH

Vnímat budeme především váš hlas. Zkuste ale využít i možnost přidat další zvuk (beze slov). Význam zvoleného zvuku můžete následně objasnit. Délka trvání zvuku/znělky/melodie je omezena maximálně osmi vteřinami.

ČICH a CHUŤ

Pokud váš přivezený předmět voní nebo ho lze dokonce ochutnat, můžete ho využít pro zapojení těchto smyslů. Nabízíme vám však i další možnosti. Spojte některou svou prezentovanou informaci s čichem či chutí. Příklady: Ke které vůni/chuti byste přirovnali sami sebe nebo to, co máte rádi, čeho chcete dosáhnout, co byste chtěli nabídnout druhým, co považujete za důležité? Jak voní/ chutná váš cíl/nápad/plán/výhled do budoucna...?

4.3 „Simulační hra Apartmány“ – texty rolí pro účastníky na rozstříhání

Mladí lidé

Jste aktivní mladí lidé, kterým v obci chybí místo, kde by se mohli setkávat či aktivně trávit volný čas apod. Je tu sice workoutové hřiště, ale je mimo centrum a občas tam na vás vyběhne někdo z lidí, kteří bydlí vedle. Jste na zasedání slyšet nejvíce.

Senioři

Jste aktivní senioři, v obci je vás dokonce jedna pětina, nemáte místo pro aktivní trávení času. U školy je jen hřiště pro malé děti. Také byste měli rádi místo, kde se můžete sejít a uspořádat venkovní oslavu, nebo jen místo, kde se náhodně potkáte. Možná byste se přidali k mladým lidem a vymysleli společný projekt.

Aktivnější občané

Jste zástupci rodin, ve věku cca 30–50 let, chybí vám venkovní prostor, kde se můžete sejít, klidné místo, blízko centra, ale mimo auta (silnici). Nevíte, jak by mělo vypadat, ale mělo by být zařízené (vybavené) pro uspořádání nějaké menší obecní nebo soukromé akce.

Běžní občané

Někteří z vás jsou členy spolků (myslivci, hasiči, folkloristi, fotbalisti apod.). Je vám to jedno, nemáte na to vyhraněný názor, přišli jste si poslechnout, co se děje, jestli vás to nebude nějak omezovat či obtěžovat, a když to přinese peníze, tak vám apartmány nevadí.

4.4 „Simulační hra Apartmány“ – texty rolí pro účastníky na rozstříhání

1/ stanoviště - „INVESTOR“

DOPIS:

Pro informace o přínosu apartmánů pro obec je třeba dojít za investorem. Ten je ale dost vytížený, sami víte, že schůzku vám nabídl až na 17. hodinu. Nicméně slíbil, že vám připraví informace ve své kanceláři, která leží v okresním městě. Vydejte se proto cestou mezi budovou DOTEK a kostelem nahoru, směrem k lesu. Tam je pro vás připravena složka s informacemi.

TEXT NA STANOVIŠTI:

Desky s informacemi odnesl asistent omylem do jiné kanceláře, ale protože již odešel, nikdo neví, ve které kanceláři jsou. Proto se po nich budete muset podívat sami. Desky jsou uloženy někde v okolí, v okruhu cca 10 metrů od tohoto místa.

TEXTY V DESKÁCH:

CO VÝSTAVBA APARTMÁNŮ PŘINESE OBCI

Výstavba apartmánů přinese obci nespočet příležitostí, jednou z nich je zvýšení zaměstnanosti. My, jako investor stavby, předpokládáme, že budeme přednostně zaměstnávat lidi z obce a zakázky na dílčí části budeme svěřovat místním firmám. Po otevření apartmánového domu zaměstnáme místní lidi přímo v provozu jako údržbáře, pokojské, uklízečky apod. Zvýší se rovněž atraktivita obce a obec navštíví více turistů, kteří zde utratí peníze v místních restauracích a obchodech.

Díky příjmu z prodeje pozemku se navýší rozpočet obce, která tak může investovat do řešení problémů, např. opravy silnic, opravy a vybavení školy apod. Řádově se bude jednat o stovky tisíc až milionů.

Jakmile začne provoz apartmánového domu, začnou do obecní pokladny proudit další finance. V první řadě se jedná o daň z nemovitosti, která se platí každoročně a jde přímo do obecní pokladny. Dále pak o finance z daně z příjmů a rekreační poplatků obci.

Investor rovněž po domluvě se starostou nabídl, že jeho firma zaplatí opravu komunikace na náměstí a vybuduje komunikaci z náměstí k apartmánům, celkově do výše 5 000 000 Kč.

2/ stanoviště - „ODBORNÍK“

DOPIS:

Pro celkové zhodnocení dopadu výstavby apartmánů je třeba znát i jejich případnou negativní stránku. Již víte, že máte možnost zeptat se člověka – odborníka, který se této problematice věnuje. Běžte tedy za ním a zeptejte se ho, jaké mají z jeho pohledu apartmány dopady.

TEXTY V DESKÁCH:

CO DALŠÍHO JE DOBRÉ O VÝSTAVBĚ APARTMÁNŮ VĚDĚT

Uživatelé apartmánů produkují odpady ve srovnatelném nebo větším množství jako místní lidé, navíc s velkými sezónními výkyvy. Pro obce bývá obtížné nastavit systém svozu odpadu i systém poplatků tak, aby místní nebyli znevýhodněni (např. paušálem na trvale bydlící osobu).

V mnoha obcích klesá vydatnost vodních zdrojů a zvyšuje se spotřeba vody jak při užívání apartmánů rekreanty, tak i z jiných důvodů (např. spotřeba vody pro zasněžování). Nárůst počtu turistů může zvyšovat riziko nedostatku vody.

S výstavbou apartmánů rostou i nároky na výstavbu a údržbu infrastruktury (silnic, cest, parkovacích míst, přípojek vody, kanalizace či elektřiny, čistírny odpadních vod, úklid okolí apod.), které obec musí vynakládat z obecního rozpočtu. Problémem jsou také velké sezónní výkyvy ve využití infrastruktury, např. sezónní výkyvy u ČOV (čistírna odpadních vod).

Apartmánové bydlení může mít dopad také na životní prostředí v místě. Kromě častého narušení krajinného rázu rozsáhlými stavbami a zaboru ploch pro sezónně využívané stavby a infrastrukturu může jít např. o zvýšení znečištění z dopravy, navýšení množství odpadů a odpadních vod. Vyšší turistický ruch může v citlivých oblastech způsobovat ještě větší ohrožení přírody (živočichů i rostlin), např. rušení ptáků při hnízdění, zaslápávání vzácných rostlin, zavlečení invazních a nepůvodních druhů apod.

Výrazné dopady může mít zvýšený turistický ruch i na místní obyvatele. Může např. docházet ke ztrátě soukromí a klidu a narušování tradičního životního stylu i zvyků (původně klidná místa navštěvovaná převážně místními navštěvuje nyní větší množství osob apod.). Při zvýšení množství projíždějících aut dochází k častějším kolizím s chodci, pobíhajícími dětmi, zvyšuje se hluk a snižuje kvalita vzduchu.

Postupně obvykle dochází rovněž k navýšení cen za služby i zboží, které může být pro místní velmi nepříjemné (zejména pro lidi s nižšími příjmy).

Ubývá i zájemců o ubytování v malých penzionech, hotelech a chalupách, jejichž provozovatelé a zaměstnanci z řad místních tak mohou přijít o zdroj obživy.

3/ stanoviště - „OVĚŘENÍ FAKT“

DOPIS:

Informace získané na předchozích stanovištích budou užitečné při jednání s dalšími lidmi, kteří mohou váš nápad pomoci realizovat. Je ale možné, že získané informace jsou nepravdivé nebo jsou zkreslené. Proto je třeba si informace ověřit. Běžte tedy na místo, které je velkým zdrojem informací – do knihovny. Tam najdete další instrukce.

TEXT NA STANOVIŠTI:

Pro ověření informací budete potřebovat text, který je uložen v jednom z počítačů. Máme tu ale knihovníka, který má velmi zvláštní inventární systém. Abyste zjistili, kam uložil počítač, který potřebujete, měli byste se podívat do knihy s inventárním číslem odpovídajícím součtu čísel přiřazených k písmenům v abecedě bez háčků a čárek, která tvoří slova (nápověď: A=1, B=2 atd.).

TEXTY V DALŠÍCH KNIHÁCH:

Hledejte dál v knize s inventárním číslem

TEXT V POSLEDNÍ KNIZE:

To, co hledáte, je uloženo
.....
..... Hledejte a naleznete.

LÍSTEK NA POČÍTAČI:

V počítači najdete text, který vám poslouží k ověření informací. Počítač můžete použít i k práci na prezentaci či dohledávání dalších potřebných informací. Abyste se do něj dostali, budete potřebovat HESLO. To získáte na stanovišti č. 5, nevynechávejte ale ani stanoviště č. 4.

DOPIS:

DOPLNĚNÍ FAKT

Problematika apartmánů (i dalších stavebních záměrů) je velmi komplexní záležitost a je třeba počítat s mnoha faktory a vlivy. Ne vždy jsou úmysly zainteresovaných osob jasně čitelné, dopředu zřejmé a „čisté“. Někdy však takové jsou a zainteresované osoby své závazky a sliby plní. Rovněž je třeba brát v potaz faktum, že každý má právo nakládat se svým majetkem a realizovat své záměry v mezích zákona tak, jak uzná za vhodné. Např. jsou investoři, kteří si mohou sjednávat při výstavbě místní firmy i lidi a poskytnou jim tak práci a zisk. Rovněž je ale možné, že investoři místní pracovní sílu nevyužijí, najmou si velkou firmu s vlastními zaměstnanci. To může být snazší (komunikují jen s jednou firmou) a levnější. Rozhodnout se, kterou z variant investor zvolí, je jeho neopominutelné právo!

Pokud se ještě podíváme na zaměstnávání lidí po spuštění provozu apartmánu. Záleží, jak je provozován. Pokud jsou byty pouze pronajímány, součástí stavby jsou další služby, např. restaurace, posilovna apod., je třeba mít zde stále zaměstnance. Pokud doplňkové služby nejsou součástí, není při provozu třeba mnoho pracovních míst. Uživatelé apartmánů si obvykle většinu potřebného přivázejí s sebou a jsou soběstační. Navíc jde o práci spíše jen sezónní (obvykle v zimě, v menší míře i v létě).

Dále tu máme samotnou budovu. Stavební zákon určuje základní parametry staveb, např. jak daleko mají být od vodních zdrojů či od vedlejší stavby, co musí být jejich součástí (např. že musí být řešeny odpadní vody) apod. Další zákony ještě upravují pravidla staveb např. vzhledem k ochraně přírody apod. Obce pak mají možnost ve svých dokumentech (územní plán, regulační dokumenty) parametry a pravidla pro výstavbu na svém území ještě dále regulovat. Mohou např. určit, jak budou nové stavby vypadat, jak mají být zarovnané vzhledem k stávajícím apod. Tuto možnost obce ne vždy dostatečně využívají. Z mnoha zkušeností bohužel vyplývá, že masivní výstavba apartmánů často výrazně změní charakter obce a může snižovat její atraktivitu, např. ztrátou soukromí místních, změnou krajinného rázu apod.

Důležitým aspektem při rozhodování obecních zastupitelstev o umožnění výstavby apartmánů jsou rovněž finance. Pokud jsou pozemky, o které má investor zájem, přímo ve vlastnictví obce a obec je investorovi prodá, dojde k jednorázovému navýšení obecního rozpočtu. Obvykle se jedná o stovky tisíc až milionů. Obec pak může investovat do řešení svých problémů, např. opravy silnic, opravy a vybavení školy apod. Může to mít ale určitá rizika. V případě, že obec pozemky prodá, nemá již moc možností ovlivnit, co se s pozemkem bude dít. V případě, že si investor původní záměr rozmyslí a pozemky přeprodá někomu dalšímu, obec to nemá možnost nijak ovlivnit. Určitým řešením může být dlouhodobý pronájem pozemku investorovi nebo podmínka zakotvená v kupní smlouvě, kdy investor při odstoupení od záměru má povinnost nabídnout pozemek za původní cenu zpět obci.

V případě, že se podaří vše domluvit, apartmán postavit a apartmánový dům je v provozu, začnou do obecní pokladny proudit další finance. V první řadě se jedná o daň z nemovitosti, která se platí každoročně, dále pak ještě o finance za rekreační poplatek a daň z příjmů. Daň z nemovitosti i rekreační poplatek jdou přímo obci. U daně z příjmů je to složitější. Tu firmy odvádí v místě podnikání (adresa sídla) a je rozdělena mezi stát, kraj a obec. Má-li investor i provozovatel apartmánu (liší-li se od investora) místo podnikání v obci, část odvedené daně skutečně obec získá. Pokud má místo podnikání jinde, nemá obec na tyto finance nárok.

V neposlední řadě je třeba zvážit i osobní kvalitu a záměry zainteresovaných lidí. Rozhodně není možné jednoznačně říci, že jsou všichni investoři „zlí“ a všichni „odpůrci“ jednoznačně hodní. V případě investorů je vhodné prověřit si jejich předchozí aktivity a dodržování dohodnutého v místech, kde působili či působí. To samé je vhodné udělat i u odpůrců/oponentů. I u nich můžeme zjistit postranní úmysly. Někdy mohou mít s místem vlastní investiční plány, či ho chtějí využít pro jiný osobní prospěch (chtějí parcelu pro své děti či příbuzné, chtějí na pozemku zřídit autovrakoviště, chtějí pozemek koupit a se ziskem prodat apod.).

4/ stanoviště - „ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI“

DOPIS:

Abyste dokázali vyluštit heslo k počítači, který jste získali nebo teprve získáte na stanovišti č. 3, a dostat se k dalším potřebným informacím, je třeba přemýšlet ještě o širším kontextu souvisejícím s výstavbou apartmánů.

Obce mívají plány rozvoje obce, územní plány, případně plány jednotlivých částí obecní agendy (např. rozvoje vodovodů a kanalizací, údržby obce, investic atd.). Když probíhá schvalování nějakého záměru (např. investičního), musí se posuzovat i soulad s územním plánem. Tyto plány/koncepce ale nejsou vždy aktuální, například vzhledem ke zmírnění změn klimatu, demografickému (populačnímu) vývoji a jeho prognózám apod. To znamená, že ne vždy zohledňují dlouhodobější budoucnost. Pohledu, který nám dlouhodobější koncept nabízí, se říká UDRŽITELNÝ ROZVOJ.

Běžte na louku nad farou, kde naleznete další instrukce.

TEXT NA STANOVIŠTI:

Na vyznačené ploše jsou lístečky, na kterých naleznete nejrůznější informace o udržitelném rozvoji. Tyto informace vám pomohou uhodnout heslo k počítači, který jste získali na stanovišti č. 3. Nebude to ale jednoduché. Cestou na toto místo si polovina (je-li vás lichý počet, tak větší „polovina“) z vás vyvrtla, možná i zlomila kotník. Druhé polovině zase do očí vletly mouchy a je třeba očím ulevit. Proto si zavažte oči, máte zde k dispozici šátky. Vy, co nemůžete chodit, zůstanete na místě a budete navigovat slepě tak, aby dokázali posbírat všechny lístečky.

I s lístečky se pak vraťte k mapě a až tam budete všichni, přečtete si pokyny ke stanovišti č. 5, kde se dozvíte, co s lístečky dělat.

TEXTY NA LÍSTEČKY:

Udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje, kdy se zlepšují životní podmínky lidí v současnosti tak, aby to nebylo na úkor budoucích generací. Rozvoj není udržitelný, pokud všechny zdroje spotřebujeme a pro další generace nic nezbude. Udržitelný rozvoj znamená spolupracovat, více myslet na druhé a vážit si životního prostředí.

3 pilíře – Udržitelný rozvoj stojí na 3 pilířích. Představte si ho jako židličku na třech nohách. Co se stane, když je jedna z noh přesprášená zatěžována nebo málo ošetřována? Je velmi pravděpodobné, že praskne dříve než ty ostatní.

Sociální pilíř je zaměřen na lidi, jejich pohodu, zdraví, vzdělávání, kulturu, historii, vztahy, dobrou správu (řízení) obce atd.

Ekonomický pilíř zahrnuje ekonomický rozvoj, např. podporu malých podnikatelů, nakládání s odpady, rozvoj infrastruktury (silnice, doprava, sítě apod.), daně, investice v různých odvětvích od firem přes obce po státy apod.

Environmentální pilíř se zabývá ochranou životního prostředí (voda, klima, biodiverzita, welfare zvířat apod.).

Organizace spojených národů (OSN) – Na tom, čemu je potřeba se v udržitelném rozvoji věnovat, se domluvily všechny členské státy OSN. Dokument, ve kterém je to sepsáno a byl přijat na summitu OSN 25. září 2015 v New Yorku, se jmenuje Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development (Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030).

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) – Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 obsahuje 17 cílů udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals).

Udržitelný rozvoj v České republice – U nás jsou cíle udržitelného rozvoje přepracovány do strategického dokumentu, který stanovuje priority a cíle pro ČR. Dokument nese název Strategický rámec Česká republika 2030 a na starost ho má Odbor politiky životního prostředí a udržitelného rozvoje při Ministerstvu životního prostředí.

Strategický rámec Česká republika 2030 (ČR 2030) je klíčovým dokumentem České republiky pro udržitelný rozvoj a zvyšování kvality života. Shrnuje, kam rozvoj České republiky dospěl, jakým čelí rizikům a jakých příležitostí může využít.

ČR 2030 – obsahuje 6 oblastí: Lidé a společnost, Hospodářský model, Odolné ekosystémy, Obce a regiony, Globální rozvoj, Dobré vládnutí. Pro každou oblast formuluje strategické i specifické cíle. Jejich naplnění leží na všech ministerstvech. Klíčové oblasti se kromě tradičních tří pilířů rozvoje (sociálního, environmentálního a ekonomického) věnují životu v regionech a obcích, českému příspěvku k rozvoji na globální úrovni a dobrému vládnutí.

Každý člověk může přispět k naplňování cílů udržitelného rozvoje (Strategii ČR 2030) v běžném životě. Začít může např. desaterem domácí ekologie (šetření vodou, šetrné větrání, nakupování místních potravin apod.). Dalším krokem může být třeba uvažování o tom, jaký materiál použije při stavbě vlastního domu, jaké auto koupí či jestli ho bude užívat v kombinaci s hromadnou dopravou, jaké rostliny vysadí na zahradě, v lese, parku. A ještě dál – jaké dřevo použije při výrobě informačního panelu, jestli bude létat letadlem, jestli se chce zapojovat do dění v okolí, jaké bude preferovat stravování atd., atd.

5/ stanoviště - „HESLO“

DOPIS:

Společně si přečtete, co je napsáno na lístečkách, které jste získali na stanovišti č. 4. Ujistěte se, že všichni rozumíte tomu, co je na nich napsáno. Jakmile si budete jistí, že textům všichni rozumíte, běžte za poradcem na stanoviště 0 a odevzdejte mu lístečky. Poradce vybere tři z vás, aby šli na místo, kde je stanoviště č. 5. Ostatní pak budou moci jít plnit další úkoly.

TEXT NA STANOVIŠTI:

Vaším úkolem je uhodnout heslo k počítači. Náповěda zní: „Na jakých pilířích stojí udržitelný rozvoj?“. Heslem je slovo složené z názvů pilířů, poskládaných za sebou podle abecedy, psaných vždy s prvním písmenem velkým, bez diakritiky a dohromady bez mezer. Jakmile uhodnete heslo, vrátíte se zpět a zadáte ho přímo do počítače.

TEXT NA STANOVIŠTI V PŘÍPADĚ PROBLÉMU SE ZMĚNOU HESLA:

Vaším úkolem je uhodnout heslo, díky kterému získáte heslo k počítači. Náповěda zní: „Na jakých pilířích stojí udržitelný rozvoj?“. Heslem je slovo složené z názvů pilířů, poskládaných za sebou podle abecedy, psaných vždy s prvním písmenem velkým, bez diakritiky a dohromady bez mezer. Jakmile uhodnete heslo, vrátíte se zpět a řeknete ho poradci.

6/ stanoviště - „MATERIÁL“ (nepovinné stanoviště)

DOPIS:

U poradce najdete sklad, ze kterého máte možnost vybrat si materiál potřebný k prezentaci vašich nápadů na dalším veřejném setkání. Na domluvu toho, co potřebujete, a samotný výběr věcí máte 2 minuty.

7/ stanoviště - „NÁHODA“

DOPIS:

Během prezentace, či při jiné příležitosti při vystupování na veřejnosti, se mohou stát různé nepředvídatelné situace. Je velmi pravděpodobné, že se stanou i vám. Běžte za poradcem na stanoviště 0, kde si vylosujete jednu ze situací. Jaká situace to bude, se dozvíte, stejně jako v životě, teprve až se vám na veřejné prezentaci stane. Pokud budete chtít získat alespoň seznam situací, které se vám mohou přihodit, abyste se na ně mohli dopředu připravit, musíte dát poradci výměnou něco cenného (věc, službu apod.). Zkuste tedy něco nabídnout.

K ROZSTŘÍHÁNÍ NA LOSOVÁNÍ:

Vypadl vám proud při prezentaci.

Nefunguje vám dataprojektor.

Na místě je člověk, tzv. „rejpal“, který do prezentace pořád zasahuje nevhodnými poznámkami.

Na prezentaci je člověk, který vám fandí.

Někdo z důležitých aktérů (starosta, investor) se opozdí.

Na prezentaci přijde více lidí, než jste čekali.

Na místě je osoba, která se přišla jen „vykecat“.

Váš člověk, který má prezentovat, ztratil hlas, onemocněl.

Dorazila nějaká VIP osoba, která může pozitivně nebo negativně ovlivnit výsledek jednání.

K DISPOZICI PRO ÚČASTNÍKY:

SEZNAM SITUACÍ:

- Vypadl vám proud při prezentaci.
- Nefunguje vám dataprojektor.
- Na místě je člověk, tzv. „rejpal“, který do prezentace pořád zasahuje nevhodnými poznámkami.
- Na prezentaci je člověk, který vám fandí.
- Někdo z důležitých aktérů (starosta, investor) se opozdí.
- Na prezentaci přijde více lidí, než jste čekali.
- Na místě je osoba, která se přišla jen „vykecat“.
- Váš člověk, který má prezentovat, ztratil hlas, onemocněl.
- Dorazila nějaká VIP osoba, která může pozitivně nebo negativně ovlivnit výsledek jednání.

8/ stanoviště - „NÁPOVĚDA“

DOPIS:

Když se chystáte na veřejné vystoupení, je třeba myslet na spoustu věcí. Nejspíše jich dokážete sami vymyslet hned několik. Nezapomněli jste ale na něco? Pro jistotu běžte na místo označené na mapě číslem 8. Zde najdete další pokyny.

TEXT NA STANOVIŠTI:

Vaším úkolem je rozdělát oheň a pomocí něj přepálit provaz, na kterém je umístěn seznam možných úkolů („ÚKOLNÍK“), které je vhodné zvládnout. Na provaz nesmíte sáhnout rukama, dokud nebude přepálený. Získaný seznam využijte, jak uznáte za vhodné.

Úkolník - setkání s komunitou

Splněno ANO/NE	Úkol/zadání	Termín (do kdy splnit)	Zodpovědná osoba/y
	Určený/á koordinátor/ka - hlídá splnění všech úkolů		
	Promyšlená a hotová prezentace		
	Pomůcky, technika a další materiál		
	VIP hosté - víme co s nimi		
	Oblečení na setkání - určit, informovat všechny		
	Fotograf/ka a reportér/ka (sbírá podklady pro článek, který vyjde po setkání) - kdo		
	Všichni mají rozdělené úkoly a vědí, co mají dělat - při přípravě na setkání		
	Všichni mají rozdělené úkoly a vědí, co mají dělat - při setkání		
	Promyšlení organizace a výzdoby místnosti - kdo, jak, kdy		
	Program a další informace - napsáno, vyvěšeno		
	Pomůcky a další materiál, vyzkoušená technika		
	Nacvičená prezentace		
	Máme někoho, kdo je ochoten na náš projekt přispět, případně ho jinak podpořit		
	Jsme na místě včas a máme vše připraveno		
	Máme splněny všechny úkoly		

9/ stanoviště - „CO JINÉHO?“

DOPIS:

Majitel místní pily se doslechl, že plánujete navrhnout vlastní projekt na úpravu místa, kde chce investor postavit apartmány. To ho zajímá a možná by byl ochoten na realizaci vašeho nápadu finančně přispět. Než se ale rozhodne, chtěl by od vás slyšet, co jste vymysleli. Proto na vás bude čekat v 15 hodin na místě označeném na mapě číslem 9. Tam mu můžete představit své úmysly.

4.5 Výběr témat projektů a zahájení plánování – brainstorming

Brainstorming (bouře mozků)⁴⁴

Brainstorming je postaven na myšlence, že je třeba oddělit vymýšlení nápadů od jejich kritického posuzování. Dělí se tedy na dvě fáze. První je kreativní a spontánní, druhá fáze je racionální a logická.

Cílem první fáze je vyprodukovat co největší množství nápadů na dané téma. Jednotliví účastníci brainstormingu chrlí náměty, myšlenky, volné asociace, témata, věty... – zkrátka všechno, co je napadne. Nikdo při tom nesmí nápady ani jejich autory kritizovat, cenzurovat, posuzovat nebo se jim vysmívat. Prostě se zapisují. První nápady bývají racionální a konvenční. Postupně se ale uvolňuje napětí i fantazie. Přicházejí náměty nové, netradiční, tvůrčí, iracionální až absurdní. Zapojují se pozitivní emoce, přichází pocit uvolnění, slyšíme smích... Ke slovu se dostává nevědomí. Brainstorming sám o sobě se stává skvělým zážitkem!

Pro brainstorming platí následující pravidla a zásady:

- Účastníci mohou říct cokoli, co je právě napadne.
- Nápady nehodnotíme a nekritizujeme.
- Okamžitě запиšeme každý nápad bez výjimky.
- Čím více nápadů, tím lépe.
- Účast na brainstormingu je dobrovolná (každý nemusí mít nějaký nápad...).
- Pokračujeme v brainstormingu tak dlouho, dokud se objevují nové nápady.

Jeden z žáků (nebo učitel) plní roli zapisovatele a ostatní chrlí nápady. Zapisovatel může stát před tabulí (flipem) tváří k ostatním. Třída může být také uspořádána do kruhu nebo podkovy.

Brainstorming umožňuje rozvíjet kreativitu, podporuje tvořivé myšlení, dává žákům možnost popustit uzdu vlastní fantazii a vede je k originalitě. Výhodou brainstormingu je, že ho můžeme použít ve všech předmětech.

Brainstorming navíc pomáhá žákům zbavit se některých psychických bloků a trém. Žáci se učí soustředit, držet se jednoho tématu, přijímat cizí nápady bez kritiky a nabízet vlastní řešení. Tyto dovednosti určité využijí i při jiných činnostech a zúročí je v praktickém životě.

Učitel může pomocí brainstormingu třídu zaktivizovat a motivovat k dalšímu učení. Jde totiž o činnost, při které jsou aktivní především žáci a jejich mozky.

⁴⁴ Upraveno dle: *Moderní vyučovací metody – 1. díl – Brainstorming a jeho variace (aktualizováno)*. Čtenářská gramotnost a projektové vyučování — webový portál pro učitele [online]. Copyright © 2020 [cit. 01.10.2020]. Dostupné z: <http://www.ctenarska-gramotnost.cz/projektove-vyucovani/pv-metody/metody-1>

4.7 Dotazník týmových rolí

Dotazník týmových rolí dle Mereditha Belbina ⁴⁵

Instrukce

Dotazník má celkem sedm sekcí označených římskými číslicemi. V každé sekci zakroužkujte ta tvrzení, která vás nejlépe vystihují. Můžete zakroužkovat libovolný počet tvrzení. Zakroužkovaná tvrzení poté ohodnoťte bodovým hodnocením tak, že mezi ně rozdělíte vždy deset bodů v každé sekci.

Příklad:

V jedné sekci označíte tři tvrzení, o kterých si myslíte, že vás vystihují. Jedno vás vystihuje dobře, zatímco druhé dvě se k vám hodí jen občas. V tomto případě můžete prvnímu tvrzení přiřadit 6 nebo 7 bodů a zbývající body rozdělit mezi zbylá dvě. V jiné sekci se můžete rozhodnout, že označíte dvě tvrzení, která vás vystihují stejně dobře, tedy po 5 bodech. V další sekci zakroužkujete sedm tvrzení, jedno vás vystihuje poněkud více, přidělíte mu 3 body, druhé tvrzení je přece jen charakterističtější než zbylá, proto mu dáte 2 body. Pěti zbylým zakroužkovaným tvrzením přidělíte po 1 bodu. Musíte vždy rozdělít všech deset bodů v každé sekci.

I. Čím mohu být prospěšný:

- A/ Myslím, že si dokážu rychle všimnout nových příležitostí a včas jich využít.
- B/ Mé názory na všeobecné i speciální otázky jsou dobře přijímány.
- C/ Mohu dobře spolupracovat s velmi širokým okruhem lidí.
- D/ Velmi snadno a přirozeně přicházím na nové myšlenky a nápady.
- E/ Dokážu vyhecovat lidi k činnosti, kdykoli zjistím, že mohou něčím cenným přispět ke skupinovým cílům.
- F/ Spolehlivě dokončím úkoly, které jsem přijal.
- G/ Mým hlavním kladem jsou odborné, technické znalosti a zkušenosti.
- H/ Dokážu čelit dočasné neoblíbenosti, jestliže to nakonec vede k dobrým výsledkům.
- I/ Rychle vycitím, zda je plán reálný a co se má dělat v situaci, kterou znám.
- J/ Dovedu bez předsudků a zaujatosti navrhnout rozumné alternativní řešení.

II. Kdybych měl nedostatky v týmové práci, byly by to nejspíše:

- A/ Necítím se dobře, pokud jednání nemá jasnou strukturu a není dobře vedeno.
- B/ Mám tendenci být příliš velkorysý k lidem, kteří zastávají opodstatněné stanovisko, jemuž nebyla věnována náležitá pozornost.
- C/ Odmitám se vyslovit, pokud projednávaná záležitost není z oblasti, kterou dobře znám.
- D/ Mám tendenci mluvit příliš mnoho, když se skupina dostane k novým myšlenkám.
- E/ Mám sklon podceňovat svůj vlastní přínos.
- F/ Můj objektivní náhled mi neumožňuje sdílet nadšení ostatních.
- G/ Někdy se jeví jako příliš energický a autoritářský, když je potřeba něco dodělat.
- H/ Je pro mě těžké vystupovat ve vedoucí roli, protože jsem citlivý na atmosféru ve skupině.
- I/ Stává se mi, že se tak ponořím do svých myšlenek, že ztratím ponětí o tom, co se děje.
- J/ Odmitám se vyjádřit k názorům a návrhům, které jsou nekompletní a málo podrobné.

III. Když spolupracuji na nějakém projektu s jinými lidmi:

- A/ Mám schopnost lidi ovlivnit, aniž bych je k něčemu nutil.
- B/ Moje bdělost umožňuje předcházet omylům a chybám z nepozornosti.
- C/ Jsem připraven tlačit ostatní do činnosti, aby se na jednání neztrácel čas a neodbočovalo se od tématu.
- D/ Dá se počítat s tím, že přispějí něčím originálním.
- E/ Jsem vždycky připraven hájit dobrý návrh ve společném zájmu.
- F/ Každý si může být jist, že zůstanu sám sebou.
- G/ Jsem blázen do nových myšlenek a posledních vývojových novinek, rychle rozeznám novou příležitost.
- H/ Snažím se zachovat smysl pro profesionalitu.
- I/ Věřím, že ostatní oceňují mou schopnost chladného úsudku a správných rozhodnutí.
- J/ Je na mě spolehnouti, že dohlédnu na to, aby se udělalo, co je potřeba, vnáším organizovaný přístup do řešení problému.

⁴⁵ Převzato a upraveno dle: Moodle Fakulta elektrotechnická [online].

Dostupné z: https://moodle.fel.cvut.cz/pluginfile.php/85520/mod_resource/content/1/TymoveRole_Belbin.pdf

IV. Můj charakteristický přístup ke skupinové práci je, že:

- A/ Mám zájem poznat lépe své kolegy.
- B/ Přispěji tam, kde vím, o čem hovořím.
- C/ Nezdráhám se odmítnout názory druhých a zastávat sám menšinové stanovisko.
- D/ Obvykle najdu řadu argumentů vyvracejících nesmyslné návrhy.
- E/ Dokážu uvést věci do chodu, když je třeba plán začít uskutečňovat.
- F/ Mám tendenci vyhýbat se obvyklým věcem a přicházet s něčím nečekaným.
- G/ Snažím se vnést náznak dokonalosti do každé týmové práce, na níž se podílím.
- H/ Rád zajišťuji kontakty mimo skupinu a mimo firmu.
- I/ Zajímají mě sociální stránky pracovních vztahů.
- J/ Při rozhodování mám zájem slyšet všechny názory a bez obtíží se přizpůsobím, když už se musí rozhodnout.

V. Práce mě těší, protože:

- A/ Baví mě analyzovat situace a zvažovat všechny varianty.
- B/ Rád nalézám praktická řešení problémů.
- C/ Rád podporuji dobré pracovní vztahy.
- D/ Mohu uplatnit svůj silný vliv na rozhodování.
- E/ Mám příležitost setkávat se s novými lidmi, kteří mi mohou poskytnout novou zkušenost.
- F/ Dokážu sjednotit názory lidí, jejich priority a vést je ke společným cílům.
- G/ Jsem ve svém živlu, když se mohu s plným nasazením věnovat nějakému úkolu.
- H/ Mám rád věci, které napínají moji představivost.
- I/ Velmi výhodně využívám svou speciální kvalifikaci a praxi.
- J/ Práce mi dává příležitost pro seberealizaci.

VI. Když dostanu obtížný úkol, který je nutno splnit v omezeném čase a s neznámými lidmi:

- A/ Obvyčejně jsem úspěšný bez ohledu na okolnosti.
- B/ Rád si o problému přečtu tolik, kolik je vhodné.
- C/ Sedl bych si někde do kouta, přemýšlel, abych našel vlastní řešení, a pak se pokusil prodat ho skupině.
- D/ Byl bych ochoten pracovat s člověkem, který projevuje nejpozitivnější přístup bez ohledu na to, jak těžko snesitelný může být.
- E/ Hledal bych způsob zmenšení složitosti úkolu stanovením toho, čím mohou různí jednotlivci nejlépe přispět.
- F/ Můj přirozený cit pro povinnost by přispěl k tomu, že dodržíme harmonogram.
- G/ Věřím, že bych zůstal klidný a udržel si schopnost racionálního myšlení.
- H/ Držel bych se stále účelu a prosazoval vše, co musí být uděláno, navzdory tlakům.
- I/ Byl bych připraven se ujmout vedení, kdybych cítil, že se skupina nehýbe kupředu.
- J/ Zahájil bych rozhovory a jednání se záměrem stimulovat nové myšlenky a uvést věci do pohybu.

VII. Ve vztahu k problémům, v nichž jsem zaangażován, při práci ve skupině:

- A/ Mám sklon projevovat netrpělivost s těmi, kdo zdržují postup, a rázně reagovat.
- B/ Ostatní mě mohou kritizovat za to, že jsem příliš analytický a nepříliš citlivý.
- C/ Moje potřeba ujistit se, kontrolovat, že práce je udělaná dobře, není vždy vítaná.
- D/ Snadno se začnu nudit, pokud nemohu účinně stimulovat k akci ostatní.
- E/ Je pro mě obtížné začít, dokud není cíl jasný.
- F/ Někdy se mi nedaří vysvětlovat a objasňovat složité myšlenky, které mě napadají.
- G/ Jsem si vědom toho, že požaduji od ostatních věci, které sám nedovedu nebo nemohu udělat.
- H/ Myslím si, že mi ostatní dávají prostor pro to, abych se vyjádřil.
- I/ Často mám pocit, že ztrácím čas a že bych to sám udělal lépe.
- J/ Váhám se postavit za svůj názor, vyjádřit jej před lidmi, kteří mají moc nebo s kterými se obtížně vychází.

Belbinův dotazník týmových rolí - vyhodnocení

Z každé sekce запиšte počet bodů u příslušných písmen do následující tabulky:

Sekce	Role 1	Role 2	Role 3	Role 4	Role 5	Role 6	Role 7	Role 8	Role 9	neutr. body
I.	D=	A=	E=	H=	J=	C=	I=	F=	G=	B=
II.	I=	D=	B=	G=	F=	H=	A=	J=	C=	E=
III.	D=	G=	A=	C=	I=	E=	J=	B=	H=	F=
IV.	F=	H=	J=	C=	D=	A=	E=	G=	B=	I=
V.	H=	E=	F=	D=	A=	C=	B=	G=	I=	J=
VI.	C=	J=	E=	I=	G=	D=	H=	F=	B=	A=
VII.	F=	D=	G=	A=	B=	J=	E=	C=	I=	H=
Celkem										

Nejvýraznější role:

Nízký počet bodů označuje role, jimž byste se měli vyhýbat.

Středně vysoký počet bodů označuje role, které jste schopni ve skupině přijmout.

Velmi vysoký počet označuje vaši přirozenou roli, vysoký počet pak roli záložní.

4.8 Typy rolí a jejich silných a slabých stránek⁴⁶

1. Tvůrce (inovátor)

Silné stránky, přínos pro skupinu

- Má talent, fantazii, inteligenci a znalosti.
- Bývá tvořivý, nekonvenční, chrlí nápady, pravděpodobně začne vyhledávat originální řešení.
- Řeší obtížné problémy, má větší zájem o velké problémy, ne o detaily.
- Bývá dominantní, přímý a používá otevřený způsob jednání.

Připustitelné/možné slabé stránky

- Mívá obtíže při řízení obyčejných lidí a při komunikaci s nimi.
- Hůř snáší kritiku, dokáže být velmi ostrý v případech, kdy se proti němu někdo postaví.
- Hrozí nebezpečí, že bude věnovat příliš mnoho času svým vlastním nápadům, místo aby přemýšlel o tom, co je úkolem celé skupiny. Navíc může udělat chyby z nedbalosti.

2. Vyhledávač zdrojů

Silné stránky, přínos pro skupinu

- Má schopnost pracovat s lidmi a zkoumat vše nové.
- Hledá možnosti, dokáže reagovat na výzvy, bývá extrovertní, komunikativní, dominantní, otevřený a pozitivní až nadšený, napomáhá realizovat nápady.
- Má spoustu kontaktů, které rozvíjí, je to tak trochu obchodník, diplomat a styčný důstojník.
- Nedovolí týmu ztratit kontakt s okolním světem.

Připustitelné/možné slabé stránky

- Je náchylný k rychlé ztrátě zájmu. Zájem o věc ztrácí stejně rychle, jako ho získává.
- Někdy se projevuje malá sebekázeň a problém sám sebe zorganizovat. Potřebuje být pod tlakem.

3. Koordinátor

Silné stránky, přínos pro skupinu

- Bývá vyzrálý, sebevědomý, sebejistý, vstřícný, dobrý vedoucí.
- Má silný smysl pro cíl, podporuje rozhodování. Upřesňuje cíle skupiny, stanovuje program, kritéria, ale nedominuje.
- Zaměřuje lidi na to, co dokážou dělat nejlépe.
- Jasně a nezaujatě komunikuje.

Připustitelné/možné slabé stránky

- Má pouze několik málo vlastních originálních nápadů.
- Nemusí být nejchytřejším členem skupiny.

4. Usměřovač (formovač)

Silné stránky, přínos pro skupinu

- Je plný elánu a vždy připraven bojovat s netečností, neschopností, sebeklamem a přehnaným uspokojením.
- Bývá dominantní, otevřený, rychle reaguje na výzvu. Dává jednotlivé věci do pohybu.
- Jeho hlavní funkcí je formovat úsilí týmu, sjednocovat myšlenky, vyvíjet nátlak a hledat cesty, jak obcházet překážky.
- Preferuje jasné, precizní myšlenky nebo činy, nikoliv bezcílné diskutování.

⁴⁶ Převzato a upraveno dle: Moodle Fakulta elektrotechnická [online].
Dostupné z: https://moodle.fel.cvut.cz/pluginfile.php/85520/mod_resource/content/1/TymoveRole_Belbin.pdf

Připustitelné/možné slabé stránky

- Bývá impulsivní. Někdy nedostatečně naslouchá ostatním.
- Elán může některé lidi iritovat, takže některé nápady nejsou akceptovány.

5. Vyhodnocovač (analytik)

Silné stránky, přínos pro skupinu

- Využívá rozvahy a úsudku, je věcný, taktický, provádí důkladné analýzy, bere v úvahu všechny možnosti.
- Asimiluje, interpretuje a vyhodnocuje velké objemy složitých dat. Jeho pocity mu nezastiňují úsudek.
- Pravděpodobně nedovolí týmu pustit se do nevhodného projektu.

Připustitelné/možné slabé stránky

- Může být brzdou pro rozjezd skupiny tím, že v nepravou chvíli něco bere příliš vážně.
- Může soutěžit s těmi, kteří se s jeho pozicí překrývají, např. s koordinátory.
- Obvykle nemívá originální nápady.

6. Stmelovač (týmový pracovník)

Silné stránky, přínos pro skupinu

- Podněcuje týmového ducha, dokáže reagovat na lidi a situace.
- Bývá citlivý, sympatický, populární, otevřený, ne však dominantní. Uvědomuje si potřeby a obavy jednotlivců.
- Dobře naslouchá, snadno komunikuje a povzbuzuje ostatní. Vyvažuje třenice mezi ostatními členy týmu.
- Nemá rád konfrontaci nebo konflikt. Je zvláště cenný ve chvílích, kdy se tým ocitá v problémech.

Připustitelné/možné slabé stránky

- V okamžiku krize není schopen učinit rozhodnutí.
- Nedokáže ostatní členy týmu jasně vést.

7. Realizátor

Silné stránky, přínos pro skupinu

- Přeměňuje myšlenky na zvládnuté úkoly. Vybírá to, co je uskutečnitelné.
- Má organizační schopnosti, praktický zdravý rozum, je pracovitý a disciplinovaný.
- Má schopnost reagovat na lidi a situace a podněcovat týmového ducha.
- Tvrdě pracuje a má sebekázeň. Preferuje stabilní struktury a snaží se je vytvářet.

Připustitelné/možné slabé stránky

- Nemá rád složité teorie, radikální myšlenky nebo náhlé změny plánů.
- Dokáže být přesprávně soutěživý, aby dosáhl postavení.
- Někdy mu chybí flexibilita – pomalu reaguje na nové možnosti.

8. Dotahovač (dokončovatel)

Silné stránky, přínos pro skupinu

- Má schopnost dotahovat věci do konce. Sleduje nápad od začátku do konce. Zajišťuje, aby skupina postupovala směrem ke splnění stanoveného cíle.
- Věnuje pozornost detailu, je perfekcionista, svědomitý, bývá horlivý. Hledá a odstraňuje chyby a opomenutí.
- Dodržuje termíny. Udržuje si smysl pro naléhavost.
- Do aktivit vnáší pořádek a strukturu. Nedovolí, aby byla přehlížena důležitá pravidla.

Připustitelné/možné slabé stránky

- Klidný je pouze tehdy, když osobně zkontroloval každý detail. Nerad deleguje odpovědnost.
- Je úzkostlivý, netrpělivý a může být netolerantní vůči laxnějším členům týmu.
- Dokáže zabřednout do detailů.

9. Specialista

Silné stránky, přínos pro skupinu

- Poskytuje fakta a informace. Nabízí znalosti, které mohou pomoci ostatním.
- Bývá profesionální, aktivní, oddaný.
- Je hrdý na své technické dovednosti a speciální znalosti. Dělá rozhodnutí založená na hlubokých znalostech.

Připustitelné/možné slabé stránky

- Nebere příliš na vědomí ostatní členy týmu.
- Přispívá pouze v omezené míře.
- Nedokáže se oddělit od funkční role.

4.9 Text pro účastníky workshopu

Jak správně vystupovat na veřejnosti

8 strategií, jak úspěšně zvládnout vystupování na veřejnosti ⁴⁹

1/ CVIČTE – Dobrá řeč by měla působit nenuceně, opravdově, spontánně. Dobří řečníci se věnují nácviku řeči i několik hodin.

2/ NAVNAĎTE JE – Vaše řeč by měla lidi navnadit. Každý řečník během prvních dvou minut předá svou hlavní myšlenku – Podívejte se například na ta nejsledovanější videa z konferencí TED.

3/ MLČTE – David Hume, který psal proslovy pro čtyři americké prezidenty, doporučuje se před vystoupením upřeně zadívat na diváky. Každá vteřina navíc dodává vašim slovům větší váhu. Postavte se, zadívejte a získejte si pozornost publika.

4/ BUĎTE UPŘÍMNÍ – Snažte se mluvit přímo k lidem, mluvit k nim běžným jazykem, vybírat běžná slova. Pomáhá si představovat, že mluvíte ke svým známým, kamarádům.

5/ NECHTE POSLUCHAČE SNÍT – Tak jako každý příběh má vypravěčskou linku, i prezentace má strukturu, která posluchače vede k hlavní myšlence. Když řeknete „*Je tu problém. Co kdybychom ho vyřešili?*“ nebo „*Je tu překážka. Pojďme ji překonat*“, postavíte diváky před status quo (výchozí, či současný stav), kdy se zeptají sami sebe, jestli se s ním ztotožňují, nebo ne. Toto napětí směřuje publikum k myšlence, jak by se změnila budoucnost, kdyby váš návrh přijali.

6/ MLUVTE SVÝM TĚLEM – Můžete využívat doteky (např. dotek ramene, zad či předloktí, čímž posluchači předáte svou energii), navázat oční kontakt, výrazy v obličeji (např. radostné úsměvy, ve smutných chvílích zase vyjádření empatie). Pozor – doteky využívejte jen tehdy, jste-li si jisti, že budou přijaty pozitivně.

7/ HÝBEJTE SE – Naše oči sledují pohyb. Když chodíte po pódiu, diváci vás budou muset sledovat. Naopak když se v jednu chvíli zastavíte, můžete tím na něco upozornit. Chodte blíže ke svému publiku a snižte hlas pro vytvoření intimní atmosféry. Mluvte na ně, i když nejste uprostřed pódia a při tom gesty zdůrazňujte své myšlenky. Vraťte se zpět do středu ve chvíli, kdy se vrátíte k hlavnímu tématu svého vystoupení.

8/ JDĚTE NA PÓDIUM – Odborníci na prezentační dovednosti doporučují lekce improvizace, které vám pomohou zdokonalit instinkty a neztratit při vystoupení půdu pod nohama. Je důležité se dostat k momentu, kdy si můžete říci: „*Stojím před lidmi, ale jsem v klidu a užívám si to.*“

⁴⁹ Upraveno dle: 8 strategií, jak úspěšně zvládnout vystupování na veřejnosti. Forbes [online]. Copyright © 2020 MediaRey, SE [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: <https://forbes.cz/8-strategii-jak-uspesne-zvladnout-mluveni-na-verejnosti/>

Podle knihy *Mluv jako TED* (viz doporučené zdroje) jsou nejzajímavější prezentace **emocionální** (chytí za srdce díky řečnickové přirozenosti, nadšení, zápalu pro věc, schopnosti vyprávět příběh a komunikovat s posluchači), **originální** (publikum zaujme jedinečností, novostí, nečekaností, citlivým humorem), **nezapomenutelné** (díky prožitkům, které působí na více smyslů, jsou intenzivní, ne zdlouhavé).

Vraťme se k **vyprávění příběhů**. Jejich poslouchání stimuluje mozek, a tak mluvčímu pomáhá udržovat pozornost posluchače. Nejde samozřejmě o nějaké románové příběhy, spíše o krátké historky a postřehy, díky nimž se mluvčí propojí s publikem v rovině osobní a citové. Důvěru lidí si získá tím, co je jim blízké – např. povídáním o rodinných zážitcích (které dokážou zaujmout a jsou k věci). Aristoteles uvádí jako nutnou součást přesvědčování tři prvky: *étos* (důvěryhodnost, zkušenost), *logos* (logika, data a důkazy), *patos* (působení na city). A právě vystoupení založená do značné míry na vyprávění příběhů, tedy na *patosu*, bývají nejuspěšnější.⁴⁸

Shrnutí tipů z videa ⁴⁹

Co spadá pod jednotlivé parametry/oblasti:

- a) **fakta** – použijte konkrétní data, vědecké studie a jejich výsledky, čísla, statistiky, analýzy, logické argumenty, souvislosti;
- b) **emoce** – mluvte o druhých lidech, vztazích, citech, spolupráci;
- c) **ideje** – popusťte uzdu fantazii, položte pár filozofických otázek, zaměřte se na plány, vize, dejte posluchačům prostor k zamyšlení;
- d) **praxe** – sdělte, jak přesně chcete svůj záměr realizovat, jaké konkrétní kroky podniknete, zaměřte se na cíle, výsledky, na to, co je měřitelné, hmatatelné, praktické.

DOPORUČENÉ ZDROJE:

PUBLIKACE:

- GALLO, Carmine. *Mluv jako TED: 9 tajemství veřejné prezentace od nejlepších speakerů z TEDx konferencí*. 2. vydání. Přeložil Viktor DVOŘÁK. Brno: BizBooks, 2019. ISBN 978-80-265-0888-5.
- ANDERSON, Chris. *Přednášejte jako na TEDu: oficiální průvodce veřejným vystupováním od kurátora konference TED*. Přeložil Štěpán DRÍMALKA. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2016. Žádná velká věda. ISBN 978-80-7555-004-0.

VIDEA:

- *Rétorika a prezentační dovednosti* (online kurz a trénink zdarma) 2018 – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nE8sPw3d3IQ>
- *Jak zaujmout publikum* (2018) Rétorika a prezentační dovednosti – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=g7aW_W7r2aw&list=PLakaalSvei_MJBkt7SBjzWuK2g5cEPVTT
- *Julian Treasure: How to speak so that people want to listen | TED Talk*. TED: Ideas worth spreading [online]. Copyright © TED Conferences, LLC. All rights reserved. [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: https://www.ted.com/talks/julian_treasure_how_to_speak_so_that_people_want_to_listen
- *2. lekce: Řeč těla a gestikulace* – Seduo.cz. Online kurzy, semináře, odborná školení a firemní vzdělávání – Seduo.cz [online]. Copyright © 1996 [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: <https://www.seduo.cz/prezentacni-dovednosti-a-verejny-projev/lekce/2>
- *VZDĚLÁVÁNÍ PRO TEBE* – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UC7vzlg6pxVFe9aeJfeO1yog>
- *TED: Ideas worth spreading. TED: Ideas worth spreading* [online]. Copyright © TED Conferences, LLC. All rights reserved. [cit. 09.04.2021]. Dostupné z: <https://www.ted.com/>

⁴⁸ UGALLO, Carmine. *Mluv jako TED: 9 tajemství veřejné prezentace od nejlepších speakerů z TEDx konferencí*. 2. vydání. Přeložil Viktor DVOŘÁK. Brno: BizBooks, 2019. ISBN 978-80-265-0888-5.

⁴⁹ *Jak zaujmout publikum* (2018) Rétorika a prezentační dovednosti – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=g7aW_W7r2aw&list=PLakaalSvei_MJBkt7SBjzWuK2g5cEPVTT

4.10 Tabulka sledování projevu

Co sledovat při projevu řečníka	Postřehy, poznámky
Srozumitelnost obsahu (chápu, co mluvčí říká)	
Řeč zaměřená na různé typy lidí (fakta, emoce, ideje, praxe)	
Funkční výběr informací (logické, přiměřené, pravdivé)	
Volba jazykových prostředků (používá vhodný jazyk)	
Zřetelnost projevu (dobrá artikulace, hlasitost)	
Kontakt s diváky (např. oslovení, oční kontakt)	
Neverbální projevy řečníka (jak působí řeč těla)	

4.11 Cedule na závěrečnou cestu krajinami

Cesta krajinami motivace

Jak se změnila tvá motivace k tomu být aktivním občanem?

Co bys potřeboval/a ke zvýšení své motivace?

Cesta krajinou odvahy

*Kdy jsi musel/a být na kurzu odvážný/á? Zvýšila se tvá odvaha
a odhodlání vystupovat z vlastní komfortní zóny?*

Cesta krajinou demokracie

Jak hodnotíš tento kurz? Jaké to tady pro tebe bylo? Co bys změnil/a, zlepšil/a? Máš svobodu názoru a slova - napiš cokoliv o kurzu...

Cesta aktivního občanství

*Co ses dozvěděl/a a naučil/a nového o aktivním občanství?
Co z toho bys chtěl/a aplikovat do svého života (nejen znalosti,
ale i dovednosti, hodnoty, postoje atd.)?*

Cesta krajínou radosti

Co/kdo mi na kurzu udělal radost?

Zvláštní stanoviště 1:

Co bych vzkázal/a lektorům?

Jak se mi zamlouval jejich přístup k nám?

Zvláštní stanoviště 2:

Vymysli si symbol, který pro tebe bude motivační při tvé další cestě oblastí aktivního občanství.

4.12 Pracovní list – Cesty krajinami

Cesta MOTIVACE	
Cesta ODVAHY	
Cesta DEMOKRACIE	
Cesta AKTIVNÍHO OBČANSTVÍ	
Cesta RADOSTI	
Zvláštní stanoviště 1	
Zvláštní stanoviště 2	

4.13 Materiály pro únikovou hru „Apartmány“ – 0 – Pracovní prostor

ÚVODNÍ TEXT

Vážení mladí lidé,
je třeba projít několika „místnostmi“ a splnit úkoly. Pro vstup do první místnosti naleznete kód níže. U ostatních to již tak snadné nebude. Jen co se vám podaří splnit úkol a získat heslo, zadáte ho do zámku (odkaz naleznete vždy u úkolu) a pokud bude heslo správné, dozvíte se kód k další místnosti. Tento kód vložte dle návodu v příloze s názvem „Jak vložit kód“ (viz záložka „soubory“) a ten vás přenese k dalšímu úkolu.
Hodně štěstí!

ZÁKLADNÍ ZADÁNÍ K ÚNIKOVÉ HŘE

Za starostou menší obce přijde investor, který má zájem o koupi pozemku kousek od náměstí⁵⁰, kde jsou v současnosti tenisové kurty. Na místě chce postavit apartmánový dům. Za to starostovi nabídne, že mimo částky za pozemek zaplatí ještě opravu silnice, která vede k pozemku.

Obec leží kousek od hlavního turistického centra východních Krkonoš, má cca 1 000 obyvatel a je to typická obec ležící v údolí hor.

Starosta nabídku zvažuje, ale vzhledem k tomu, že se jedná o pozemek, který slouží pro sportovní aktivity a v územním plánu je veden jako „ostatní“, bude v případě schválení prodeje třeba řešit změnu územního plánu. Přesto je starosta ochoten návrh investora přednést na veřejném zasedání, kde se mohou zastupitelé obce i místní občané k návrhu vyjádřit.

Nyní je čas získat informace, které potřebujete, abyste se mohli jako zodpovědní aktivní občané k problému vyjádřit.

Vaším úkolem je společně získat potřebné informace, ale musíte počítat s tím, že to, stejně jako v běžném životě, nebude úplně snadné.

Nyní již můžete vyrazit za prvním úkolem. Pro vstup do 1. místnosti použijte tento kód:

⁵⁰ Mapu místa si můžete vyrobit pomocí Screenshotu (otisk obrazovky) některého z mapových serverů, za dodržení licenčních podmínek.

4.14 Materiály pro únikovou hru „Apartmány“ – 1. krok – INVESTOR

ÚVODNÍ TEXT

Jaká jsou pozitiva výstavby apartmánů, kterou investor představil starostovi? Ze schůzky existuje stručný záznam. Text naleznete níže, přečtěte si ho.

Jako klíč k otevření zámku vložte informaci o tom, jaké finance mohou podle investora zvýšit obecní rozpočet (je to jedna z možností uvedená v textu, uveďte ji v 1. pádu jednotného čísla bez mezer, háčků a čárek).

Pokud si myslíte, že kód znáte, klikněte na první zámek 51

CO VÝSTAVBA APARTMÁNŮ PŘINESE OBCI

Výstavba apartmánů přinese obci nespočet příležitostí, jednou z nich je zvýšení zaměstnanosti. My, jako investor stavby, předpokládáme, že budeme přednostně zaměstnávat lidi z obce a zakázky na dílčí části budeme svěřovat místním firmám. Po otevření apartmánového domu zaměstnáme místní lidi přímo v provozu jako údržbáře, pokojské, uklízečky apod. Zvýší se rovněž atraktivita obce a obec navštíví více turistů, kteří zde utratí peníze v místních restauracích a obchodech.

Díky příjmu z prodeje pozemku se navýší rozpočet obce, která tak může investovat do řešení problémů, např. opravy silnic, opravy a vybavení školy apod. Řádově se bude jednat o stovky tisíc až milionů.

Jakmile začne provoz apartmánového domu, začnou do obecní pokladny proudit další finance. V první řadě se jedná o daň z nemovitosti, která se platí každoročně a jde přímo do obecní pokladny. Dále pak o finance z daně z příjmů a rekreační poplatků obci.

Investor rovněž po domluvě se starostou nabídl, že jeho firma zaplatí opravu komunikace na náměstí a vybuduje komunikaci z náměstí k apartmánům, celkově do výše 5 000 000 Kč.

4.15 Materiály pro únikovou hru „Apartmány“ – 2. krok – DALŠÍ INFORMACE

ÚVODNÍ TEXT

V předchozím textu jste se dozvěděli informace od investora. Přestože řada investorů je zodpovědných a poskytnou všechny relevantní informace, jsou i tací, kteří takoví nejsou. Proto je pro objektivní rozhodování třeba zjistit si i další informace. Hodně jich najdete na internetu, v odborné literatuře apod. Je možné se obrátit i na člověka, který se zapojil do řešení obdobné situace v jiném místě nebo na odborníka na dané téma apod.

Protože se apartmány řešili i v jiných částech Krkonoš, jsou k dispozici informace zpracované člověkem, který se tématem zabýval. V tomto případě se jedná o oponenta výstavby apartmánů. Oponent by i rád pomohl, ale nezná vás a neví, jestli jeho materiály nezneužijete nebo jestli čas, který vám věnuje, nebude zbytečný. Je tedy třeba, abyste získali jeho důvěru.

Jak na to najdete v textu níže (úkol).

⁵¹ Místo pro vložení odkazu, případně vložte odkaz přímo do textu (první zámek).

ÚKOL:

U lidí, kteří „bojují“ o nějaké místo, na kterém jim záleží, nejde většinou o peníze, ale o vztah k tomu místu (např. vzpomínky z dětství, místo, které rádi navštěvují apod.). Často to může být také velké sociální či environmentální citění a z toho vyplývající potřeba pomáhat (zachování místa pro budoucnost, obrana životního prostředí, zlepšení sociálních podmínek pro lidi, vzdělávání apod.). Nejlépe je přesvědčíte, když budete upřímní, a podělíte se o vlastní příběh. Co je tedy třeba udělat:

- Běžte ven a vyfotťe místo, které je vaše oblíbené, je vám příjemné, chcete, aby zůstalo zachováno alespoň tak jak je (vybírejte pečlivě, toto místo pro vás může být důležité v aktivitě následující po únikové hře).
- Fotky nahrajte na sdílenou tabuli na druhý list.
- Odkaz na sdílenou tabuli naleznete níže, pro každou skupinu zvlášť. Nezapomeňte se domluvit, do kdy budou fotografie od všech nahrané.
- Prohlédněte si je společně, představte si svá místa a vymyslete, co vaše fotky spojuje. Napište to k fotkám (krátké věty, stručná hesla), pište všechno relevantní, co vás napadne – využijte „poznámky“, které naleznete pod ikonou lístečku.
- Pokud vás již nic dalšího nenapadne, společně vyberte nejzásadnější, nejzajímavější body (počet vybraných bodů odpovídá počtu lidí ve vaší skupině) a napište je na další, třetí list sdílené tabule pod sebe.
- Až budete mít hotovo, zavolejte oponentovi, že jste připraveni. Ten se připojí a dozvíte se, jestli jste úkol splnili.
- Kontakt na oponenta/oponentku (volejte v mezi a hodinou):

Odkazy na sdílené tabule pro jednotlivé skupiny:

- 1. SKUPINA
- 2. SKUPINA
- 3. SKUPINA
- 4. SKUPINA
- 5. SKUPINA

4.16 Materiály pro únikovou hru „Apartmány“ – 3. krok – OVĚŘENÍ FAKT

ÚVODNÍ TEXT

V příloze najdete informace od oponenta, doporučujeme si je přečíst. Znalost tohoto textu a textu od investora vám pomůže splnit následující úkol.

ÚKOL:

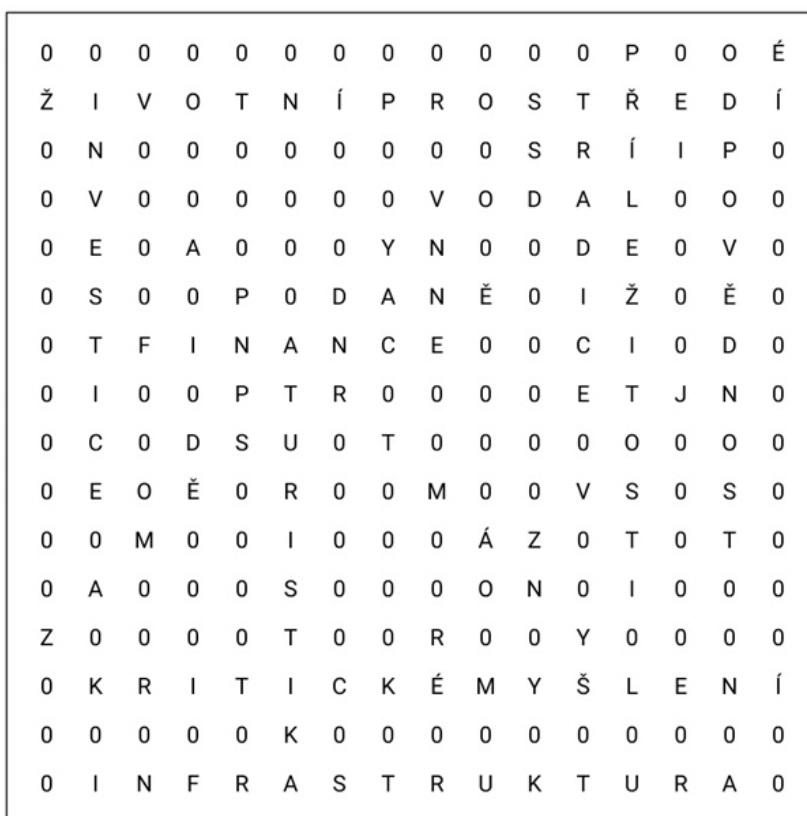
Vaším dalším úkolem je vyškrtat v osmisměrce 16 slov a sousloví, která nějak souvisí s texty. Vždy se jedná o podstatná jména v jednotném nebo množném čísle. Každé slovo či sousloví, které najdete, také napište do textového pole vedle osmisměrky.

Odkaz na osmisměrku naleznete zde:

- 1. SKUPINA.....
- 2. SKUPINA.....
- 3. SKUPINA.....
- 4. SKUPINA.....
- 5. SKUPINA.....

Jakmile budete mít vyškrtáno a vypsáno všech 16 slov a sousloví, vyberte jedno, které vyjadřuje, co je třeba pro objektivní uvažování a přístup a při práci s informacemi. Pokud si myslíte, že máte správné slovo či sousloví, použijte ho jako heslo (malými písmeny bez háčeků, čárek, mezer), které vám odemkne zámek ke kódu do další místnosti. Ten najdete zde

OSMISMĚRKA

Word Direction: → ↓ ↘ ↗

INFORMACE OD OPONENTA K VLOŽENÍ DO SOUBORU (SLOŽKY):

Co dalšího je dobré o výstavbě apartmánů vědět

Uživatelé apartmánů produkují odpady ve srovnatelném nebo větším množství jako místní lidé, navíc s velkými sezónními výkyvy. Pro obce bývá obtížné nastavit systém svozu odpadu i systém poplatků tak, aby místní nebyli znevýhodněni (např. paušálem na trvale bydlící osobu).

V mnoha obcích klesá vydatnost vodních zdrojů a zvyšuje se spotřeba vody jak při užívání apartmánů rekreanty, tak i z jiných důvodů (např. spotřeba vody pro zasněžování). Nárůst počtu turistů může zvyšovat riziko nedostatku vody.

S výstavbou apartmánů rostou i nároky na výstavbu a údržbu infrastruktury (silnic, cest, parkovacích míst, přípojek vody, kanalizace či elektřiny, čistírny odpadních vod, úklid okolí apod.), které obec musí vynakládat

z obecního rozpočtu. Problémem jsou také velké sezónní výkyvy ve využití infrastruktury, např. sezónní výkyvy u ČOV (čistírna odpadních vod).

Apartmánové bydlení může mít dopad také na životní prostředí v místě. Kromě častého narušení krajinného rázu rozsáhlými stavbami a záboru ploch pro sezónně využívané stavby a infrastrukturu může jít např. o zvýšení znečištění z dopravy, navýšení množství odpadů a odpadních vod. Vyšší turistický ruch může v citlivých oblastech způsobovat ještě větší ohrožení přírody (živočichů i rostlin), např. rušení ptáků při hnízdění, zašlapávání vzácných rostlin, zavlečení invazních a nepůvodních druhů apod.

Výrazné dopady může mít zvýšený turistický ruch i na místní obyvatele. Může např. docházet ke ztrátě soukromí a klidu a narušování tradičního životního stylu i zvyků (původně klidná místa navštěvovaná převážně místními navštěvuje nyní větší množství osob apod.). Při zvýšení množství projíždějících aut dochází k častějším kolizím s chodci, pobíhajícími dětmi, zvyšuje se hluk a snižuje kvalita vzduchu.

Postupně obvykle dochází rovněž k navýšení cen za služby i zboží, které může být pro místní velmi nepříjemné (zejména pro lidi s nižšími příjmy).

Ubývá i zájemců o ubytování v malých penzionech, hotelech a chalupách, jejichž provozovatelé a zaměstnanci z řad místních tak mohou přijít o zdroj obživy.

4.17 Materiály pro únikovou hru „Apartmány“ – 4. krok – ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI

ÚVODNÍ TEXT

Dozvěděli jste se, že pro objektivní uvažování je třeba mít dostatek informací a umět se v nich vyznat a zorientovat (kritické myšlení). Abyste mohli kritické myšlení uplatnit, naleznete v souborech ještě jednu přílohu. Ta vám může osvětlit, jak to je s informacemi, které jste dostali od investora a oponenta. Doporučujeme si ji přečíst. Můžete se samozřejmě rovněž podívat po dalších zdrojích.

ÚKOL:

Základní informace již máte. Přesto zbývá ještě minimálně úvaha o tom, jak záměr zapadá do širšího kontextu, do nějaké koncepce.

Obce mívají plány rozvoje obce, územní plány, případně plány jednotlivých částí obecní agendy (např. rozvoje vodovodů a kanalizací, údržby obce, investic atd.). Když probíhá schvalování nějakého záměru, např. investičního, musí se posuzovat i soulad s územním plánem. Tyto plány/koncepce ale nejsou vždy aktuální. Například vzhledem ke zmírnění změn klimatu, demografickému (populačnímu) vývoji a jeho prognózám apod. To znamená, že ne vždy zohledňují dlouhodobější budoucnost. Pohledu, který nám dlouhodobější koncept nabízí, se říká UDRŽITELNÝ ROZVOJ. V následujícím kvízu se o něm něco málo dozvíte. Dávejte dobrý pozor, některé odpovědi vám pomohou získat heslo pro otevření zámku a následně i kód do další místnosti.

Odkaz na kvíz naleznete zde:

UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Abyste splnili tento úkol (kvíz), bude třeba, abyste si některé informace dohledali. Neváhejte proto použít vašich internetových vyhledávačů, knížek, sešitů a dalších zdrojů, abyste dokázali správně odpovědět. Po- užívejte však pouze důvěryhodné zdroje, ušetří vám to práci a čas. Pokud totiž neodpovíte správně, budete muset otázkami projít znovu – někdy dokonce úplně od začátku.

Rovněž doporučujeme, abyste vše četli pozorně. Správná odpověď může záležet na jediném slovíčku, před- poně či čárce, aby vás kvíz pustil dál.

Přejeme hodně štěstí.

1/ OTÁZKA - Co je udržitelný rozvoj (UR)?

- Udržitelný rozvoj je takový druh rozvoje, který se nesnaží odstranit nebo zmírnit negativní projevy dosavadního způsobu vývoje lidské společnosti.
- Udržitelný rozvoj je takový druh rozvoje, který se snaží o zachování stejných nebo lepších životních podmínek budoucím generacím.

2/ OTÁZKA - UR stojí na 3 pilířích, které to jsou? Pokud si nejste jisti, využijte nápovědu internetu.

- Ekonomický, půdní, etický
- Sociální, environmentální, stavební
- Národní, etický, sociální
- Ekonomický, sociální, environmentální
- Environmentální, sociální, etický

3/ OTÁZKA - Sociální pilíř - jednotlivé pilíře jsou vzájemně dost provázány, ale je dobré alespoň tušit, co asi pod který pilíř zařadit - vyberte, co pod sociální pilíř úplně nepatří (co patří spíše do jiného pilíře):

- lidé
- pohoda a zdraví
- vzdělávání
- daně
- kultura
- historie a tradice
- vztahy
- dobrá správa obcí

4/ OTÁZKA - Ekonomický pilíř - jednotlivé pilíře jsou vzájemně dost provázány, ale je dobré alespoň tušit, co asi pod který pilíř zařadit - vyberte, co pod ekonomický pilíř úplně nepatří (co patří spíše do jiného pilíře):

- ekonomický rozvoj
- podpora malých podnikatelů
- nakládání s odpady
- biodiverzita
- daně
- investice v různých odvětvích od firem přes obce po státy

52 Jako základ kvízu můžete použít např. Google formuláře, které umožňují vybírat z různých typů odpovědí a můžete rovněž vkládat obrázky na zpestření textu. Je zde rovněž možné nastavit, kam se účastník posune, pokud zadá špatnou odpověď apod.

5/ OTÁZKA - Environmentální pilíř - jednotlivé pilíře jsou vzájemně dost provázány, ale je dobré alespoň tušit, co asi pod který pilíř zařadit - vyberte, co pod environmentální pilíř úplně nepatří (co patří spíše do jiného pilíře):

- ochrana životního prostředí
- voda
- klima
- biodiverzita
- welfare (pohoda) zvířat
- kultura

6/ OTÁZKA - Jaká organizace se zabývá UR na světové úrovni?

- NATO (Severoatlantická aliance)
- FSC (Forest Stewardship Council - Rada správy lesů)
- FT (Fair trade - férový obchod)
- OSN (Organizace spojených národů)

7/ OTÁZKA - Na tom, čemu je potřeba se v udržitelném rozvoji věnovat, se domluvily všechny členské státy OSN. Dokument, ve kterém je to sepsáno a byl přijat na summitu OSN 25. září 2015 v New Yorku, se jmenuje Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development (Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030). Jeho součástí jsou i:

- Cíle neudržitelného rozvoje
- Cíle budoucího rozvoje
- Cíle udržitelného rozvoje
- Cíle světového rozvoje

8/ OTÁZKA - V ČR jsou cíle udržitelného rozvoje přepracovány do strategického dokumentu, který stanovuje priority a cíle pro ČR. Dokument nese název Česká republika 2030 a na starost ho má Odbor politiky životního prostředí a udržitelného rozvoje při Ministerstvu životního prostředí. Proč název dokumentu obsahuje číslo 2030?

- Obsahuje 2030 slov
- Měl by být naplněn do roku 2030
- Do jeho plnění by se mělo zapojit alespoň 2030 měst a obcí ČR
- Obsahuje 2030 konkrétních cílů

9/ OTÁZKA - Skolika oblastmi/kapitolami dokument Česká republika 2030 pracuje?

- 17
- 10
- 8
- 6
- 4

10/ OTÁZKA - Jak se tyto oblasti jmenují? Napište je malými písmeny v abecedním pořadí oddělené čárkou (př. hlína, slunce, voda, vzduch)

.....

.....

.....

.....

.....

11/ OTÁZKA - Heslo, kterým dokončíte svůj kvíz a které je rovněž kódem pro odemknutí dalšího zámku, se skládá z názvů pilířů udržitelného rozvoje (přídavná jména), psaných malými písmeny, v abecedním pořadí bez mezer, háčků a čárek.

.....

.....

.....

.....

.....

**VŠE JE SPRÁVNĚ,
SUPEEEER!**

Zpátky k zámkům se dostanete přes odkaz níže. Nezapomeňte, že heslo k dalšímu zámku je složenina z názvů pilířů udržitelného rozvoje v abecedním pořadí bez mezer, háčků a čárek.

Odkaz k zámkům:

INFORMACE K VLOŽENÍ DO SOUBORU (SLOŽKY):

DOPLNĚNÍ FAKT

Problematika apartmánů (i dalších stavebních záměrů) je velmi komplexní záležitost a je třeba počítat s mnoha faktory a vlivy. Ne vždy jsou úmysly zainteresovaných osob jasně čitelné, dopředu zřejmé a „čisté“. Někdy však takové jsou a zainteresované osoby své závazky a sliby plní. Rovněž je třeba brát v potaz faktum, že každý má právo nakládat se svým majetkem a realizovat své záměry v mezích zákona tak, jak uzná za vhodné. Např. jsou investoři, kteří si mohou sjednávat při výstavbě místní firmy i lidi a poskytnou jim tak práci a zisk. Rovněž je ale možné, že investoři místní pracovní sílu nevyužijí, najmou si velkou firmu s vlastními zaměstnanci. To může být snazší (komunikují jen s jednou firmou) a levnější. Rozhodnout se, kterou z variant investor zvolí, je jeho neopominutelné právo!

Pokud se ještě podíváme na zaměstnávání lidí po spuštění provozu apartmánu. Záleží, jak je provozován. Pokud jsou byty pouze pronajímány, součástí stavby jsou další služby, např. restaurace, posilovna apod., je třeba mít zde stálé zaměstnance. Pokud doplňkové služby nejsou součástí, není při provozu třeba mnoho pracovních míst. Uživatelé apartmánů si obvykle většinu potřebného přivážejí s sebou a jsou soběstační. Navíc jde o práci spíše jen sezónní (obvykle v zimě, v menší míře i v létě).

Dále tu máme samotnou budovu. Stavební zákon určuje základní parametry staveb, např. jak daleko mají být od vodních zdrojů či od vedlejší stavby, co musí být jejich součástí (např. že musí být řešeny odpadní vody) apod. Další zákony ještě upravují pravidla staveb např. vzhledem k ochraně přírody apod. Obce pak mají možnost ve svých dokumentech (územní plán, regulační dokumenty) parametry a pravidla pro výstavbu na svém území ještě dále regulovat. Mohou např. určit, jak budou nové stavby vypadat, jak mají být zarovnány vzhledem k stavbám stávajícím apod. Tuto možnost obce ne vždy dostatečně využívají. Z mnoha zkušeností

bohužel vyplývá, že masivní výstavba apartmánů často výrazně mění charakter obce a může snižovat její atraktivitu, např. ztrátou soukromí místních, změnou krajinného rázu apod.

Důležitým aspektem při rozhodování obecních zastupitelstev o umožnění výstavby apartmánů jsou rovněž finance. Pokud jsou pozemky, o které má investor zájem, přímo ve vlastnictví obce a obec je investorovi prodá, dojde k jednorázovému navýšení obecního rozpočtu. Obvykle se jedná o stovky tisíc až milionů. Obec pak může investovat do řešení svých problémů, např. opravy silnic, opravy a vybavení školy apod. Může to mít ale určitá rizika. V případě, že obec pozemky prodá, nemá již moc možností ovlivnit, co se s pozemkem bude dít. V případě, že si investor původní záměr rozmyslí a pozemky přeprodá někomu dalšímu, obec to nemá možnost nijak ovlivnit. Určitým řešením může být dlouhodobý pronájem pozemku investorovi nebo podmínka zakotvená v kupní smlouvě, kdy investor při odstoupení od záměru má povinnost nabídnout pozemek za původní cenu zpět obci.

V případě, že se podaří vše domluvit, apartmán postavit a apartmánový dům je v provozu, začnou do obecní pokladny proudit další finance. V první řadě se jedná o daň z nemovitosti, která se platí každoročně, dále pak ještě o finance za rekreační poplatek a daň z příjmů. Daň z nemovitosti i rekreační poplatek jdou přímo obci. U daně z příjmů je to složitější. Tu firmy odvádí v místě podnikání (adresa sídla) a je rozdělena mezi stát, kraj a obec. Má-li investor i provozovatel apartmánu (liší-li se od investora) místo podnikání v obci, část odvedené daně skutečně obec získá. Pokud má místo podnikání jinde, nemá obec na tyto finance nárok.

V neposlední řadě je třeba zvážit i osobní kvalitu a záměry zainteresovaných lidí. Rozhodně není možné jednoznačně říci, že jsou všichni investoři „zlí“ a všichni „odpůrci“ jednoznační hodní. V případě investorů je vhodné prověřit si jejich předchozí aktivity a dodržování dohodnutého v místech, kde působili či působí. To samé je vhodné udělat i u odpůrců/oponentů. I u nich můžeme zjistit postranní úmysly. Někdy mohou mít s místem vlastní investiční plány, či ho chtějí využít pro jiný osobní prospěch (chtějí parcelu pro své děti či příbuzné, chtějí na pozemku zřídit autovrakoviště, chtějí pozemek koupit a se ziskem prodat apod.).

4.18 Materiály pro únikovou hru „Apartmány“ – 5. krok – ŘEŠENÍ

ÚVODNÍ TEXT

Podarilo se vám projít všemi místnostmi – Gratulujeme!

Není to úplně vše, co je dobré znát a zohlednit při rozhodování. Ale nejspíš jste si již udělali základní představu a názor. Můžete tedy společně přemýšlet o tom, jestli byste apartmány v obci chtěli (a proč), nechtěli (a proč), případně za jakých okolností atd.

ÚKOL

Pobavte se o tom ve skupině a zapište vaše společné stanovisko na sdílenou tabuli své skupiny. Pokud má někdo rozdílný názor, můžete zaznamenat i ten. Celý výsledek můžete rovněž graficky vylepšit (např. fotografiemi, obrázky, smajlíky, gify apod.).

Domluvte se, kdo z vás na dalším setkání představí během 2 minut výsledek vaší debaty. Těšíme se!

Odkaz na sdílené tabule pro společné stanovisko:

- 1. SKUPINA
- 2. SKUPINA
- 3. SKUPINA
- 4. SKUPINA
- 5. SKUPINA

4.19 Texty do prezentace k workshopu

1/ SLIDE – ÚVODNÍ:

Jak vystupovat na veřejnosti

2/ SLIDE:

Forbes: 8 strategií vystupování na veřejnosti (Zdroj: *8 strategií, jak úspěšně zvládnout vystupování na veřejnosti*. Forbes [online]. Copyright © 2020 MediaRey, SE [cit. 26.10.2020].

Dostupné z: <https://forbes.cz/8-strategii-jak-uspesne-zvladnout-mluveni-na-verejnosti/>)

- cvičte
- navnadte je
- mlčte
- buďte upřímní
- nechte posluchače snít
- mluvte svým tělem
- hýbejte se

3/ SLIDE:

C. Gallo: Mluv jako TED (Zdroj: GALLO, Carmine. *Mluv jako TED: 9 tajemství veřejné prezentace od nejlepších speakerů z TEDx konferencí. 2. vydání*. Přeložil Viktor DVORÁK. Brno: BizBooks, 2019. ISBN 978-80-265-0888-5.)

- emocionální
- originální
- nezapomenutelné
- vyprávění příběhů

4/ SLIDE:

Ch. Greenberg: Prezentační dovednosti

- Rétorika a prezentační dovednosti⁵³ (<https://www.youtube.com/watch?v=nE8sPw3d3IQ>)
- Jak zaujmout publikum⁵⁴ (https://www.youtube.com/watch?v=g7aW_W7r2aw&list=PLakaalSvei_MJBkt7SBJzWuK2g5cEPVTT)
 - fakta
 - ideje
 - emoce
 - praxe

5/ SLIDE:

Co sledujeme při projevu řečníka

- srozumitelnost obsahu (chápu, co mluvčí říká)
- funkční výběr informací (logické, přiměřené, pravdivé)
- volba jazykových prostředků (používá vhodný jazyk)
- zřetelnost projevu (dobrá artikulace, hlasitost)
- kontakt s divákem (např. oslovení, oční kontakt)
- neverbální projevy řečníka (jak působí řeč těla)
- řeč zaměřená na různé typy lidí (fakta, emoce, ideje, praxe)

⁵³ Rétorika a prezentační dovednosti (online kurz a trénink zdarma) 2018 – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nE8sPw3d3IQ>

⁵⁴ Jak zaujmout publikum (2018) Rétorika a prezentační dovednosti – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=g7aW_W7r2aw&list=PLakaalSvei_MJBkt7SBJzWuK2g5cEPVTT

4.20 Texty pro účastníky workshopu

Jak správně vystupovat na veřejnosti

8 strategií, jak úspěšně zvládnout vystupování na veřejnosti ⁵⁵

1/ CVIČTE – Dobrá řeč by měla působit nenuceně, opravdově, spontánně. Dobří řečníci se věnují nácviku řeči i několik hodin.

2/ NAVNAĎTE JE – Vaše řeč by měla lidi navnadit. Každý řečník během prvních dvou minut předá svou hlavní myšlenku – Podívejte se například na ta nejsledovanější videa z konferencí TED.

3/ MLČTE – David Hume, který psal proslovy pro čtyři americké prezidenty, doporučuje se před vystoupením upřeně zadívat na diváky. Každá vteřina navíc dodává vašim slovům větší váhu. Postavte se, zadívejte a získejte si pozornost publika.

4/ BUĎTE UPŘÍMNÍ – Snažte se mluvit přímo k lidem, mluvit k nim běžným jazykem, vybírat běžná slova. Pomáhá si představovat, že mluvíte ke svým známým, kamarádům.

5/ NECHTE POSLUCHAČE SNÍT – Tak jako každý příběh má vypravěčskou linku, i prezentace má strukturu, která posluchače vede k hlavní myšlence. Když řeknete „*Je tu problém. Co kdybychom ho vyřešili?*“ nebo „*Je tu překážka. Pojďme ji překonat*“, postavíte diváky před status quo (výchozí, či současný stav), kdy se zeptají sami sebe, jestli se s ním ztotožňují, nebo ne. Toto napětí směřuje publikum k myšlence, jak by se změnila budoucnost, kdyby váš návrh přijali.

6/ MLUVTE SVÝM TĚLEM – Můžete využívat doteky (např. dotek ramene, zad či předloktí, čímž posluchači předáte svou energii), navázat oční kontakt, výrazy v obličeji (např. radostné úsměvy, ve smutných chvílích zase vyjádření empatie). Pozor – doteky využívejte jen tehdy, jste-li si jisti, že budou přijaty pozitivně.

7/ HÝBEJTE SE – Naše oči sledují pohyb. Když chodíte po pódiu, diváci vás budou muset sledovat. Naopak když se v jednu chvíli zastavíte, můžete tím na něco upozornit. Chodte blíže ke svému publiku a snižte hlas pro vytvoření intimní atmosféry. Mluvte na ně, i když nejste uprostřed pódia a při tom gesty zdůrazňujte své myšlenky. Vraťte se zpět do středu ve chvíli, kdy se vracíte k hlavnímu tématu svého vystoupení.

8/ JDĚTE NA PÓDIUM – Odborníci na prezentační dovednosti doporučují lekce improvizace, které vám pomohou zdokonalit instinkty a neztratit při vystoupení půdu pod nohama. Je důležité se dostat k momentu, kdy si můžete říci: „*Stojím před lidmi, ale jsem v klidu a užívám si to.*“

Podle knihy *Mluv jako TED* (viz doporučené zdroje) jsou nejzajímavější prezentace **emocionální** (chytí za srdce díky řečnickové přirozenosti, nadšení, zápalu pro věc, schopnosti vyprávět příběh a komunikovat s posluchači), **originální** (publikum zaujme jedinečností, novostí, nečekaností, citlivým humorem), **nezapomenutelné** (díky prožitkům, které působí na více smyslů, jsou intenzivní, ne zdlouhavé).

Vraťme se k **vyprávění příběhů**. Jejich poslouchání stimuluje mozek, a tak mluvčímu pomáhá udržovat pozornost posluchače. Nejde samozřejmě o nějaké románové příběhy, spíše o krátké historky a postřehy, díky nimž se mluvčí propojí s publikem v rovině osobní a citové. Důvěru lidí si získá tím, co je jim blízké – např. povídáním o rodinných zážitcích (které dokážou zaujmout a jsou k věci). Aristoteles uvádí jako nutnou součást přesvědčování tři prvky: *étos* (důvěryhodnost, zkušenost), *logos* (logika, data a důkazy), *patos* (působení na city). A právě vystoupení založená do značné míry na vyprávění příběhů, tedy na *patosu*, bývají nejúspěšnější. ⁵⁶

⁵⁵ Upraveno dle: 8 strategií, jak úspěšně zvládnout vystupování na veřejnosti. Forbes [online]. Copyright © 2020 MediaRey, SE [cit. 26.10.2020].

Dostupné z: <https://forbes.cz/8-strategii-jak-uspesne-zvladnout-mluveni-na-verejnosti/>

⁵⁶ UGALLO, Carmine. *Mluv jako TED: 9 tajemství veřejné prezentace od nejlepších speakerů z TEDx konferencí*. 2. vydání. Přeložil Viktor DVOŘÁK. Brno: BizBooks, 2019. ISBN 978-80-265-0888-5.

Shrnutí tipů z videa ⁵⁷

Co spadá pod jednotlivé parametry/oblasti:

- a) **fakta** – použijte konkrétní data, vědecké studie a jejich výsledky, čísla, statistiky, analýzy, logické argumenty, souvislosti;
- b) **emoce** – mluvte o druhých lidech, vztazích, citech, spolupráci;
- c) **ideje** – popusťte uzdu fantazii, položte pár filozofických otázek, zaměřte se na plány, vize, dejte posluchačům prostor k zamyšlení;
- d) **praxe** – sdělte, jak přesně chcete svůj záměr realizovat, jaké konkrétní kroky podniknete, zaměřte se na cíle, výsledky, na to, co je měřitelné, hmatatelné, praktické.

DOPORUČENÉ ZDROJE:

PUBLIKACE:

- GALLO, Carmine. *Mluv jako TED: 9 tajemství veřejné prezentace od nejlepších speakerů z TEDx konferencí*. 2. vydání. Přeložil Viktor DVORÁK. Brno: BizBooks, 2019. ISBN 978-80-265-0888-5.
- ANDERSON, Chris. *Přednášejte jako na TEDu: oficiální průvodce veřejným vystupováním od kurátora konference TED*. Přeložil Štěpán DŘÍMALKKA. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2016. Žádná velká věda. ISBN 978-80-7555-004-0.

VIDEA:

- *Rétorika a prezentační dovednosti* (online kurz a trénink zdarma) 2018 – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020].
Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nE8sPw3d3IQ>
- *Jak zaujmout publikum* (2018) *Rétorika a prezentační dovednosti* – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020]. Dostupné z:
https://www.youtube.com/watch?v=g7aW_W7r2aw&list=PLakaalSvei_MJBkt7SBjzWuK2g5cEPVTT
- *Julian Treasure: How to speak so that people want to listen | TED Talk*. TED: Ideas worth spreading [online]. Copyright © TED Conferences, LLC. All rights reserved. [cit. 26.10.2020].
Dostupné z: https://www.ted.com/talks/julian_treasure_how_to_speak_so_that_people_want_to_listen
- *2. lekce: Řeč těla a gestikulace* – Seduo.cz. Online kurzy, semináře, odborná školení a firemní vzdělávání – Seduo.cz [online]. Copyright © 1996 [cit. 26.10.2020].
Dostupné z: <https://www.seduo.cz/prezentacni-dovednosti-a-verejny-projev/lekce/2>
- *VZDĚLÁVÁNÍ PRO TEBE* – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020].
Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UC7vzlg6pxVFe9aeJfeO1yog>
- *TED: Ideas worth spreading. TED: Ideas worth spreading* [online]. Copyright © TED Conferences, LLC. All rights reserved. [cit. 09.04.2021]. Dostupné z: <https://www.ted.com/>

⁵⁷ *Jak zaujmout publikum* (2018) *Rétorika a prezentační dovednosti* – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020].
Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=g7aW_W7r2aw&list=PLakaalSvei_MJBkt7SBjzWuK2g5cEPVTT

4.21 Formulář na doporučení pro prezentace

Skupina:

Téma:

Co byste ocenili?

.....

.....

.....

.....

Jaké máte doporučení?

.....

.....

.....

.....

Na co byste se chtěli zeptat?

.....

.....

.....

.....

5) PŘÍLOHA Č. 2

SOUBOR METODICKÝCH MATERIÁLŮ

5.1 Kvíz - správné odpovědi (pro vedoucí)

1/ OTÁZKA - Co je udržitelný rozvoj (UR)?

- Udržitelný rozvoj je takový druh rozvoje, který se nesnaží odstranit nebo zmírnit negativní projevy dosavadního způsobu vývoje lidské společnosti.
- Udržitelný rozvoj je takový druh rozvoje, který se snaží o zachování stejných nebo lepších životních podmínek budoucím generacím.

2/ OTÁZKA - UR stojí na 3 pilířích, které to jsou? Pokud si nejste jisti, využijte nápovědu internetu.

- Ekonomický, půdní, etický
- Sociální, environmentální, stavební
- Národní, etický, sociální
- Ekonomický, sociální, environmentální
- Environmentální, sociální, etický

3/ OTÁZKA - Sociální pilíř - jednotlivé pilíře jsou vzájemně dost provázány, ale je dobré alespoň tušit, co asi pod který pilíř zařadit - vyberte, co pod sociální pilíř úplně nepatří (co patří spíše do jiného pilíře):

- lidé
- pohoda a zdraví
- vzdělávání
- daně
- kultura
- historie a tradice
- vztahy
- dobrá správa obcí

4/ OTÁZKA - Ekonomický pilíř - jednotlivé pilíře jsou vzájemně dost provázány, ale je dobré alespoň tušit, co asi pod který pilíř zařadit - vyberte, co pod ekonomický pilíř úplně nepatří (co patří spíše do jiného pilíře):

- ekonomický rozvoj
- podpora malých podnikatelů
- nakládání s odpady
- biodiverzita
- daně
- investice v různých odvětvích od firem přes obce po státy

5/ OTÁZKA - Environmentální pilíř - jednotlivé pilíře jsou vzájemně dost provázány, ale je dobré alespoň tušit, co asi pod který pilíř zařadit - vyberte, co pod environmentální pilíř úplně nepatří (co patří spíše do jiného pilíře):

- ochrana životního prostředí
- voda
- klima
- biodiverzita
- welfare (pohoda) zvířat
- kultura

6/ OTÁZKA - Jaká organizace se zabývá UR na světové úrovni?

- NATO (Severoatlantická aliance)
- FSC (Forest Stewardship Council - Rada správy lesů)
- FT (Fair trade - férový obchod)
- OSN (Organizace spojených národů)

7/ OTÁZKA - Na tom, čemu je potřeba se v udržitelném rozvoji věnovat, se domluvily všechny členské státy OSN. Dokument, ve kterém je to sepsáno a byl přijat na summitu OSN 25. září 2015 v New Yorku, se jmenuje Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development (Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030). Jeho součástí jsou i:

- Cíle neudržitelného rozvoje
- Cíle budoucího rozvoje
- Cíle udržitelného rozvoje
- Cíle světového rozvoje

8/ OTÁZKA - V ČR jsou cíle udržitelného rozvoje přepracovány do strategického dokumentu, který stanovuje priority a cíle pro ČR. Dokument nese název Česká republika 2030 a na starost ho má Odbor politiky životního prostředí a udržitelného rozvoje při Ministerstvu životního prostředí. Proč název dokumentu obsahuje číslo 2030?

- Obsahuje 2030 slov
- Měl by být naplněn do roku 2030
- Do jeho plnění by se mělo zapojit alespoň 2030 měst a obcí ČR
- Obsahuje 2030 konkrétních cílů

9/ OTÁZKA - S kolika oblastmi/kapitolami dokument Česká republika 2030 pracuje?

- 17
- 10
- 8
- 6
- 4

10/ OTÁZKA - Jak se tyto oblasti jmenují? Napište je malými písmeny v abecedním pořadí oddělené čárkou (př. hlína, slunce, voda, vzduch)

dobré vládnutí, globální rozvoj, hospodářský model, lidé a společnost, obce a regiony, odolné ekosystémy

11/ OTÁZKA - Heslo, kterým dokončíte svůj kvíz a které je rovněž kódem pro odemknutí dalšího zámku, se skládá z názvů pilířů udržitelného rozvoje (přídavná jména), psaných malými písmeny, v abecedním pořadí bez mezer, háčků a čárek.

ekonomickyenvironmentalnisocialni

5.2. Doporučená literatura, zdroje

Materiály, které je vhodné znát před začátkem realizace

- Kompetence pro demokratickou kulturu – stručný průvodce pro vzdělavatele: Centrum občanského vzdělávání. Centrum občanského vzdělávání [online]. Copyright © 2020, [cit. 09.09.2020]
Dostupné z: <http://www.obcanskevzdelavani.cz/publikace>

Materiály vhodné pro realizaci kempu

- *Questing.cz* – Úvod. [online]. Dostupné z: <https://www.questing.cz/QST2/Uvod.aspx>
- *METODIKA PROGRAMU ACTIVE CITIZENS PRO 2. STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL*. Praha: Člověk v tísni, o.p.s., 2019. ISBN 978-80-7591-024-0
- *Milion chviliek*|Milion chviliek pro demokracii [online].
Dostupné z: <https://millionchvilek.cz/clanek/je-to-na-nas-manifest>
- *Sborník nástrojů a návodů* – Ke stažení|Škola pro udržitelný život. Object moved [online].
Dostupné z: <https://www.skolaprozivot.cz/Ke-stazeni.html>
- *Promítej i ty! Promítej i ty!* [online]. Copyright © 2013 [cit. 11.10.2020].
Dostupné z: <https://www.promitejity.cz/>
- Moodle Fakulta elektrotechnická [online]. Dostupné z:
https://moodle.fel.cvut.cz/pluginfile.php/85520/mod_resource/content/1/TymoveRole_Belbin.pdf
- *8 strategií, jak úspěšně zvládnout vystupování na veřejnosti*. Forbes [online]. Copyright © 2020 MediaRey, SE [cit. 26.10.2020]. Dostupné z: <https://forbes.cz/8-strategii-jak-uspesne-zvladnout-mluveni-na-verejnosti/>
- GALLO, Carmine. *Mluv jako TED: 9 tajemství veřejné prezentace od nejlepších speakerů z TEDx konferencí*. 2. vydání. Přeložil Viktor DVORÁK. Brno: BizBooks, 2019. ISBN 978-80-265-0888-5.
- ANDERSON, Chris. *Přednášejte jako na TEDu: oficiální průvodce veřejným vystupováním od kurátora konference TED*. Přeložil Štěpán DRÍMALKÁ. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2016. Žádná velká věda. ISBN 978-80-7555-004-0.
- *Jak zaujmout publikum* (2018) Rétorika a prezentační dovednosti – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020]. Dostupné z:
https://www.youtube.com/watch?v=g7aW_W7r2aw&list=PLakaalSvei_MJBkt7SBJzWuK2g5cEPVTT
- *Rétorika a prezentační dovednosti* (online kurz a trénink zdarma) 2018 – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020].
Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nE8sPw3d3IQ>
- *Julian Treasure: How to speak so that people want to listen*|TED Talk. TED: Ideas worth spreading [online]. Copyright © TED Conferences, LLC. All rights reserved. [cit. 26.10.2020].
Dostupné z: https://www.ted.com/talks/julian_treasure_how_to_speak_so_that_people_want_to_listen
- *2. lekce: Řeč těla a gestikulace* – Seduo.cz. Online kurzy, semináře, odborná školení a firemní vzdělávání – Seduo.cz [online]. Copyright © 1996 [cit. 26.10.2020].
Dostupné z: <https://www.seduo.cz/prezentacni-dovednosti-a-verejny-projev/lekce/2>
- *VZDĚLÁVÁNÍ PRO TEBE* – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2020 Google LLC [cit. 26.10.2020].
Dostupné z: <https://www.youtube.com/channel/UC7vzlg6pxVFe9aeJfeO1yog>

- *Moderní vyučovací metody – 1. díl – Brainstorming a jeho variace* (aktualizováno). Čtenářská gramotnost a projektové vyučování — webový portál pro učitele [online]. Copyright © 2020 [cit. 01.10.2020]. Dostupné z: <http://www.ctenarska-gramotnost.cz/projektove-vyucovani/pv-metody/metody-1>
- Institut aktivního občanství [online]. [cit. 7.10.2020]. Dostupné z: <https://www.aktivniobcanstvi.cz/>

Další materiály k tématu z databáze výstupů projektů OP VVV⁵⁸

- Vzdělávací program – Metodika programu Active Citizens – OP VVV – Databáze výstupů. OP VVV – Databáze výstupů [online]. Dostupné z: <https://databaze.opvvv.msmt.cz/vystup/86>
- Vzdělávací program – Metodika vzdělávacího programu Škola pro Udržitelný život Cesta labyrintem ŠUŽ – OP VVV – Databáze výstupů. OP VVV – Databáze výstupů [online]. Dostupné z: <https://databaze.opvvv.msmt.cz/vystup/89>
- Vzdělávací modul Občanské a sociální kompetence s metodikou – OP VVV – Databáze výstupů. OP VVV – Databáze výstupů [online]. Dostupné z: <https://databaze.opvvv.msmt.cz/vystup/202>
- Sociální a občanské kompetence – řešená témata v projektu – OP VVV – Databáze výstupů. OP VVV – Databáze výstupů [online]. Dostupné z: <https://databaze.opvvv.msmt.cz/vystup/195>
- Úloha výchovy k občanství v základním vzdělávání očima „občankářů“ – OP VVV – Databáze výstupů. OP VVV – Databáze výstupů [online]. Dostupné z: <https://databaze.opvvv.msmt.cz/vystup/196>
- Sociální a občanské kompetence – řešená témata v projektu – OP VVV – Databáze výstupů. OP VVV – Databáze výstupů [online]. Dostupné z: <https://databaze.opvvv.msmt.cz/vystup/195>
- Konflikty a demokracie – Vzdělávací program pro gymnázia – OP VVV – Databáze výstupů. OP VVV – Databáze výstupů [online]. Dostupné z: <https://databaze.opvvv.msmt.cz/vystup/349>
- Konflikt jako příležitost k učení – Vzdělávací program pro pedagogy a pedagožky – OP VVV – Databáze výstupů. OP VVV – Databáze výstupů [online]. Dostupné z: <https://databaze.opvvv.msmt.cz/vystup/348>

⁵⁸ Povinnost zveřejnit tyto materiály nám ukládají podmínky pro příjemce grantu z OP VVV. Za jejich kvalitu a relevanci nezodpovídáme.

6) PŘÍLOHA Č. 3 - ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA O OVĚŘENÍ PROGRAMU V PRAXI

Zpráva k nahlédnutí zde: <https://sever.ekologickavychova.cz/ubuntu-skola-demokraticeho-obcanstvi/>.

7) PŘÍLOHA Č. 4 - ODBORNÉ A DIDAKTICKÉ POSUDKY PROGRAMU

Odborné a didaktické posudky k nahlédnutí zde:
<https://sever.ekologickavychova.cz/ubuntu-skola-demokraticeho-obcanstvi/>.

8) PŘÍLOHA Č. 5 - DOKLAD O PROVEDENÍ NABÍDKY KE ZVEŘEJNĚNÍ PROGRAMU

Doklady o provedení nabídky ke zveřejnění k nahlédnutí zde:
<https://sever.ekologickavychova.cz/ubuntu-skola-demokraticeho-obcanstvi/>.

9) NEPOVINNÉ PŘÍLOHY

9.1 Ukázka informačního dopisu pro předběžně přihlášené účastníky kempu

Informace pro účastníky/účastnice (a rodiče) ACTIVE kempu

Vážené účastnice, vážení účastníci,

těší nás Váš zájem o ACTIVE kemp. Posíláme Vám informace o průběhu kempu, v případě jakýchkoliv dotazů nás neváhejte kontaktovat.

Kemp pořádá
 K dispozici Vám budou zejména
 Kdy a kde:
 Přesné místo i další důležité body naleznete zde: (VLOŽIT MAPU S BODY).

ZÁVAZNÉ PŘIHLÁŠENÍ NA KEMP:

Poté, co ji vyplníte přímo na internetu (ideálně v součinnosti s Vašimi zákonnými zástupci) a odešlete, bude postup následující:

- My ji zkontrolujeme, a pokud bude vše v pořádku, pošleme Vám ji e-mailem v pdf formátu.
- Vy přihlášku vytisknete a podepíšete společně s Vaším zákonným zástupcem – v případě, že je vám 18 a více let, stačí Váš podpis, přesto bychom byli rádi, kdyby se podepsala i osoba, která byla do Vašich 18 let zákonným zástupcem.
- Nakonec přihlášku co nejdříve zašlete na adresu:

CENA:

Kemp realizujeme v rámci projektu proto je cena pro účastníky/účastnice

UBYTOVÁNÍ, ZÁZEMÍ:

Účastníci/účastnice budou v pokojích cca po
 Budou mít k dispozici postele, povlečení, sociální zařízení, společenskou místnost a další potřebné zázemí.

Foto pokojů naleznete na webu:

STRAVOVÁNÍ:

Stravování bude probíhat částečně přímo v místě ubytování – 5× denně (snídaně, svačina, oběd, svačina, večeře, klademe důraz na zdravou stravu, od místních dodavatelů, velké množství sezónní zeleniny a ovoce, část potravin bude v biokvalitě).

Chápeme, že lidé mají různé „speciální požadavky“, co se týká jídla, budeme se snažit všechny účastníky/účastnice nasytit, i když bude k obědu zrovna jejich neoblíbené jídlo. Případné speciální požadavky ohledně stravování proto napište podrobně do přihlášky.

ZAČÁTEK A KONEC KEMPU:

Kemp začíná, dopravte se do.....
 kde se mezi..... hodinou přivítáme v prostorách,
 které se nachází (DOPLNIT PŘESNÝ POPIS CESTY K MÍSTU UBYTOVÁNÍ, K RECEPCI APOD.)

Kemp končí, po hod.

CO S SEBOU?

- prohlášení o bezinfekčnosti, nesmí být starší než 1 den (viz příloha)
- kartička zdravotní pojišťovny nebo kopie, případné léky, které účastník/účastnice užívá
- produkt/výrobek z vašeho regionu, z místa, kde bydlíte
- nápady na to, co byste chtěli změnit ve vašem okolí či ve světě
- fotografii toho, co chcete změnit (místo nebo ilustrační foto, obrázek k tématu, které vás zajímá)
- láhev na pití na výlet, krabička na svačinu (podepsat), malý batůžek na výlet
- obuv – přezůvky, gumáky či jiné boty do nepříznivého počasí, pevné boty na túru nebo do lesa, lehké boty na ven (tenisky, sandály)
- oblečení na kemp – k obvyklému volnočasovému oblečení (sportovní kalhoty, trička, mikina, plavky apod.) přibalte i oblečení teplejší a do deště (pláštěnku do terénu, případně i deštník na přechody mezi budovami)
- hygienické potřeby – kartáček, pasta, sprchový gel (mýdlo), šampon, 2 ručníky, opalovací krém
- peníze – v místě je možné zakoupit drobné dárky, pohledy apod.
Půjdem rovněž na výlet do
- hudební nástroj, oblíbený plyšák, knížka apod.

Prosíme, neberte si s sebou zásobu jídla, aby se během kempu nezkazilo.

CENNÉ PŘEDMĚTY A ELEKTRONIKA:

Elektronika je součástí našich životů, wi-fi i zásuvky na dobíjení jsou na místě k dispozici, takže si klidně přivezte, co je pro vás důležité. Pouze počítejte s tím, že za elektroniku, cenné předměty i peníze si budete zodpovídat sami.

KONTAKT S BLÍZKÝMI BĚHEM KEMPU:

Prosíme, abyste se s rodiči, kamarády a dalšími blízkými domluvili, aby vám na kemp nevolali (ať vám radši napíší sms) a nerušili nás při programu. Vy pak budete mít příležitost jim ve chvílích volna zavolat a popovídat si.

Pokud by se vyskytl jakýkoliv závažnější problém, budeme ho řešit s vámi a budeme o něm informovat vašeho zákonného zástupce či kontaktní osobu, kterou uvedete do závazné přihlášky.

Pro případ, že vám budou chtít blízcí poslat pohled či dopis, adresa je

PROGRAM KEMPU:

Celý kemp je zaměřen na posílení dovedností potřebných k aktivnímu zapojování do veřejného dění. Ale nebojte se, nebudete sedět v lavicích a poslouchat přednášky. Budete si zkoušet všechno „na vlastní kůži“. Čeká vás řešení modelových situací, práce na tématech, která vás zajímají, práce ve skupinách, poznávání sebe sama, zajímaví hosté, workshopy a spousta zábavy.

KDO SE VÁM NA KEMPU BUDE VĚNOVAT:

Na kempu budeme my, zkušení vedoucí

Budeme spolu celý den i noc. Všichni máme zkušenosti s pořádáním táborů či s pobytovými akcemi mladých lidí i dospěláků. Na návštěvu za námi přijedou zajímaví a inspirativní hosté.

Pokud by Vás ještě něco zajímalo, neváhejte se na nás obracet, a to na kontaktu

Přejeme hezké dny a na kempu se na Vás těšíme ve složení

9.2 Prohlášení o bezinfekčnosti

PROHLÁŠENÍ O BEZINFEKČNOSTI

Prohlašuji, že hygienik ani ošetřující lékař nenařídil mému dítěti

bytem

ani jiným osobám, které s ním žijí ve společné domácnosti, karanténní opatření a že mi též není známo, že by v posledním týdnu přišlo moje dítě do styku s osobami, které onemocněly přenosnou nemocí. Prohlašuji, že se u mého dítěte neprojevují a v posledních dvou týdnech neprojevovaly příznaky virového infekčního onemocnění (např. horečka, kašel, dušnost, náhlá ztráta chuti a čichu apod.). Prohlašuji, že mé dítě nemá vši ani hnidy!

Jsem si vědom/a právních následků, které by mne postihly, kdyby toto prohlášení nebylo pravdivé.

Toto prohlášení nesmí být starší jednoho dne!

.....

datum

.....

podpis zodpovědné osoby

9.3 Prohlášení o bezinfekčnosti – dospělá osoba

PROHLÁŠENÍ O BEZINFEKČNOSTI

Prohlašuji, že hygienik ani ošetřující lékař nenařídil mně

bytem

ani jiným osobám, které se mnou žijí ve společné domácnosti, karanténní opatření a že mi též není známo, že bych v posledním týdnu přišel/a do styku s osobami, které onemocněly přenosnou nemocí. Prohlašuji, že se u mě neprojevují a v posledních dvou týdnech neprojevovaly příznaky virového infekčního onemocnění (např. horečka, kašel, dušnost, náhlá ztráta chuti a čichu apod.). Prohlašuji, že nemám vši ani hnidy!

Jsem si vědom/a právních následků, které by mne postihly, kdyby toto prohlášení nebylo pravdivé.

Toto prohlášení nesmí být starší jednoho dne!

.....

datum

.....

podpis zodpovědné osoby

9.4 Vhodnost programu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a doporučení k realizaci

(Posudek a doporučení vypracovala Mgr. Martina Habrová, speciální pedagožka)

V závislosti na konkrétních možnostech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je potřeba ze strany zadávajících zajistit, aby žáci mohli vhodným způsobem participovat na aktivitě.

- Pro žáky s narušenou komunikační schopností a žáky, kteří používají jiný komunikační systém než mluvenou řeč, by měl být předem vybráný způsob, jakým budeme se žákem komunikovat a který žák preferuje (přítomnost tlumočnicka znakového jazyka, pomůcky, pomoci kterých bude žák odpovídat – komunikátory s hlasovým výstupem, kartičky s piktogramy apod.).
- Žák se zrakovým postižením musí mít zajištěné obvyklé pomůcky (lupa, psací náčiní, přizpůsobené pomůcky, které jsou nutné k aktivitě, asistenci), pomoci kterých bude schopen se aktivity účastnit.
- U žáků s poruchou pozornosti a vyšší unavitelností je třeba počítat s možností, že mohou ukončit aktivitu dříve než ostatní žáci.
- Žáky se specifickými poruchami učení (dyslexie, dysortografie) nechat pracovat s textem (předčítat, zapisovat) jen na základě dobrovolnosti a zajistit jejich psychický komfort, pokud by při této činnosti chybovali.
- Pokud je ve skupině žák s poruchou chování, je nutné mít předem připravenou strategii, jak společně zvládnout jeho případný afekt (odvedení mimo společné prostory apod.).
- U žáků s tělesným postižením, sníženou mobilitou apod. realizovat aktivity v bezbariérovém prostředí, pokud se aktivity neúčastní spolu s ním jeho asistent (osobní, pedagogický), zajistit např. ze skupiny spolužáků někoho (dobrovolníka), kdo tomuto žákovi bude „pomáhat“ (zapisovat, přenášet potřebné pomůcky, pomůže s přesunem na místo apod.).
- U žáků, kteří pocházejí z prostředí s nízkým sociálně kulturním statusem, kde můžeme předpokládat, že nebudou rozumět všem termínům, a u žáků, jejichž mateřským jazykem není čeština, je nutné opakovaně ověřovat, zda porozuměli klíčovým slovům z aktivity – např. co rozumíme spoluprací, co si představit pod slovem pravidla komunikace, reflexe, demokracie apod.
- Žáky s introvertním temperamentem (příp. ty, kteří nemají češtinu zvládnutou na dostatečné úrovni) přiměřeným způsobem pobízet k mluvním projevům a vyjádření jejich reflexe aktivity.

Skupinové aktivity vybíráme takové, kterých se mohou účastnit všichni žáci, např. pokud máme ve skupině žáka pohybově handicapovaného nebo na vozíku, z nabídky aktivit vybereme takovou, která splní účel a bude méně náročná na pohyb žáků (např. běhání, házení apod.) Pokud nelze některou z aktivit nahradit, citlivým způsobem vysvětlíme tuto okolnost dotčenému žákovi. Můžeme mít též předem připravené „role“ pro žáky se SVP (pokud se dané aktivity nemohou zúčastnit) s použitím jejich specifických pomůcek – např. přizpůsobený notebook, tablet pro vyhledávání na internetu apod. dle konkrétní aktivity.

Aktivity ve vzdělávacím programu ACTIVE kemp jsou vesměs vhodné i pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami za předpokladu zajištění výše zmíněných okolností a podmínek při jejich realizaci.

ACTIVE kemp

Vzdělávací prázdninový program pro žáky středních škol se zájmem o aktivní občanství, rozvoj demokratické kultury a dialogu.

**Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.
a Vzdělávací program Varianty společnosti Člověk v tísni, o.p.s.**

Vytvořeno v rámci projektu UBUNTU - škola demokratického občanství

registrační číslo: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008129

Vydáno v roce 2021

ISBN: 978-80-86838-56-4

Autorský kolektiv: Bc. Karin Richterová, Jakub Vebr, Mgr. Michal Homolka, Mgr. Kateřina Sequensová a kol.

Korektury: Ing. Tereza Burešová

Grafické zpracování: Mgr. Zora Mazáčová

Fotografie: není-li označeno jinak, pocházejí z archivu SEVERu

Obrázky, grafy apod.: není-li označeno jinak, byly vytvořeny pro tento materiál Střediskem ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s. a Vzdělávacím program Varianty společnosti Člověk v tísni, o.p.s. (v případě wordové verze) a upraveny grafičkou (v případě graficky upravené verze metodiky).

www.sever.ekologickavychova.cz / www.clovekv tisni.cz/varianty

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

